

Interreg

Sofinancira
EVROPSKA UNIJA
Sufinancira
EUROPSKA UNIJA

Slovenija – Hrvatska

INTERREG PROGRAM SLOVENIJA - HRVAŠKA 2021-2027

CCI številka: 2021TC16RFCB028
Januar 2024

www.si-hr.eu

Kazalo

1. SKUPNA PROGRAMSKA STRATEGIJA: GLAVNI RAZVOJNI IZZIVI IN ODZIVI POLITIK	6
1.1 Programsko območje	6
1.2 Skupna programska strategija: povzetek glavnih skupnih izzivov	7
1.3 Utemeljitev za izbrane cilje politike in specifične cilj Interreg programa	20
2. PREDNOSTNE NALOGE	24
2.1 Prednostna naloga 1 – Zelena in prilagodljiva regija	24
2.1.1 Specifični cilj 2.4 – Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam, preprečevanja tveganja nesreč in odpornosti ob upoštevanju ekosistemskih pristopov	24
2.1.1.1 Povezane vrste ukrepov in njihov pričakovani prispevek k tem specifičnim ciljem in, kadar je primerno, makroregionalnim strategijam in strategijam za morske bazene	24
2.1.1.2 Kazalniki	26
2.1.1.3 Glavne ciljne skupine	27
2.1.1.4 Navedba posebnih ciljnih območij, vključno z načrtovano uporabo celostnih teritorialnih naložb, lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost ali drugih teritorialnih orodij	28
2.1.1.5 Načrtovana uporaba finančnih instrumentov	28
2.1.1.6 Okvirna razčlenitev načrtovanih virov po vrsti ukrepa	28
2.1.2 Specifični cilj 2.7 – Izboljšanje varstva in ohranjanja narave ter biotske raznovrstnosti in zelene infrastrukture, tudi v mestnem okolju, in zmanjšanje vseh oblik onesnaževanja	29
2.1.2.1 Povezane vrste ukrepov in njihov pričakovani prispevek k tem specifičnim ciljem in, kadar je primerno, makroregionalnim strategijam in strategijam za morske bazene	29
2.1.2.2 Kazalniki	31
2.1.2.3 Glavne ciljne skupine	32
2.1.2.4 Navedba posebnih ciljnih območij, vključno z načrtovano uporabo celostnih teritorialnih naložb, lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, ali drugih teritorialnih orodij	32
2.1.2.5 Načrtovana uporaba finančnih instrumentov	32
2.1.2.6 Okvirna razčlenitev načrtovanih virov po vrsti ukrepa	33
2.2 Prednostna naloga 2 – Odporna in trajnostna regija	34
2.2.1 Specifični cilj 4.6 – Krepitev vloge kulture in trajnostnega turizma pri gospodarskem razvoju, socialni vključenosti in socialnih inovacijah	34
2.2.1.1 Povezane vrste ukrepov in njihov pričakovani prispevek k tem specifičnim ciljem in, kadar je primerno, makroregionalnim strategijam in strategijam za morske bazene	34
2.2.1.2 Kazalniki	36
2.2.1.3 Glavne ciljne skupine	37
2.2.1.4 Navedba posebnih ciljnih območij, vključno z načrtovano uporabo celostnih teritorialnih naložb, lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, ali drugih teritorialnih orodij	38
2.2.1.5 Načrtovana uporaba finančnih instrumentov	38
2.2.1.6 Okvirna razčlenitev načrtovanih virov po vrsti ukrepa	38
2.3 Prednostna naloga 3 – Dostopna in povezana regija	39
2.3.1 Specifični cilj 6.2 – Specifični cilj Interreg 1 (ISC 1) – Krepitev učinkovite javne uprave s spodbujanjem pravnega in upravnega sodelovanja ter sodelovanja med državljani, akterji civilne družbe in institucijami, zlasti z namenom, da se odpravijo pravne in druge ovire v obmejnih regijah	39
2.3.1.1 Povezane vrste ukrepov in njihov pričakovani prispevek k tem specifičnim ciljem in, kadar je primerno, makroregionalnim strategijam in strategijam za morske bazene	39
2.3.1.2 Kazalniki	41
2.3.1.3 Glavne ciljne skupine	42
2.3.1.4 Navedba posebnih ciljnih območij, vključno z načrtovano uporabo celostnih teritorialnih naložb, lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, ali drugih teritorialnih orodij	42
2.3.1.5 Načrtovana uporaba finančnih instrumentov	42

2.3.1.6	Okvirna razčlenitev načrtovanih virov po vrsti ukrepa _____	42
2.3.2	Specifični cilj 6.3 – Specifični cilj Interreg 1 (ISC 1) – Krepitev medsebojnega zaupanja, zlasti s spodbujanjem ukrepov v zvezi s projekti povezovanja med ljudmi (people-to-people) _____	43
2.3.2.1	Povezane vrste ukrepov in njihov pričakovani prispevek k tem specifičnim ciljem in, kadar je primerno, makroregionalnim strategijam in strategijam za morske bazene _____	43
2.3.2.2	Kazalniki _____	44
2.3.2.3	Glavne ciljne skupine _____	45
2.3.2.4	Navedba posebnih ciljnih območij, vključno z načrtovano uporabo celostnih teritorialnih naložb, lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, ali drugih teritorialnih orodij _____	45
2.3.2.5	Načrtovana uporaba finančnih instrumentov _____	45
2.3.2.6	Okvirna razčlenitev načrtovanih virov po vrsti ukrepa _____	45
3.	Finančni načrt _____	46
3.1	Finančna sredstva po letih _____	46
3.2	Skupna finančna sredstva po skladih in nacionalno sofinanciranje _____	47
4.	Ukrepi, sprejeti za vključitev ustreznih partnerjev v programu v pripravo interreg programa ter vloga teh partnerjev v programu pri izvajanju, spremljanju in vrednotenju	48
5.	Pristop h komuniciranju in prepoznavnosti za Interreg program (cilji, ciljna občinstva, komunikacijske poti, vključno s pojavljanjem v družbenih medijih, kjer je to ustrezno, načrtovani proračun in ustrezni kazalniki za spremljanje in vrednotenje) _____	51
6.	Navedba podpore za projekte manjšega obsega, vključno z malimi projekti v okviru skladov za PROJEKTE MANJŠEGA OBSEGA _____	53
7.	Izvedbene določbe _____	54
7.1.	Organi, pristojni za program _____	54
7.2.	Postopek za ustanovitev skupnega sekretariata _____	55
7.3	Porazdelitev odgovornosti med sodelujočima državama članicama in, kjer je ustrezno, tretje ali partnerske države in ČDO pri finančnih popravkih, ki jih naloži organ upravljanja ali Komisija _____	56
8.	Uporaba stroškov na enoto, pavšalnih zneskov, pavšalnih stopenj in financiranja, ki ni povezano s stroški _____	58

Tabele:

Tabela 1: Utemeljitev za izbrane cilje politike in specifične cilje Interreg programa.....	20
Tabela 2: Kazalniki učinka za specifični cilj 2.4	26
Tabela 3: Kazalniki rezultatov za specifični cilj 2.4	27
Tabela 4: Razsežnost 1 – področje ukrepa	28
Tabela 5: Razsežnost 2 – oblika financiranja	28
Tabela 6: Razsežnost 3 – mehanizem za ozemeljsko izvrševanje in ozemeljski pristop	28
Tabela 7: Kazalniki učinka za specifični cilj 2.7	31
Tabela 8: Kazalniki rezultatov za specifični cilj 2.7	31
Tabela 9: Razsežnost 3 – mehanizem za ozemeljsko izvrševanje in ozemeljski pristop	33
Tabela 10: Kazalniki učinka za specifični cilj 4.6	36
Tabela 11: Kazalniki rezultatov za specifični cilj 4.6	37
Tabela 12: Razsežnost 1 – področje ukrepa	38
Tabela 13: Razsežnost 2 – oblika financiranja	38
Tabela 14: Razsežnost 3 – mehanizem za ozemeljsko izvrševanje in ozemeljski pristop	38
Tabela 15: Kazalniki učinka za ISC 1 (6.2)	41
Tabela 16: Kazalniki rezultatov za ISC1 (6.2)	41
Tabela 17: Razsežnost 1 – področje ukrepa	42
Tabela 18: Razsežnost 2 – oblika financiranja	43
Tabela 19: Razsežnost 3 – mehanizem za ozemeljsko izvrševanje in ozemeljski pristop	43
Tabela 20: Kazalniki učinka za ISC 1 (6.3)	44
Tabela 21: Kazalniki rezultatov za ISC 1 (6.3)	44
Tabela 22: Razsežnost 1 – področje ukrepa	45
Tabela 23: Razsežnost 2 – oblika financiranja	45
Tabela 24: Razsežnost 3 – mehanizem za ozemeljsko izvrševanje in ozemeljski pristop	45
Tabela 25: Finančna sredstva po letih	46
Tabela 26: Skupna finančna sredstva po skladih in nacionalno sofinanciranje	47
Tabela 27: Organi, pristojni za program	54
Tabela 28: Uporaba stroškov na enoto, pavšalnih zneskov, pavšalnih stopenj in financiranja, ki ni povezano s stroški	58

Številka CCI	2021TC16RFCB028
Naslov	Interreg VI-A Slovenija-Hrvaška
Različica	4.0
Prvo leto	2021
Zadnje leto	2027
Upravičen od	1. januar 2021
Upravičen do	31. december 2029
Številka sklepa Komisije	C(2022) 5940
Datum sklepa Komisije	11. avgust 2022
Številka sklepa o spremembi programa	C(2024) 228
Datum začetka veljavnosti sklepa o spremembi programa	9. januar 2024
Regije na ravni NUTS, ki so zajete v program	SI012 – Podravska regija SI011 – Pomurska regija SI014 – Savinjska regija SI015 – Zasavska regija SI016 – Posavska regija SI017 – Jugovzhodna regija SI018 – Obalno-kraška regija SI021 – Osrednjeslovenska regija SI024 – Primorsko-notranjska regija HR031 – Primorsko-goranska županija HR036 – Istrska županija HR050 – Mesto Zagreb HR065 – Zagrebška županija HR064 – Krapinsko-zagorska županija HR062 – Varaždinska županija HR061 – Medžimurska županija HR027 – Karlovska županija
Sklop	Sklop A: ČM program čezmejnega sodelovanja (ETS, IPA III ČS, ISRMS-ČS)

1. SKUPNA PROGRAMSKA STRATEGIJA: GLAVNI RAZVOJNI IZZIVI IN ODZIVI POLITIK

1.1 Programsko območje

Sklic: točka (a) člena 17(3), točka (a) člena 17(9)¹

Programsko območje Interreg programa Slovenija-Hrvaška obsega 17 NUTS 3 regij – devet NUTS 3 regij v Sloveniji (Podravska, Pomurska, Savinjska, Zasavska, Posavska, Jugovzhodna Slovenija, Obalno-kraška, Osrednjeslovenska in Primorsko-notranjska statistična regija) in osem NUTS 3 regij na Hrvaškem (Primorsko-goranska, Istrska, Zagrebška, Krapinsko-zagorska, Varaždinska, Medžimurska in Karlovska županija ter Mesto Zagreb). Nekatere regije ne ležijo neposredno vzdolž slovensko-hrvaške meje (Osrednjeslovenska in Zasavska regija, Mesto Zagreb), vendar so tudi te regije del programskega območja. Osrednjeslovenska regija in Mesto Zagreb sta del programskega območja zaradi njune bližine in koncentracije gospodarskih, raziskovalnih, razvojnih in izobraževalnih kapacitet, ki imajo velik prispevek k razvoju programskega območja. Zasavska regija v Sloveniji je vključena zaradi zagotavljanja ozemeljske povezanosti čezmejnega območja in boljšega izkoriščanja potencialov čezmejnega sodelovanja. Programsko območje obsega 31.728 km², od tega 46,6% v Sloveniji in 53,4% na Hrvaškem in zajema velik delež slovenskega ozemlja (73 %) ter skoraj tretjino ozemlja Hrvaške (30 %). Dolžina kopenske meje med Slovenijo in Hrvaško je približno 657 km.

Na programskem območju živi približno 3,8 milijona prebivalcev, od tega 1,7 mio v Sloveniji in 2,1 mio na Hrvaškem. Gostota prebivalstva je 119,8 oseb/km², kar je nekoliko nad povprečjem EU-27. Obe glavni mesti (Ljubljana in Zagreb) skupaj več kot milijonom prebivalcev sta gospodarsko zelo pomembni in privlačni. Za kopensko mejo med Slovenijo in Hrvaško je značilna velika geografska raznolikost: od obalnega območja do prostranih gozdov, hribov in gora, ki jih povezuje več rek (glavne mednarodne reke so Drava, Sava, Mura) in nekaj čezmejnih rek.

---

¹ Uredba (EU) št. 1059/2021

1.2 Skupna programska strategija: povzetek glavnih skupnih izzivov

Sklic: točka (b) člena 17(3), točka (b) člena 17(9)

1.2.1. Uvod

Pregled glavnih skupnih izzivov programskega območja je bil pripravljen v okviru Teritorialne in socialno-ekonomske analize čezmejnega ozemlja Slovenija-Hrvaška, ki je bila zasnovana kot eden izmed dokumentov v procesu priprave Interreg programa Slovenija-Hrvaška 2021-2027 in opredeljuje glavne čezmejne izzive, potrebe in potencialne programskega območja. Opravljena je bila primarna in sekundarna analiza podatkov, kjer so bili upoštevani dokumenti ustreznih strategij EU ter rezultati javnih posvetovanj na podlagi spletnih anket in intervjujev z reprezentativnimi deležniki, ki so aktivni na ali pristojni za čezmejno območje in s ciljnimi skupinami.

Viri podatkov, uporabljeni za besedilo v tem poglavju, so navedeni v dokumentu Teritorialna in socialno-ekonomska analiza.

Glavni izzivi in potrebe programskega območja

Programsko območje je z vidika naravnih in družbeno-geografskih značilnosti zelo raznoliko. Med socialno-ekonomskim položajem glavnih mest (Ljubljana in Zagreb) na eni strani in obmejnimi območji na drugi strani je veliko **neravnovesje**, kar je posledica teritorialne centralizacije v obeh državah in dejstva, da je meja, ki ločuje obe državi, schengenska meja. Naselja, ki ležijo neposredno ob meji, so najbolj nerazvita (Krapinsko-zagorska županija) in demografsko izpraznjena (Primorsko-goranska in Karlovaška županija na Hrvaškem ter Pomurska in Savinjska regija v Sloveniji). Z vidika dostopnosti so velike razlike med regionalnimi urbanih središči in podeželjem, ki so še posebej izrazite med rečnimi dolinami ob meji, ki predstavljajo fizično oviro za ozemeljsko povezanost, in rečnimi dolinami (npr. Save in Drave), ki predstavljajo najprivlačnejše okolje za poselitev, promet in druge oblike prostorskega razvoja.

Programsko območje je občutljivo na podnebne spremembe, pri čemer je le 18 % občin pripravilo načrte prilagajanja podnebnim spremembam. Občine tako niso dovolj odporne na ekstremne naravne dogodke, ki se pojavljajo vse pogosteje in prizadenejo njihove prebivalce. Pri prostorskem načrtovanju bi bilo zato potrebno bolj upoštevati prepoznane nevarnosti podnebnih sprememb, še posebej v mestnih območjih programskega območja. Kljub temu da je skoraj 40 % programskega ozemlja del Nature 2000, gre zaznati **poslabšanje stanja ohranjenosti vrst in habitatov**. Med potrebe po skupnih naložbah spadajo obsežnejši ukrepi, ki temeljijo na čezmejnem sodelovanju za ohranjanje biotske raznovrstnosti in habitatov.

Povprečni indeks človekovega razvoja programskega območja je 0,862 in je v večini regij opredeljen kot *zelo visok*. Kljub temu se število prebivalstva v programskem območju zmanjšuje, predvsem v Primorsko-goranski in Karlovaški županiji na Hrvaškem ter v Pomurski in Savinjski regiji v Sloveniji, ki je posledica naravnega zmanjšanja in izseljevanja. Delež starejših od 65 let v obeh državah še naprej narašča, in sicer za približno 2 do 3 % letno (od leta 2011 do 2019). Leta 2019 je bil **indeks staranja** v programskem območju najvišji v Krapinsko-zagorski (358) in Primorsko-goranski županiji (270,13), najnižji pa v jugovzhodni Sloveniji (114,1). S skupnimi naložbami je treba nasloviti **naraščajoče potrebe po storitvah zdravstvene oskrbe in dnevne oskrbe** za starejše.

Življenja prebivalcev v programskem območju, **kot tudi področje kulture in turizma**, so močno prizadele negativne demografske spremembe in **pandemija covid-19**. Na izzive hitro spreminjajočega se okolja je treba odgovoriti s čezmejnimi ukrepi za krepitev odpornosti in sposobnosti prilagajanja prebivalcev in organizacij na nastajajoče potrebe in nove okoliščine, kar bi spodbudilo okrevanje gospodarstva in povečalo kakovost življenja v programskem območju. Zaznana je bila nizka stopnja **podjetniških dejavnosti**, povezanih z digitalno transformacijo, in nezadostno poznavanje konceptov pametnega upravljanja, tudi na področju turizma in kulture.

Da bi **okrepili ozemeljsko povezanost** programskega območja in privabili ljudi, je treba prebivalcem na obeh straneh meje zagotoviti raznolike in boljše zdravstvene, socialne in komplementarne storitve na oddaljenih območjih. Skupni ukrepi naj tako stremijo k zagotavljanju podpore pri povezovanju deležnikov, pridobivanju znanja in izkušenj ter ustvarjanju izobraževalnih mrež in čezmejnih struktur.

Program stremi k vključevanju prebivalcev v reševanje socialnih in teritorialnih problemov z namenom oblikovanja najustreznejših rešitev za vse. Tudi v luči pandemije covid-19 je treba **graditi zaupanje in pozitivno miselnost** ter osebno odgovornost za boljšo prihodnost prebivalcev, ki živijo v programskem območju.

1.2.2 Konkurenčnost programskega območja

V programskem območju so **precejšnje razlike v BDP na prebivalca**, saj se gibljejo od 7.919 EUR v Krapinsko-zagorski županiji do 32.620 EUR v Osrednjeslovenski regiji, kar je pogost pojav, če primerjamo podeželje in mesta programskega območja. Visoko brezposelnost mladih in **pomanjkanje kvalificirane delovne sile v regiji, ki predstavlja še posebej velik problem za mala in srednja podjetja (MSP)**, bi se lahko reševalo s povečanjem zaposlitvenih možnosti na področju turizma z ustvarjanjem novih večsektorskih profilov delovnih mest za mlade. Konkurenčnost MSP bi lahko izboljšali s krepitvijo usposobljenosti na področju digitalne pismenosti in uporabe razpoložljivih naprednih e-storitev in IKT rešitev ter tudi s krepitvijo znanja in veščin zaposlenih za prehod na bolj trajnosten turizem in posledično odporne turistične destinacije.

MSP igrajo pomembno vlogo pri ustvarjanju dodane vrednosti. V obdobju 2015–2019 se je skupno število podjetij na ravni NUTS 3 povečalo. V Osrednjeslovenski regiji in Mestu Zagreb je zaznati precej višjo stopnjo rasti kot v oddaljenih območjih, ki zaostajajo v razvoju ali ustvarjanju novih podjetij. Obstoječa MSP in inovativne podpirne organizacije zagotavljajo promocijo in mreženje za prihodnja partnerstva v čezmejnih panogah. Poslovne priložnosti bodo lahko podprte zlasti na področju energetske učinkovitosti, zelenega turizma in poslovnih modelov krožnega turizma. Konkurenčnost obstoječih podjetij bi lahko izboljšali s povečanjem podjetniških aktivnosti, ki se nanašajo na digitalni prehod in podporo zelenemu prehodu, zlasti na področju turizma.

1.2.3 Okolje, podnebne spremembe, energija in učinkovita raba virov

Glavne ugotovljene potrebe se navezujejo na napredek teritorialnega sodelovanja na področju varovanja, upravljanja in interpretacije krajin ter povezljivosti habitatov in krepitve odgovornega odnosa ljudi do habitatov in vrst, zlasti tistih, katerih število upada. Potrebe na področju prilagajanja podnebnim spremembam se nanašajo na povečanje odpornosti ljudi, habitatov in lastnine. Aktivnosti, kot so ozaveščanje, skupne čezmejne strategije prilagajanja ter razvoj in spodbujanje skupnega oblikovanja rešitev, ki vodijo v učinkovitejšo rabo virov, zagotavljanje storitev za zaščito pred podnebnimi spremembami in sektorsko sodelovanje bi okrepile zmogljivost prilagajanja podnebnim spremembam v programskem območju. Sprememba odnosa in trajnostne manjše naložbe morajo slediti načelom Novega evropskega Bauhauša².

Krajina, biotska raznovrstnost, vodni viri in kakovost zraka

Programsko območje je obsežno naravno območje, ki ga zaznamuje bogata biotska raznovrstnost. Skoraj 40 % programskega območja je del **Nature 2000**, ki med drugim vključuje številna čezmejna območja, nacionalno zavarovana območja in območja naravnih vrednot. Poleg Nature 2000 obstaja še mreža narodnih in krajinskih parkov, regijskih parkov, rezervatov in drugih območij, zavarovanih kot ekološko pomembna območja. Ob slovenski obali je pet obalnih in morskih zavarovanih območij, ki ležijo v dveh naravnih parkih – Sečoveljske soline

² *The New European Bauhaus initiative*

in Krajinski park Strunjan. Zaščiteno morsko območje in Nacionalni park Brioni na Hrvaškem sta prav tako del programskega območja.

Najbolj ogroženi habitati programskega območja so sladkovodni habitati in travišča. Za morske regije primanjkuje ustreznih podatkov, zato se večinoma poroča o neznanem stanju ohranjenosti. Delež zaščitene morske območij v regiji (3 % za Jadran) je nizek in daleč od ciljnih vrednosti Strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030³. Glavne nevarnosti, ki ogrožajo biotsko raznovrstnost morskih, obalnih in kopenskih ekosistemov, so kombinacija učinkov velikih antropogenih obremenitev (onesnaževanje), podnebnih sprememb, degradacije in izgube habitatov, invazivnih vrst in nezadostnega nadzora. Med nevarnosti, ki ogrožajo biotsko raznovrstnost morskih ekosistemov, uvrščamo tudi čezmerni ribolov, ribolov z vlečno mrežo in odsotnost območij, kjer je ribolov prepovedan.

Sodelovanje je eden ključnih dejavnikov za krepitev biotske raznovrstnosti in ohranjanje ter obnovo habitatov. Upravitelji zavarovanih območij, še posebej čezmejnih zavarovanih območij, bi si lahko izmenjali izkušnje in dobre prakse za pripravo novih ali boljših ukrepov preprečevanja zmanjševanja biotske raznovrstnosti ter se osredotočili na informiranje obiskovalcev in prebivalcev za spremembo odnosa ljudi do narave, na primer z optimizacijo pristopov k ravnanju z obiskovalci, izboljšano interpretacijo narave, valorizacijo naravne dediščine, inovativnostjo, ki temelji na rezultatih in je usmerjena v varstvo narave, ozaveščanjem ciljnih skupin, itd. Raven varstva narave bi lahko bila bolj enakovredna v celotnem programskega območju, pri čemer bi morali upoštevati krajine ne glede na dejstvo, da država meja nekatere izmed njih deli. Poleg tega je izvajanje in upravljanje Nature 2000 treba podkrepiti s pridobivanjem, izmenjavo in spodbujanjem čezmejnih in medsektorskih izkušenj, podatkov in praks s ciljem izboljšati stanje habitatov, ki so v slabem stanju ohranjenosti oziroma se njihovo stanje še poslabšuje.

Gozdovi so pomemben skupni habitat programskega območja, ki v Sloveniji pokrivajo 71 % območja Nature 2000 na Hrvaškem pa 38 %. Zmogljivosti upravljanja gozdov je treba okrepiti, predvsem s spodbujanjem in ohranjanjem biotske raznovrstnosti. V programskega območju bi lahko vzpostavili regionalni park z gozdno biosfero mednarodnega pomena. Celostno upravljanje in sodelovanje deležnikov sta ključnega pomena za dinarsko-kraški svet, kjer je visoka kakovost okolja posledica tradicionalnega večnamenskega upravljanja, ki sega v celotno območje biosfere.

Ozemlje je na splošno **bogato z vodnimi viri** različnih kakovosti. V Sloveniji ima dobro ekološko stanje 55 % vseh površinskih vodnih teles, na Hrvaškem pa le 23 %. Leta 2018 je bilo na kanalizacijo priključenih 54,6 % hrvaškega in 71,5 % slovenskega prebivalstva. Medtem ko opažamo izboljšanje infrastrukture za čiščenje odpadnih voda, je razpršen vzorec poselitve glavni razlog, da pri ravnanju z odpadno vodo na podeželju ne dosegamo zastavljenih ciljev.

Večina vode v regiji se porabi v gospodinjstvih. Voda v regiji se črpa predvsem iz podzemnih vodnih virov, zato je varovanje teh virov ključnega pomena. Skrb vzbuja južni del regije, ki leži v dinarsko-kraškem svetu, saj površinsko onesnaženje direktno vpliva na podzemne vodne vire. Dejstvo je tudi, da so izgube v javnih vodovodnih omrežjih velike.

Kakovost zraka je v celotnem programskega območju dobra, predvsem zaradi bogatih naravnih območij. Vendar pa je kljub temu **kakovost zraka v mestnih območjih okoljski in zdravstveni problem**. Meritve kažejo, da številna slovenska in hrvaška mesta glede kakovosti zraka presegajo mejne vrednosti, ki jih določa evropska zakonodaja. Večjo pozornost je treba nameniti izobraževanju, obveščanju in ozaveščanju.

Dobri primeri zelene infrastrukture v programskega območju so že vzpostavljeni (Natura 2000, naravni habitati), vendar bi jo lahko še izboljšali in okrepili z namenom učinkovitega odzivanja na podnebne izzive.

³ EU Biodiversity Strategy for 2030

Zelena infrastruktura podpira teritorialne zelene koridorje (izboljšanje povezljivosti vrst), biotsko raznovrstnost in ekosistemske storitve. Zelene infrastrukturne rešitve je treba okrepiti z namenom zagotavljanja večnamenskih ekosistemskih storitev v programskem območju. Zelena infrastruktura v mestnih območjih lahko prinese večnamenske koristi, saj se navezuje na upravljanje z vodo, zmanjšuje učinke vročinskih valov, izboljšuje kakovost zraka in prispeva h kakovosti življenja nasploh. **Na naravi temelječe rešitve** bi izboljšale odpornost na podnebne spremembe v primeru poplavne ogroženosti (ukrepi za zadrževanje vode), upravljanje z vodo v mestih (zbiranje vode, obvladovanje neviht) in kakovost zraka.

Podnebne spremembe, tveganja in odpornost

Podnebne spremembe so neizpodbitno dejstvo, ki bodo še naprej povzročale **dvig temperature in večjo toplotno obremenitev ter nepričakovane vzorce padavin, katerih posledice so neurja, suše, poplave, dvig morske gladine in manj snežnih padavin**. Učinek podnebnih sprememb je različen glede na vrsto biogeografskega območja regij (obala, porečja, gozdovi in hribi). Poleg dviga temperature in sprememb v vodnih ciklih veliko nevarnost predstavljajo tudi gozdni požari in potresi. Zato je treba izboljšati prilagoditvene zmogljivosti in rešitve, zlasti na lokalni ravni, kjer je škoda najbolj izrazita.

Za prilagajanje podnebnim spremembam so potrebni konkretni ukrepi na regionalni in lokalni ravni. Podnebne spremembe vplivajo na biotsko raznovrstnost, zato je pri oblikovanju načrtov in praks upravljanja treba upoštevati tudi morebitne nove vidike. Za **povečanje odpornosti programskega območja** je treba okrepiti čezmejno sodelovanje na medobčinski in regionalni ravni.

Na področju prilagajanja podnebnim spremembam je bil že dosežen napredek na regionalni in lokalni ravni. Tako morajo do leta 2023 regionalni razvojni načrti in regionalni prostorski načrti v Sloveniji vsebovati oceno ranljivosti na podnebne spremembe. Od leta 2021 mora biti prilagajanje podnebnim spremembam, vključno z zeleno infrastrukturo, sestavni del prostorskega in urbanističnega načrtovanja ter načrtovanja rabe zemljišč na vseh ravneh. **Osemnajst odstotkov občin v programskem območju je že pripravilo Akcijske načrte za trajnostno energijo in podnebne spremembe (SECAP⁴), za katere je treba pripraviti konkretne ukrepe in načrte za izvajanje**. Še posebej se osredotočajo na upravljanje z viri (energija, voda), ohranjanje biotske raznovrstnosti, zeleno infrastrukturo in prostorsko načrtovanje kot možna področja prilagajanja podnebnim spremembam.

Obvladovanje nesreč je organizirano vertikalno in vključuje vse lokalne skupnosti, vendar se razlikuje po kakovosti in lokalnih zmogljivostih. **Zmogljivosti pripravljenosti in odzivanja na tveganja je treba okrepiti**, pri čemer se je treba osredotočiti predvsem na vzpostavitev skupnega čezmejnega reševalnega mehanizma civilne zaščite, ki je usklajen s tveganji podnebnih sprememb. Okrepiti je treba zmogljivosti lokalnega prebivalstva za soočanje z nevarnostmi naravnih nesreč, ki so posledica podnebnih sprememb.

Pogostost in intenzivnost poplav se razlikujeta v posameznih delih programskega območja. V preteklih desetletjih so poplave povzročile veliko škodo v naravi in na nepremičninah. Zaradi topografskih značilnosti ozemlja so prebivalci izpostavljeni veliki nevarnosti poplav. Skupno usklajeni ukrepi za zmanjšanje poplavne ogroženosti so že bili sprejeti na vseh šestih čezmejnih porečjih (tj. ozaveščanje, sistemi zgodnjega opozarjanja), pri čemer velja izpostaviti, da bi podnebne spremembe v prihodnje lahko imele še večji učinek. Poleg načrtovane gradbeniške infrastrukture bi za celostno obvladovanje poplav in drugih posledic neurij lahko uporabili tudi na naravi temelječe rešitve.

Požari predstavljajo posebno nevarnost za naravo in nepremičnine. Požari so pogostejši tudi zaradi višanja temperatur in suš, ki so posledica podnebnih sprememb. Na Krasu in v submediteranskem delu regije se nahajajo tradicionalne regije, kjer pomanjkanje vode vpliva na prebivalstvo in gospodarstvo. Zaradi že prizadetih habitatov

⁴ Sustainable Energy and Climate Action Plan

in neenakomerne poselitve je treba vzpostaviti skupne protokole, izmenjati podatke ter zagotoviti opremo in zmogljivosti v čezmejni regiji.

Za večjo odpornost gospodarstva in družbe (npr. proizvodni sistemi, upravljanje z vodo, promet in trajnostna mobilnost itd.) je treba oblikovati demonstracijske ukrepe.

Oskrba z energijo in poraba energije

Energetska učinkovitost in izkoriščanje obnovljivih virov energije igrata pomembno vlogo pri energetskega prehodu programskega območja. Digitalna transformacija stavb, sovesk in mest ter energetska prenova stavb v obeh državah poteka v skladu z razpoložljivo nacionalno podporo za izkoriščanje obnovljivih virov energije, predvsem sončne in vetrne energije ter za naložbe v energetske učinkovitosti stavb v javni in zasebni lasti. Lokalne energetske agencije so aktivne in podpirajo državljane in organizacije v regijah pri prehodu na nižjo porabo energije in večjo učinkovitost.

Največji potencial za izkoriščanje predstavljajo lesna biomasa ter sončna in geotermalna energija. Poleg izboljšanja energetske učinkovitosti samovzdržne skupnosti pomembno prispevajo k ozaveščanju o zmanjšanju emisij, izboljšanju shranjevanja energije, spodbujanju učinkovitosti s pomočjo digitalizacije in doseganju učinkovitega upravljanja z viri. Energetika je uvrščena na visoko mesto na agendi pametne specializacije in v nacionalnih načrtih za energetske učinkovitost in prilagajanje podnebnim spremembam. Oblikovati je treba inovativne čezmejne rešitve in pilotne ukrepe na področju energetske učinkovitosti v smislu razvoja novih modelov in orodij.

Krožno gospodarstvo

Prehod v krožno gospodarstvo vključuje nabor ukrepov za spremembo odnosa in delovanja proizvajalcev in potrošnikov, katerih cilj je namesto linearnega gospodarstva (vzemi-naredi-odvrzi) vzpostaviti krožno gospodarstvo. Ravnanje z odpadki je v programskem območju vse bolj učinkovito, pri čemer se ključne panoge zavedajo nujnosti in priložnosti, ki jih ponuja krožno gospodarstvo. Obe državi sta krožno gospodarstvo opredelili kot del strategije pametne specializacije, pri čemer bi tovrstno preobrazbo v prihodnje podpirali na sistemski nacionalni ravni, ki povezuje tudi regionalne deležnike in vire.

S tem pristopom oblikujemo orodja za trajnostno gospodarjenje z viri, kot so biomasa, ohranjeno naravno okolje, razpoložljivost obnovljivih virov energije, lokalna proizvodnja hrane in bogata naravna dediščina. Krepitev krožnega gospodarstva podpira ustvarjanje zelenih delovnih mest, trajnostne energetske storitve in razvoj novih proizvodov. Krožne poslovne modele bi lahko podprli tudi v okviru trajnostnega upravljanja turizma in zelenega prehoda organizacij v okviru pilotnih ukrepov.

1.2.4: Povezljivost in trajnostna mobilnost

Preko programskega območja potekata dva koridorja TEN-T⁵, in sicer južni del Baltsko-jadranskega koridorja in Sredozemski koridor. Cestna infrastruktura TEN-T omrežja je v programskem območju večinoma dokončana, medtem ko je železniška infrastruktura dokončana v 5–6 % v primerjavi z EU povprečjem (60 %). S sredstvi, dodeljenimi v okviru nacionalnih prometnih strategij, pričakujemo hitrejši razvoj železniškega omrežja, pri čemer pa se večina nacionalnih naložb še vedno osredotoča na cestno infrastrukturo. Primanjkuje predvsem železniških povezav, saj so bile številne železniške storitve v programskem območju ukinjene. Hkrati se delavci, ki vsak dan prečkajo mejo, soočajo s prometnimi zastoji na mejnih prehodih, predvsem v času vrhunca turistične sezone in omejitev zaradi covid-19.

⁵ Vseevropsko prometno omrežje (Trans-European Transport Network)

V programskem območju je gostota cestnega omrežja (1,7 km/km²) nad evropskim povprečjem (1,0 km/km²), hkrati pa v potniškem prometu v obeh državah beležimo visoko stopnjo uporabe osebnih avtomobilov (SI 86 %, HR 83 %), ki je nad EU povprečjem. Pokritost podeželskih območij s cestno infrastrukturo je razmeroma dobra, pri čemer je zaradi pomanjkanja učinkovitega javnega prometa uporaba osebnega avtomobila večja. V obmejni regiji je treba spodbujati uporabo javnega prevoza v podeželskih hribovitih območjih, ki bi ga prilagodili posebnim prostorskim značilnostim tovrstnih območij.

Po programskem območju je speljanih sedem glavnih nacionalnih kolesarskih poti; dve potekata ob slovensko-hrvaški meji. Kolesarska infrastruktura je z vidika kolesarskih stez, oznak in storitev precej neustrezna. Hrvaška in Slovenija v tem oziru še vedno precej zaostajata v primerjavi s kolesarjem prijaznejšimi evropskimi državami.

Aktivnosti na področju trajnostne mobilnosti v mestnih območjih se osredotočajo na zagotavljanje dostopa do javnega prevoza oziroma zagotavljanje pogojev za trajnostno mobilnost, vključno s hojo in kolesarjenjem. Zelena, pešcem prijazna mestna območja in kolesarska omrežja bi lahko uvrstili med aktivnosti prilagajanja podnebnim spremembam, ki bi omogočila trajnostno uporabo obstoječih čezmejnih pilotnih izdelkov in storitev. Za izboljšanje javnega potniškega prometa je treba vzpostaviti celovito trajnostno in dostopno mobilnost v mestih, kar so nekatera mesta/občine že naredila (Zagreb, Ljubljana, Ljutomer, Murska Sobota, Piran, Umag, Novigrad itd.). Prav tako je treba pripraviti lokalne strategije mobilnosti, t. i. Načrte za trajnostno mobilnost v mestih (SUMP⁶), ki upoštevajo potrebe lokalnega okolja in so podprte z ukrepi za ozaveščanje.

Izzivi pri oblikovanju rešitev trajnostne mobilnosti se nanašajo predvsem na oddaljena podeželska območja in območja, ki so povezana s turističnimi potovanji. Povezanost med oddaljenimi območji med državama ali večjimi mesti v programskem območju je predpogoj, da te vasi ostanejo poseljene. Med potrebe po skupnih naložbah spadajo izboljšanje trajnostne mobilnosti za lažji dostop do zdravstvenih, izobraževalnih, turističnih in socialnih storitev, zlasti na obrobni območjih. Rešitev za ta območja bi lahko bil prevoz po naročilu, podprt z digitalizacijo in e-mobilnostjo (npr. mobilnost kot storitev). Za namen izboljšanja kakovosti in raznolikosti storitev je treba spodbujati alternativne trajnostne rešitve, kot so souporaba avtomobilov, prevoz na klic, dogovori z delodajalci, ki omogočajo delo na domu in zagotavljanje prevozov za zaposlene.

1.2.5: Zaposlovanje in izobraževanje, zdravstvo in socialno varstvo, turizem in kultura

Trg dela, izobraževanje in usposabljanje

Pozitivni trend zmanjševanja števila brezposelnih v letih 2018 in 2019 je v letu 2020 prekinila pandemija covid-19. Čeprav je bilo leta 2020 na trgu dela na voljo precejšnje število delavcev, so številne panoge z vidika znanja, izkušenj in veščin beležile pomanjkanje ponudbe kadra zaradi sprememb v družbi in panogah. Drugi problem trga dela v programskem območju je dolgotrajna brezposelnost, ki je še posebej visoka med brezposelnimi brez srednješolske izobrazbe, starejšimi (do 65 let) in brezposelnimi brez delovnih izkušenj. Razpoložljivo delovno silo v programskem območju je treba usposabljati in izobraževati v skladu s potrebami trga dela (npr. na področju turizma, v skladu s potrebami, ki nastanejo zaradi digitalnega in energetskega prehoda), pri čemer mora biti trg dela bolj dostopen za starejše. Čezmejno sodelovanje med izobraževalnimi institucijami je vzpostavljeno in je zadovoljivo, vendar je treba omogočiti izmenjavo znanja za krepitev digitalnih veščin izobraževalnega kadra z namenom izboljšanja učinkovitosti in tehnik poučevanja na daljavo.

Zdravstvo in socialno varstvo

Zaradi pandemije covid-19 so socialno izključeni postali še bolj izključeni, so pod stresom in pasivni, kar se odraža na njihovem slabem psihofizičnem zdravju. Starajoča se družba zahteva prilagojene kapacitete in uvajanje novih lokalno dostopnih socialnih in zdravstvenih storitev, ki podpirajo deinstitucionalizacijo in aktivno staranje. Podobne storitve bi bilo treba vzpostaviti tudi za otroke s posebnimi potrebami, ki so pogosto socialno izključeni.

⁶ Sustainable Urban Mobility Plan

Zdravstveni domovi v programskem območju so dostopni, z izjemo ozkega obmejnega območja, kjer morajo domačini obiskati svojo bolnišnico, namesto da bi uporabili najbližjo nujno zdravstveno ustanovo čez mejo. Skupne naložbe za reševanje te problematike bi tako morale spodbujati sodelovanje med institucijami in vzpostavitev stalnih čezmejnih aktivnosti (npr. izmenjava znanja, protokoli, klicni centri itd.). V času pandemije so zaradi pouka na daljavo in dela od doma ljudje živeli manj aktivno, hkrati pa so bili pod velikimi psihičnimi obremenitvami, kar velja zlasti za otroke in starejše. Te izzive bi lahko rešili skupaj z uvajanjem socialnih inovacij. Umrljivost zaradi sladkorne bolezni, kronične obstruktivne pljučne bolezni in nekaterih vrst raka narašča. Uvesti je treba nove zdravstvene preventivne dejavnosti (npr. za področje kroničnih bolezni in debelosti), v podeželskih predelih programskega območja pa je treba ponuditi privlačno infrastrukturo za aktivnosti na prostem in dejavnosti, ki spodbujajo aktiven življenjski slog. Te nove izzive je treba nasloviti s skupnimi ukrepi, ki jih zaznamuje solidarnost, ponovna vključitev v družbo in bolj zdravo življenje v t. i. novi realnosti.

Turizem in kultura

Programsko območje ponuja **različne vrste turizma** (pomorski, alpski, termalni, eko, kulturni, kreativni in aktivni turizem), kar pomeni, da je programsko območje bogat vir raznolikih kompetenc, veščin, znanja in izkušenj, ki bi si jih lahko deležniki izmenjevali. Turizem je eden ključnih storitvenih sektorjev programskega območja, ki pa je zelo **neenakomerno razporejen**. V celinskem delu programskega območja se je turistična dejavnost v zadnjih letih (pred krizo leta 2020) močno povečala, pri čemer vse boljši rezultati nakazujejo, da se bo trend nadaljeval.

Turistična ponudba v županijah, ki ležijo na severu Hrvaške, in slovenskih regijah, ki se nahajajo v turističnem območju termalne Panonske Slovenije, temeljijo na termalnih izviroh z zdravilišči, gastronomskem in enološkem turizmu ter dediščinskem in kmečkem turizmu. Turistična ponudba Ljubljane in osrednje Slovenije ter Zagreba sloni na poslovnem in mestnem turizmu, kulturnem in kreativnem turizmu ter gastronomiji, medtem ko se Karlovaška županija osredotoča na zeleni (eko), aktivni in športni turizem. Čeprav regije, županije, mesta in občine prepoznajo lokalne potenciale za razvoj turizma, pa niso bile dovolj uspešne pri povečevanju **ustreznosti in kakovosti produktov** in storitev ter vzpostavljanju čezmejnih in **večsektorskih povezav med deležniki**, kar bi omogočilo izmenjavo znanja, sodelovanje in skupne ukrepe učenja.

Namesto množičnega turizma je treba v **podjetništvu, lokalnih in regionalnih strategijah uvesti ukrepe družbene in okoljske odgovornosti, ki podpirajo trajnostni turizem**, pri čemer bi odločevalci morali prepoznati potrebe po trajnosti in pomen varstva narave. **Zato so družbene in organizacijske spremembe v skladu s pobudo Novi evropski Bauhaus nujne, prav tako kot ozaveščanje** za večjo okoljsko in družbeno odgovornost obiskovalcev, turistov in drugih deležnikov v turizmu in za prehod v bolj zelen, trajnosten in odgovoren turizem.

Kulturne ustanove v programskem območju ponujajo različne kulturne programe za prikrajsane in marginalizirane skupine in so dobro prilagojene za osebe s posebnimi potrebami. Povečati je treba odgovornost deležnikov v turizmu in kulturi za prilagajanje ustanov z namenom spodbujanja vključenosti in enakosti z izboljšanjem dostopnosti turistične infrastrukture, produktov in storitev.

Ker je trajnostni turizem hitro rastoča panoga, gre pričakovati povečanje zanimanja turistov za turizem, ki temelji na naravi in kulturni turizem, kar bo prispevalo k večji odpornosti, ustanavljanju novih podjetij in ustvarjanju novih delovnih mest v turizmu. Pri razvoju trajnostnih produktov in storitev je treba upoštevati lokalno identiteto in naraščajoče povpraševanje po **aktivnem turizmu, turizmu temelječem na čustvih, počasnem turizmu (slow tourism), kulturnem turizmu in doživljajskem turizmu**. Turistična ponudba mora biti bolj dostopna tudi osebam s posebnimi potrebami, starejšim in družinam, ki živijo v revščini.

Razvoj novih čezmejnih storitev, produktov in splošna ozelenitev turizma v programskem območju krepi odpornost in okrevanje turizma v programskem območju ter zahteva **nova znanja in vzpostavljanje čezmejnih večsektorskih povezav** (npr. povezovanje turizma s kmetijstvom, kreativnimi industrijami, ribištvo, itd.) ter

čezmejno sodelovanje in učenje. Za čim bolj učinkovito krepitev zmogljivosti podjetij in javnih organizacij je potrebno **medsebojno učenje in mentorstvo** ter skupni ukrepi, ki vzpostavljajo sinergije in medsektorsko povezovanje. Med izzive, ki jih je treba nasloviti, spadajo izobraževanje o celostnem trajnostnem pristopu in načrtovanju upravljanja destinacij tudi na čezmejni ravni, vključno z oddaljenimi in nedostopnimi mikro destinacijami. Izobraževalni dogodki naj bodo dostopni tudi za ranljive skupine.

Za nadgradnjo, diverzifikacijo in razvoj inovativnih zelenih turističnih in kulturnih storitev in produktov ter spodbujanje prehoda na zeleni in trajnostni turizem je treba oblikovati **skupne pilotne ukrepe in mehanizme certificiranja**.

V programskem območju ni čezmejnih povezav, ki bi omogočale mobilnost za turiste in obiskovalce, zato je **v trajnostno turistično ponudbo treba uvesti nove mehanizme souporabe vozil, večmodalne možnosti potovanja (kolo, železnica, čoln) in rešitve t. i. zadnjega dela poti.**

Covid-19 ni prinesel le novih izzivov in omejitev temveč tudi **priložnosti za dvig konkurenčnosti** ob upoštevanju novih potreb na področju turizma. Med priložnosti t. i. covid turizma spadajo razvoj vključujočih **produktov in storitev na prostem, učinkovitih varnostnih standardov in protokolov ter uporaba sodobnih tehnologij za kulturno interpretacijo, izmenjavo informacij ter zagotavljanje digitalne privlačnosti** in prepoznavnosti destinacij, prilagojenih covid-u. **Digitalizacija** je pomemben element turističnega ekosistema in pomembno sredstvo za vključevanje ranljivih skupin in ozelenitev turizma v programskem območju.

Ena izmed ponudb programskega območja na področju kulture je program, ki ga organizirajo različne javno financirane ustanove, zasebne ustanove in združenja (neodvisna kulturna scena), pi čemer pa je trenutna **kulturna povezanost v programskem območju in čez mejo minimalna zaradi covid-19 omejitev**. Program bi moral ponuditi priložnosti **za ponovno povezovanje ljudi in spodbujanje kulturnega sodelovanja**, spoznavanje slovenske in hrvaške kulture in jezikov. **Kulturne in ustvarjalne panoge** ter socialni inovatorji imajo pomembno vlogo pri krepitvi odpornosti turizma, **prispevajo k ustvarjanju delovnih mest in ponovnem povezovanju ljudi čez mejo**, saj ponujajo skupne rokodelske projekte, dogodke in priložnosti za učenje.

Na programskem območju se nahaja **osem območij UNESCO svetovne dediščine**, na obeh straneh meje pa je še **veliko drugih materialnih in nematerialnih kulturnih bogastev**. Bogata je nematerialna kulturna dediščina, ki vključuje različne oblike in pojave duhovne ustvarjalnosti, ki se prenašajo na tradicionalen način ali drugače, in sicer jezik, narečja, govor in toponimija, ustno izročilo vseh vrst, folklor v glasbi, plesu, izročilu, igratih, obredih, običajih ter druge tradicionalne ljudske vrednote, tradicionalne umetnosti in obrti.

Za ohranjanje tradicije pa je ključno, da jo prenašajo ljudje, ki jo vzdržujejo in nadgrajujejo. **Kljub izobilju naravnih, zgodovinskih in kulturnih znamenitosti, ki bogatijo lokalno pristnost, je le malo teh vrednotenih in vključenih v celostno ponudbo destinacije.** Sodobne tehnologije je treba vključiti v interpretacijo dediščine, s čimer bi osebam s posebnimi potrebami in vsem ranljivim skupinam olajšali dostop do tovrstnih storitev.

Ustvarjalnost v turizmu ter kulturne in ustvarjalne panoge je treba podpirati kot del diverzifikacije turistične ponudbe in obogatitve mestnih in podeželskih območij z namenom zagotoviti udobnejšo in bolj zanimivo izkušnjo za turiste in lokalno prebivalstvo. Raznolikost storitev v skladu z nastajajočimi potrebami turistov/obiskovalcev in izboljšanje zmogljivosti deležnikov bo povečalo odpornost turizma v programskem območju.

1.2.6: Trajnostni in celostni razvoj

Večsektorske lokalne strategije, skupno oblikovane prek mehanizmov CLLD⁷ (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost) in ITI⁸ (CTN - celostne teritorialne naložbe) za posebna čezmejna funkcionalna območja krepijo celostni teritorialni razvoj. Na slovensko-hrvaški meji ni funkcionalnih območij s tovrstnimi strategijami, razen Pannon EZTS - Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje, ustanovljenega za izboljšanje čezmejnega sodelovanja ob hrvaško-slovensko-madžarski meji. Lokalni deležniki se zavedajo prednosti trajnostnega in vključujočega razvoja, ki ga lahko spodbujajo teritorialne večsektorske strategije in ustanavljanje evropskih združenj za teritorialno sodelovanje (EZTS).

1.2.7: Upravljanje in sodelovanje

Upravljanje območja poteka na treh ravneh na hrvaški strani (nacionalna, regionalna in lokalna raven) in na dveh ravneh na slovenski strani (nacionalna in lokalna raven). Dejstvo, da na slovenski strani ni upravljanja na regionalni ravni, predstavlja oviro za čezmejno sodelovanje.

Z učinkovito javno upravo bi lahko uspešno naslovili nekatere izzive, ki so glavni razlog za upadanje števila prebivalstva obmejnega območja. S čezmejnimi sodelovanjem deležnikov lahko izboljšamo dostopnost in kakovost storitev na področju zdravstva, socialne vključenosti, socialnega skrbstva in energetske učinkovitosti v obmejni regiji. Z večsektorsko in večnivojsko izmenjavo znanja bi lažje razumeli probleme in potrebe na lokalni ravni. Inovativne čezmejne rešitve in nadgradnja čezmejnih struktur bodo pripomogle k reševanju nekaterih glavnih izzivov (deinstitucionalizacija oskrbe starejših, pomanjkanje javnega prevoza, kronične bolezni itd.).

Zaradi preteklih in trenutnih dejavnikov, vključno s pandemijo covid-19, je treba okrepiti sodelovanje prebivalcev, saj bomo le tako izboljšali odnose, razumevanje in zaupanje med ljudmi na obeh straneh meje. Problematiko bi lahko naslovili z ukrepi za povezovanje med ljudmi (people-to-people).

1.2.8: Izbrani cilji politike in specifični cilji

V skladu z uredbo sta CP2 **bolj zelena Evropa** in CP4 **bolj socialna Evropa** obvezna cilja Interreg A programov, ki se izvajajo ob mednarodnih mejah na kopnem. Na podlagi opredeljenih skupnih izzivov v teritorialni analizi, prispevka deležnikov in preteklih izkušenj so bili izbrani naslednji specifični cilji Interreg programa Slovenija-Hrvaška 2021-2027, ki so opredeljeni od poglavja 1.2.8 dalje:

- Cilj politike **bolj zelena Evropa** s **specifičnim ciljem 2.4** za spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam, preprečevanja tveganja nesreč in odpornosti ob upoštevanju ekosistemskih pristopov, in **specifičnim ciljem 2.7** za izboljšanje varstva in ohranjanja narave ter biotske raznovrstnosti in zelene infrastrukture, tudi v mestnem okolju, in zmanjšanje vseh oblik onesnaževanja,
- Cilj politike **bolj socialna Evropa** s **specifičnim ciljem 4.6** za krepitev vloge kulture in trajnostnega turizma pri gospodarskem razvoju, socialni vključenosti in socialnih inovacijah,
- Specifični cilj Interreg, ki stremi k **boljšemu upravljanju sodelovanja** za **(ii) krepitev učinkovite javne uprave** s spodbujanjem pravnega in upravnega sodelovanja ter sodelovanja med državljani, akterji civilne družbe in institucijami, zlasti z namenom razreševanja pravnih in drugih ovir v obmejnih regijah in **(iii) krepitev medsebojnega zaupanja**, zlasti s spodbujanjem ukrepov v zvezi s projekti povezovanja med ljudmi

1.2.9: Pretekle izkušnje

V okviru Programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Hrvaška je bilo v programskem obdobju 2014–2020 izvedenih 41 projektov na področju zmanjševanja poplavne ogroženosti v čezmejnih porečjih Dragonje, Kolpe, Sotle, Drave, Mure in Bregane, aktivnega ohranjanja dediščine preko trajnostnega turizma, zaščite in obnove

⁷ Community Led Local Development

⁸ Integrated Territorial Investment

biotske raznovrstnosti in spodbujanja ekosistemskih storitev in krepitev partnerstev med javnimi organi in deležniki pri vzpostavljanju zdravega, varnega in dostopnega obmejnega območja.

Analiza vrednotenja vplivov kaže, da so ukrepi na področju trajnostne rabe naravnih in kulturnih virov z velikim poudarkom na turizmu prinesli dobre rezultate in sinergije. Vendar so številni izzivi, s katerimi se sooča to raznoliko in obsežno programsko področje (npr. pandemija covid-19, odvisnost od uvoženih virov, globalno segrevanje, visoka inflacija) zapleteni in zahtevni, za njihovo rešitev pa je potrebno veliko časa in finančnih sredstev. Poleg tega je območje še posebej občutljivo na vedno bolj obsežne učinke podnebnih sprememb. Varstvo narave, kultura in turizem bi morali zato ostati osrednje teme programa, pri čemer je treba več pozornosti nameniti socialni vključenosti in gospodarski trajnosti na področju kulture in turizma. Potencial kapitalizacije bi lahko povečali s tematskimi delavnicami in tako okrepili sodelovanje med podobnimi projekti in vzpostavitev tematskih mrež. Pri projektih, katerih cilj je oblikovanje skupnih čezmejnih načrtov in strategij, je potrebna močnejša vključenost odločevalcev na nacionalni ravni. Da bi lahko vključili novo razvite rešitve v nacionalni strateški okvir, si je treba še naprej prizadevati za premagovanje pravnih in drugih ovir na programskem območju.

Analiza razkriva preveliko zastopanost najrazvitejših urbanih regij, kjer so umeščena glavna mesta (Osrednjeslovenska in Mesto Zagreb), kar je posledica koncentracije gospodarskih, raziskovalnih, razvojnih in izobraževalnih zmogljivosti v teh regijah. Predlagamo strateški pristop za večje vključevanje obrobni in podeželskih območij.

Izvedeni projekti so v veliki meri usklajeni z intervencijsko logiko, pri čemer bi daljše obdobje izvajanja projektov prineslo večje učinke na področju varstva okolja in več možnosti za testiranje razvitih rešitev v večjem obsegu. Priporočamo večjo prepoznavnost projektov in zlasti rezultatov projektov ter nadaljnjo poenostavitev in zmanjšanje upravnega bremena (tj. s poenostavljeno možnostjo obračunavanja stroškov, kjer je primerno).

1.2.10: Navezava na makroregionalne strategije

Z vidika navezave na makroregionalne strategije so bila ocenjena zgolj tematska področja specifičnih ciljev Interreg programa 2021-2027.

Cilj politike 2 – Bolj zelena Evropa

Z vidika ohranjanja biotske raznovrstnosti in narave ter učinkovitega upravljanja območij Natura 2000 se program dobro navezuje na Strategijo EU za Podonavsko regijo (EUSDR⁹), saj se drugi steber v celoti osredotoča na varovanje okolja, vključno s četrtem in petim prednostnim področjem, medtem ko je pri šestem prednostnem področju splošni cilj izboljšanje kakovosti vode, zraka in tal, zmanjšanje tveganja za okolje ter dobro upravljanje z naravnimi viri, biotsko raznovrstnostjo in krajino.

Strategija EU za Jadransko-jonsko regijo (EUSAIR¹⁰) se prav tako navezuje na področje varovanja okolja s ciljem uresničevanja Strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 in izboljšanja kakovosti voda, ki je eden izmed štirih področij ukrepanja. Posredno EUSAIR podpira tudi ukrepe za zagotavljanje prilagajanja podnebnim spremembam z aktivnostmi interdisciplinarno usklajenega prostorskega načrtovanja morskih območij v okviru prvega stebra (modra rast).

Cilj politike 4 – Bolj socialna Evropa

Predlagani specifični cilj (Krepitev vloge kulture in trajnostnega turizma pri gospodarskem razvoju, socialni vključenosti in socialnih inovacijah) Interreg programa Slovenija-Hrvaška stremi k spremembi odnosa v smeri

⁹ The EU Strategy for the Danube Region

¹⁰ EU Strategy for the Adriatic-Ionian Region

krepite trajnostnega turizma in kulture kot del družbenega in gospodarskega razvoja ter nadgradnje skupnih turističnih in kulturnih produktov in storitev. Obe strategiji, EUSDR in EUSAIR, se osredotočata na razvoj trajnostnih turističnih dobrin. EUSDR obravnava turizem v okviru tretjega prednostnega področja (spodbujanje kulture in turizma, povezovanja med ljudmi) prvega stebra (Povezovanje regije). Predlagani ukrepi Interreg programa Slovenija-Hrvaška prispevajo k uresničevanju ukrepov s spodbujanjem trajnostnega turizma, valorizacijo kulturne dediščine, kulturnih dejavnosti in vključevanjem turistov.

Četrty steber EUSAIR je v celoti posvečen trajnostnemu turizmu v okviru teme 1 (raznolika turistična ponudba), zlasti ukrepa 5 (vzpostavitev trajnostnih in tematskih turističnih poti (kulturne poti)), ukrepa 6 (spodbujanje kulturne dediščine prek sodelovanja s kulturnim sektorjem) in ukrepov 7 in 8 (izboljšanje turističnih produktov in storitev ter njihove dostopnosti). EUSAIR podpira tudi ukrepe v okviru teme 2 (trajnostno in odgovorno upravljanje s turizmom) prek ukrepov za ustvarjanje mreže trajnostnih turističnih podjetij in oblikovanjem bolj trajnostnega in odgovornega turizma (ukrep 7).

Interreg specifični cilj 1 – Boljše upravljanje sodelovanja

Institucionalno sodelovanje in upravljanje sta medsektorski področji obeh makroregionalnih strategij (EUSDR in EUSAIR). Strategija EUSDR opredeljuje posebno prednostno področje, ki se osredotoča na krepitev institucionalnih zmogljivosti in sodelovanja med makroregionalnimi deležniki (deseto prednostno področje v okviru četrtega stebra z naslovom Krepitev regije). V okviru tretjega stebra z naslovom Krepitev blaginje v Podonavski regiji se deveto prednostno področje osredotoča na naložbe v ljudi in spretnosti, kar je usklajeno s predlaganimi aktivnostmi, saj se nanaša na vzpostavitev mrež sodelovanja in učenja med javno upravo in deležniki.

Tudi strategija EUSAIR podpira ukrepe za odpravo ovir na področju čezmejnih naložb, in sicer v okviru drugega stebra (Povezovanje regije). Strategija je usklajena z ukrepi Interreg programa Slovenija-Hrvaška za premagovanje pravnih in administrativnih ovir pri čezmejnem sodelovanju.

1.2.11. Komplementarnost in sinergije z drugimi programi in instrumenti financiranja

Načrtovani ukrepi čezmejnega programa se morajo osredotočati predvsem na tista tematska področja, ki so pomembna za obmejno območje. Projekti podpirajo sodelovanje med organizacijami na obeh straneh meje. Nacionalni programi se osredotočajo predvsem na razvoj in naložbe znotraj državnih meja, medtem ko programi Interreg podpirajo projekte, ki imajo čezmejne učinke. Morebitna prekrivanja med aktivnostmi in projekti je potrebno preveriti na ravni projekta v nacionalnih in čezmejnih programih.

Izzivi in razvojni potenciali Republike Hrvaške so določeni v Nacionalni razvojni strategiji 2030¹¹ in Operativnem programu Konkurenčnost in kohezija (OPKK¹²), Operativnem programu Učinkoviti človeški viri (OPULJP¹³) in Celostnem teritorialnem programu (ITP¹⁴). OPKK podpira različne prednostne naloge na področju pametnejše, bolj zelene, povezane, socialne in vključujoče Evrope. OPULJP obravnava človeške in upravne zmogljivosti ter družbeni razvoj. ITP se osredotoča na povezovanje mestnih območij in podeželja Hrvaške, s čimer želi pospešiti razvoj obrobni območij. V obdobju 2021-2027 sta Nacionalni koordinacijski odbor in Pododbor za koordinacijo sodelovanja Republike Hrvaške v programih evropskega teritorialnega sodelovanja in makroregionalnih strategijah Evropske unije tista, ki na Hrvaškem skrbita za celovito koordinacijo dodeljevanja sredstev ter spremljanje izvajanja, komplementarnosti in sinergij med skladi in drugimi instrumenti Evropske unije.

¹¹ Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine

¹² Operativni program Konkurenčnost i kohezija 2021.-2027.

¹³ Operativni program Učinkoviti ljudski potenciali 2021.– 2027.

¹⁴ Integrirani teritorialni program 2021. – 2027.

Specifični cilji Interreg programa VI-A Slovenija-Hrvaška so skladni z izzivi in razvojnimi potenciali Republike Slovenije, zastavljenimi v Strategiji razvoja Slovenije 2030 (osredotočenost na rast produktivnosti, nizkoogljično krožno gospodarstvo, vključujoč družbeni razvoj in medgeneracijsko solidarnost ter krepitev razvojne vloge države in njenih institucij) ter s Sporazumom o partnerstvu med Slovenijo in Evropsko komisijo, ki je bil v začetku marca 2022 v neformalnem usklajevanju s službami Komisije. Sinergije in komplementarnosti so posebej omenjene v okviru cilja politike 2, pri čemer bodo v procesu izvajanja opredeljene še dodatne sinergije.

Razvoj programskega območja podpirajo tudi čezmejni Interreg programi Slovenija-Avstrija, Slovenija-Italija in Slovenija-Madžarska ter transnacionalni programi in kohezijski skladi, Evropski investicijski skladi, Next Generation EU, Solidarnostni sklad EU, Interreg program Madžarska-Hrvaška, Interreg program Italija-Hrvaška, pri čemer se področja, ki se prekrivajo, osredotočajo na ozaveščanje in preprečevanje tveganj, zaščito biotske raznovrstnosti ter trajnostni in vključujoči turizem, ki temelji na lokalni kulturi.

V obeh državah lahko ukrepe Interreg programa Slovenija-Hrvaška dopolnimo s centraliziranimi programi EU, kot sta Finančni instrument EU za okolje in podnebne ukrepe (LIFE¹⁵) s specifičnim ciljem 2.4 in 2.7 in Mehanizem EU na področju civilne zaščite (EECentre¹⁶) s specifičnim ciljem 2.4.

Organ upravljanja (OU) za programe kohezijske politike je v Sloveniji centraliziran v okviru ene institucije, in sicer Ministrstva za kohezijo in regionalni razvoj (MKRR). OU za Interreg program Slovenija-Hrvaška 2021-2027 tedensko sodeluje na internih koordinacijskih sestankih na najvišji ravni in je član Odbora za spremljanje Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike. Ta mehanizem usklajevanja bomo ohranili tudi v prihodnje.

1.2.12. Vizija, poslanstvo in horizontalna načela programa

Cilj Interreg programa Slovenija-Hrvaška je ohranjena, odporna in povezana čezmejna regija, kjer je trajnostni razvoj glavno orodje za ekonomsko preživetje, varnost, zaščito biotske raznovrstnosti in socialno blaginjo vseh prebivalcev. Program predvideva vzajemno učenje in skupne ukrepe, ki vodijo k spremembam v vseh prednostnih nalogah, predvsem k ponovnemu čezmejnemu povezovanju, razumevanju trenutnih skupnih potreb in nevarnosti hitro spreminjajoče se realnosti ter sodelovanju za povečanje odpornosti in prilagodljivosti ljudi, organizacij in skupnosti, s čimer bo programsko območje postalo bolj zeleno in digitalno ter tako pripravljeno na prihodnost.

Zeleni prehod, ki ga podpira program, stremi k izboljšanju razumevanja in okoljske odgovornosti vseh deležnikov glede nevarnosti za okolje, prilagajanja podnebnim spremembam in odpornosti habitatov. 26 % sredstev programa bo namenjenih podnebnim ciljem.

Z namenom varovanja okolja in biotske raznovrstnosti bo program še naprej stremel k izvajanju skupnih ukrepov ob spoštovanju načel trajnostnega razvoja. Program predlaga intenzivno ozelenitev turizma na programskem območju prek skupnih ukrepov in rešitev z minimalnim vplivom na okolje (**zeleni turizem**). Poleg varovanja narave kot najdragocenejšega bogastva program predvideva ohranjanje kulturnih in družbenih raznolikosti z namenom krepitev potencialov za učenje in rast ter ohranjanje edinstvenosti in identitete za prihodnje generacije. **Trajnost, odgovornost in odpornost** vseh deležnikov v kulturi in turizmu se bo izboljšala s **spodbujanjem čezmejnega povezovanja**, kar bo pripomoglo tudi k večji zmogljivosti deležnikov glede razumevanja ne le trajnostnega turizma, temveč tudi potreb lokalnih prebivalcev in sodobnih obiskovalcev, kulturne dediščine in kulturne krajine ter glede uveljavljanja novih vrst turizma, ki temeljijo na okolju prijaznem, vključujočem in družbeno odgovornem delovanju. Program za obdobje 2021-2027 bo še naprej podpiral biotsko

¹⁵ EU's funding instrument for the environment and climate action

¹⁶ EU Civil Protection Mechanism

raznoverstnost, pri čemer bo 24 % sredstev programa namenjenih uresničevanju zastavljenih ciljev za ohranjanje biotske raznoverstnosti.

Z namenom krepitve **učinkovitosti in sodelovanja** javnih organov, institucij, skupnosti in ljudi bo program podpiral odpravo pravnih in administrativnih ovir, krepitev zmogljivosti in **participativno upravljanje, sodelovanje** med vsemi deležniki in prostovoljstvo, aktivno državljanstvo, čezmejno izmenjavo znanj in digitalizacijo. Sodelovanje med prebivalci je predvideno v okviru ukrepov za povezovanje med ljudmi, katerih cilj je izboljšanje odnosov, razumevanja in zaupanja med prebivalci, ki živijo ob meji, kar bo **navdihnilo in spodbudilo ljudi k ponovnemu povezovanju**.

Listina o temeljnih pravicah Evropske unije¹⁷, načela enakosti spolov in nediskriminacije, vključno z dostopnostjo, trajnostnim razvojem in načelom, da se ne škoduje bistveno¹⁸ (DNSH), se bodo spoštovala tekom priprave, izvajanja, spremljanja, poročanja in vrednotenja programa. Program podpira socialne inovacije, turizem in zelena delovna mesta ter tako prispeva k uresničevanju prvega (odprava revščine) in osmega (dostojno delo in gospodarska rast) cilja trajnostnega razvoja. S povečanjem okoljske trajnosti, spodbujanjem prilagajanja podnebnim spremembam in preprečevanjem tveganja naravnih nesreč ter z odpravljanjem negativnih vplivov ljudi na okolje z ohranjanjem biotske raznoverstnosti in zaustavitvijo degradacije ekosistemskih storitev z okrepljenim varovanjem in ohranjanjem narave, biotske raznoverstnosti in zeleno infrastrukturo ter s prispevkom k zmanjšanju onesnaževanja, program prispeva k doseganju ciljev Evropskega zelenega dogovora¹⁹/Strategije EU za biotsko raznoverstnost in podpira prizadevanja Združenih narodov pri doseganju šestega, enajstega, trinajstega, štirinajstega in petnajstega cilja trajnostnega razvoja²⁰. Vsak specifični cilj vključuje nabor načel trajnostnega razvoja, ki jih morajo upravičenci spoštovati (npr. na naravi temelječe rešitve, izogibanje negativnim vplivom na okolje).

Tekom priprave programa bo OU spodbujal strateško javno naročanje pri uresničevanju prednostnih nalog (vključno s prizadevanji za profesionalizacijo za odpravo vrzeli v zmogljivosti). Upravičence bo spodbujal k uporabi meril, ki so bolj povezana s kakovostjo in stroški življenjskega cikla. Kjer je to izvedljivo, bodo v postopke javnega naročanja vključeni okoljski (npr. merila zelenega javnega naročanja) in socialni vidiki ter spodbude za inovacije. Program bo uporabljal sistem elektronske izmenjave podatkov med upravičenci in vsemi organi programa (JEMS-skupni elektronski sistem za spremljanje), ki že v celoti deluje.

¹⁷ The Charter of Fundamental Rights of the European Union (CFR)

¹⁸ Do No Significant Harm Principle

¹⁹ European Green Deal

²⁰ UN's 17 Sustainable Development Goals (SDGs), the 2030 agenda for Sustainable Development

1.3 Utemeljitev za izbrane cilje politike in specifične cilje Interreg programa

Sklic: točka (c) člena 17(3)

Tabela 1: Utemeljitev za izbrane cilje politike in specifične cilje Interreg programa

Izbrani cilj politike ali specifični cilj programa Interreg	Izbrani specifični cilj	Prednostna naloga	Utemeljitev izbire
<p>CP2 – Bolj zelena, nizkoogljična Evropa, ki je odporna in prehaja na gospodarstvo z ničelnim ogljičnim odtisom s spodbujanjem čistega in pravičnega energetskega prehoda, zelenih in modrih naložb, krožnega gospodarstva, blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje ter preprečevanja in obvladovanja tveganj ter trajnostne mestne mobilnosti</p>	<p>(iv) spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam, preprečevanja tveganja nesreč in odpornosti ob upoštevanju ekosistemskih pristopov</p>	<p>Zelena in prilagodljiva regija</p>	<p>Programsko območje je občutljivo na podnebne spremembe, katerih učinki so že vidni. Trendi nakazujejo dvig povprečnih temperatur in neenakomerne vzorce padavin, katerih posledica bodo ekstremna neurja, poplave in suše. Obsežna modra območja in zelene površine programskega območja predstavljajo potencial za oblikovanje ustreznih rešitev prilagajanja podnebnim spremembam.</p> <p>Ker biogeografska in urbanizirana območja segajo preko meja, je čezmejno sodelovanje ključnega pomena pri naslavljanju nevarnosti podnebnih sprememb. Skupno načrtovanje in ukrepanje lahko služi ne le kot orodje za soočanje z novimi razmerami, ampak tudi kot priložnost za krepitev povezanosti med ljudmi in deležniki na obeh straneh meje.</p> <p>Prilagajanje podnebnim spremembam je dinamičen proces in zahteva vključevanje številnih deležnikov in povezovanje večih sektorjev. Zato je pomembno, da si v vseh prihodnjih načrtih, še posebej v prostorskih načrtih in drugih aktih na lokalni in regionalni ravni, prizadevamo za večjo odpornost in prilagajanje podnebnim spremembam. Zavedanje o možnih učinkih podnebnih sprememb in rešitvah je treba izboljšati na celotnem programskem območju. Nevarnosti so skupne, zato je okrepljeno sodelovanje mest/občin in regij ključnega pomena.</p> <p>Obe državi programskega območja se morata osredotočiti na razvoj, usklajevanje, izpopolnjevanje in poenotenje opreme enot in organizacij za odzivanje na nesreče, ki se bo uporabila za čezmejni odziv na glavne nevarnosti, ki niso povezane le s podnebnimi spremembami, temveč so tudi specifične glede na karakteristike območja (potresi, okoljske nesreče). Odziv mora biti prilagojen programskemu območju in usklajen s skupnimi načrti in protokoli, usklajenimi s pristojnimi organi.</p> <p>Prednostna naloga se bo izvajala s pomočjo nepovratnih sredstev, ki so tudi najustreznejša oblika</p>

			<p>finančne podpore glede na naravo prednostne naloge in aktivnosti ter finančni obseg specifičnega cilja.</p>
<p>CP2 – Bolj zelena, nizkoogljična Evropa, ki je odporna in prehaja na gospodarstvo z ničelnim ogljičnim odtisom s spodbujanjem čistega in pravičnega energetskega prehoda, zelenih in modrih naložb, krožnega gospodarstva, blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje ter preprečevanja in obvladovanja tveganj ter trajnostne mestne mobilnosti</p>	<p>(vii) izboljšanje varstva in ohranjanja narave ter biotske raznovrstnosti in zelene infrastrukture, tudi v mestnem okolju, in zmanjšanje vseh oblik onesnaževanja</p>	<p>Zelena in prilagodljiva regija</p>	<p>Programsko območje zaznamujeta bogata narava in biotska raznovrstnost, kar se kaže v enem najvišjih deležev Nature 2000 v EU, ki pokriva skoraj 40 % programskega območja. Na programskem območju se nahajajo tudi nekatera druga zavarovana območja regionalnega in lokalnega pomena. Vendar ta območja zaznamuje tudi velik delež habitatov in vrst s slabim stanjem ohranjenosti zaradi izgube in razdrobljenosti habitatov, invazivnih tujerodnih vrst, onesnaževanja, urbanizacije in podnebnih sprememb. Najbolj prizadeti habitati na tem območju so sladkovodni habitati in travišča.</p> <p>Območje habitatov in vrst sega prek meje. Prizadevanje za ohranitev stanja in izboljšanje njihovega okolja je lahko učinkovito le s povezovanjem obeh strani meje. Ko se soočamo z nevarnostmi, lahko s čezmejno usklajenim odzivom deležnikov z različnih področij oblikujemo učinkovite ukrepe in vzpostavimo dolgoročno sodelovanje, zlasti pri blažitvi učinkov na združbe vrst, ki podpirajo pomembne ekosistemske storitve v Naturi 2000 in drugih zaščitenih področjih.</p> <p>Glede na številčnost naravnih krajin na programskem območju lahko policentrični položaj majhnih naselij, povezanost mestnih in podeželskih območji ter spodbujanje in pilotna uvedba zelene infrastrukture povečajo dodano vrednost ohranitvenih prizadevanj in prinesejo večkratne učinke na krajine, habitate, vrste in ljudi. Povezovanje deležnikov na različnih ravneh in sektorjev z obeh strani meje prinaša boljše in povezane na naravi temelječe rešitve, ki doprinesejo k blažitvi učinkov onesnaževanja in izboljšanju povezanosti habitatov ter oblikovanju ukrepov za prilagajanje podnebnim spremembam celotnega programskega območja in širše.</p> <p>Prednostna naloga se bo izvajala s pomočjo nepovratnih sredstev, ki so tudi najustreznejša oblika finančne podpore glede na naravo prednostne naloge in aktivnosti ter finančni obseg specifičnega cilja.</p>
<p>CP4 – Bolj socialna in vključujoča Evropa za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic</p>	<p>(vi) krepitev vloge kulture in trajnostnega turizma pri gospodarskem razvoju, socialni vključenosti in socialnih inovacijah</p>	<p>Odporna in trajnostna regija</p>	<p>Turizem v regiji je eden pomembnejših gospodarskih panog programskega območja, ki pa je neenakomerno razporejen, sezonsko neuravnotežen in občutljiv na učinke podnebnih sprememb. Tudi pandemija covid-19 je močno prizadela turizem.</p> <p>Za naslavljanje teh izzivov so potrebna čezmejna prizadevanja za ustvarjanje sinergij za okrevanje deležnikov, ki delujejo na področju kulture in turizma na programskem območju. Močnejše čezmejne povezave in priložnosti za vzajemno učenje lahko</p>

			<p>prispevajo h krepitvi zmogljivosti deležnikov, oblikovanju inovativnih turističnih storitev, močnejši skupni lokalni kulturni identiteti, skupnim promocijskim priložnostim in večji odpornosti na bodoče krize. Okrevanja gospodarstva bi se lahko lotili s povečanjem kakovosti in diverzifikacijo čezmejnih produktov in storitev, vstopom v standardizacijske sheme ter posodobitvijo turistične in kulturne ponudbe v skladu z novimi potrebami turistov in obiskovalcev. Ustvarjalne panoge bi lahko pomembno prispevale h kakovosti turizma s podpiranjem lokalnih kulturnih elementov z obeh strani meje, prav tako pa bi destinacije in njihove vsebine postale bolj uspešne in privlačne. Ozelenitev in digitalizacija turizma in kulturne dediščine bi doprinesla h konkurenčnosti, odpornosti ter okoljski, družbeni in ekonomski trajnosti.</p> <p>Razviti je treba enoten metodološki raziskovalni okvir s prilagoditvijo najboljših svetovnih praks pametnim, celovitim, trajnostnim in prožnim rešitvam upravljanja destinacij. Sprememba odnosa in vedenja za krepitev okoljske in družbene odgovornosti s pomočjo skupnega učenja in ozaveščanja vseh deležnikov v turizmu, kulturi in kreativnih industrijah lahko pripomore h okrevanju po pandemiji covid-19.</p> <p>Prednostna naloga se bo izvajala s pomočjo nepovratnih sredstev, ki so tudi najustreznejša oblika finančne podpore glede na naravo prednostne naloge in aktivnosti ter finančni obseg specifičnega cilja.</p>
<p>ISC1 - Boljše upravljanje sodelovanja</p>	<p>(ii) krepitev učinkovite javne uprave s spodbujanjem pravnega in upravnega sodelovanja ter sodelovanja med državljani, akterji civilne družbe in institucijami, zlasti z namenom, da se odpravijo pravne in druge ovire v obmejnih regijah</p>	<p>Dostopna in povezana regija</p>	<p>Kljub podobni upravni in vladni strukturi obeh držav so pravne in administrativne ovire največja ovira pri čezmejnem sodelovanju na programskem območju. Podpora javne uprave pri odpravljanju teh ovir in povezovanju deležnikov na najpomembnejših tematskih področjih programskega območja bi lahko bistveno izboljšala kakovost življenja in preprečila upadanje števila prebivalcev.</p> <p>Staranje družbe in pandemija covid-19 zahtevata naslavljanje novih potreb na področju zdravstva in sociale. Starejši in osebe s posebnimi potrebami so socialno najbolj izključene skupine, zato bi morale biti zdravstvene, socialne in komplementarne storitve dostopne v lokalnih skupnostih, tudi če so locirane na drugi strani meje. Dostopnost na programskem območju je izziv sam po sebi, še zlasti na obrobnih podeželskih obmejnih območjih in je posledica razlik v sistemih javnega prevoza na obeh straneh meje pa tudi v naseljenih mestnih območjih. Čezmejno reševanje tega vprašanja bi poleg izboljšane dostopnosti storitev imelo več učinkov na različnih področjih, kot je izboljšana povezanost med prebivalci, hkrati pa bi imelo pozitiven učinek na lokalno gospodarstvo,</p>

			<p>zdravje in okolje. Reševanje problema energetske revščine v oddaljenih območjih in iskanje inovativnih rešitev na področju energetske učinkovitosti, ki upoštevajo ločene nacionalne energetske sisteme, bi dodatno prispevalo k zelenemu in pravičnemu prehodu programskega območja.</p> <p>Hitro spreminjajoče se razmere na področju razvoja v programskem območju zahtevajo izvajanje lokalnih pristopov k razvoju, ki so participativni, digitalni, trajnostni in vključujoči. Čezmejni pristop bi imel največji učinek na področju zdravstvenega varstva in zdravega življenjskega sloga, socialne vključenosti in blaginje, dostopnosti do destinacij in aktivnosti za vse skupine ljudi ter energetske učinkovitosti.</p> <p>Prednostna naloga se bo izvajala s pomočjo nepovratnih sredstev, ki so tudi najustreznejša oblika finančne podpore glede na naravo prednostne naloge in aktivnosti ter finančni obseg specifičnega cilja.</p>
<p>ISC1 - Boljše upravljanje sodelovanja</p>	<p>(iii) krepitev medsebojnega zaupanja, zlasti s spodbujanjem ukrepov v zvezi s projekti povezovanja med ljudmi (people-to-people)</p>	<p>Dostopna in povezana regija</p>	<p>Prebivalci programskega območja so bili v časih, ko med državama še ni bilo meje, med seboj močno povezani, zaradi česar so lahko vzdrževali vsakodnevne družinske, poslovne in prijateljske stike. Zaradi schengenske meje in pandemije covid-19 so ljudje, ki živijo na oddaljenih območjih, postali še bolj izolirani in socialno izključeni.</p> <p>Motivacija in volja do medsebojnega sodelovanja je zelo poudarjena pri starejših, pa tudi v kulturnih in športnih društvih.</p> <p>Ukrepi čezmejnega ozaveščanja in učenja, skupni dogodki in nova čezmejna partnerstva krepijo medsebojno zaupanje, osebno odgovornost za boljšo prihodnost in pozitivno miselnost.</p> <p>Prednostna naloga se bo izvajala s pomočjo nepovratnih sredstev, ki so tudi najustreznejša oblika finančne podpore glede na naravo prednostne naloge in aktivnosti ter finančni obseg specifičnega cilja.</p>

2. PREDNOSTNE NALOGE

2.1 Prednostna naloga 1 – Zelena in prilagodljiva regija

Sklic: točka (d) in (e) člena 17(3)

2.1.1 Specifični cilj 2.4 – Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam, preprečevanja tveganja nesreč in odpornosti ob upoštevanju ekosistemskih pristopov

Sklic: točka (e) člena 17(3)

2.1.1.1 Povezane vrste ukrepov in njihov pričakovani prispevek k tem specifičnim ciljem in, kadar je primerno, makroregionalnim strategijam in strategijam za morske bazene

Sklic: točka (e)(i) člena 17(3), točka (c)(ii) člena 17(9)

Namen podpore v okviru specifičnega cilja je okrepiti pripravljenost lokalnih skupnosti in odzivnost reševalnih enot s skupnim usposabljanjem in peonotenjem opreme, vzpostavitev skupnih protokolov (konkretni in celoviti načrti) in koordinacijskih mehanizmov, tako da se bodo enote iz obeh držav lahko skupaj odzvale na isto nesrečo in se prilagodile različnim tveganjem zaradi podnebnih sprememb in drugim skupnim tveganjem na celotnem čezmejnem območju, vključno s krepitvijo zmogljivosti različnih ciljnih skupin za zaščito pred skupnimi tveganji. Aktivnosti morajo biti usklajene s pristojnimi organi za zagotavljanje in usklajevanje zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah iz obeh držav.

Lokalnim skupnostim na čezmejnih območjih bo zagotovljena dodatna podpora v okviru ozaveščanja o pomenu odzivnosti in oblikovanja rešitev za učinkovito prilagajanje podnebnim spremembam. Aktivnosti bodo spodbudile čezmejno sodelovanje pri multidisciplinarnih in celostnih ukrepih prilagajanja podnebnim spremembam. Ekosistemski pristop mora biti obravnavan prednostno.

Vse vrste ukrepov so ocenjene kot skladne z okoljskim načelom ne škoduj bistveno (DNSH), saj ni pričakovati bistvenih negativnih vplivov ukrepov na okolje. Rezultati bodo prispevali k ciljem trajnostnega razvoja Združenih Narodov z upoštevanjem vrednot in načel pobude Novi evropski Bauhaus.

Vodilna načela, vključno s horizontalnimi načeli:

- vzpostavljanje trajnostnih partnerstev za skupno obvladovanje tveganj na čezmejnem ozemlju,
- spodbujanje na naravi temelječih rešitev, kjer je to mogoče, namesto materialne ali sive infrastrukture,
- krepitev odpornosti ljudi, nepremičnin in naravnega okolja na podnebne spremembe in naravne nesreče (ukrepi za krepitev odpornosti družbe ne smejo imeti negativnih učinkov za naravo v zavarovanih območjih in za habitate in vrste, ki so pomembne za Skupnost),
- podpora interdisciplinarnemu pristopu in celostnemu načrtovanju pri oblikovanju akcijskih načrtov in rešitev za prilagajanje podnebnim spremembam in preprečevanje tveganj.

Vrste ukrepov 1: Krepitev pripravljenosti na tveganja in zmogljivosti za odzivanje na čezmejnem območju

Okvirni seznam aktivnosti:

- **čezmejna izmenjava** in usklajevanje podatkov, mapiranje tveganj, vzpostavitev skupnih protokolov in pretok informacij na čezmejni ravni;
- **razvoj in krepitev sodelovanja enot in organizacij za odzivanje na nesreče**, vključno z načrti in protokoli za reševanje ter mehanizmi za koordinacijo civilne zaščite pri pripravi in odzivanju na nevarnosti podnebnih sprememb in druga tveganja na čezmejnem območju;
- **razvoj in krepitev sistemov zgodnjega opozarjanja in odzivanja** z učinkovito izmenjavo podatkov in informacij med državno, regionalno in lokalno ravno; ozaveščanje in izobraževanje prebivalcev o prilagajanju na tveganja zaradi podnebnih sprememb in o tem, kako ravnati ob različnih nesrečah, povezanih s podnebnimi spremembami in drugih nesrečah na čezmejnem ozemlju;
- **skupno usposabljanje in opremljanje enot in organizacij za odzivanje na nesreče in različne nevarnosti**, opredeljene za posamezno območje (npr. požari, zmrzal, poplave, suše, neurja, potresi in drugi ekstremni dogodki); izmenjava znanja in dobrih praks o prilagajanju podnebnim spremembam za krepitev odpornosti družbe in infrastrukture;
- **krepitev čezmejnih zmogljivosti**, vzpostavitev čezmejnih orodij za ciljne skupine na čezmejnem območju (zlasti mlade in otroke) za zaščito pred skupnimi nevarnostmi (spodbujanje pomoči skupnosti, odziv v primeru nesreč, digitalna orodja za opazovanje naravnih nevarnosti v šolah itd.).

Vrste ukrepov 2: Krepitev odpornosti na učinke podnebnih sprememb v programskem območju

Okvirni seznam aktivnosti:

- priprava in usklajevanje medsektorskih celostnih **čezmejnih akcijskih** načrtov za prilagajanje podnebnim spremembam za sosednje občine/mesta/regije/teritorialne enote (usklajenih z nacionalnimi podnebnimi načrti) in njihovo izvajanje na regionalni ravni (npr. SECAP – Akcijski načrt za trajnostno energijo in podnebne spremembe) za predvidevanje škodljivih učinkov podnebnih sprememb za ključne sektorje in izvajanje ustreznih aktivnosti za preprečevanje/zmanjšanje škode, ki jo lahko povzročijo, ali izkoriščanje potencialnih priložnosti;
- **pilotne aktivnosti za krepitev odpornosti čezmejnega območja** (npr. digitalne rešitve za izbrane sektorje za različna problematična področja in uporabnike, skupaj z investicijami manjšega obsega itd.);
- **podpora procesu izdelave vključujočih (interdisciplinarnih) čezmejnih strokovnih podlag za prostorsko načrtovanje** (usklajenih z nacionalnimi strategijami) in strokovnih podlag za lokalne načrte prilagajanja, ki se odzivajo na prepoznane nevarnosti zaradi podnebnih sprememb;
- **krepitev zmogljivosti za trajnostno izvajanje opredeljenih akcijskih načrtov na regionalni/lokalni ravni**. Oblikovane pilotne aktivnosti so osredotočene na ciljne skupine čezmejnega območja;
- **uvredba in oblikovanje na naravi temelječih rešitev za celostno upravljanje voda** z upoštevanjem obnove ekosistemov, ukrepov za naravno zadrževanje vode in drugih zelenih (ali modrih) infrastrukturnih ukrepov, ki zmanjšujejo nevarnosti poplav in prinašajo neposredne koristi na področju prilagajanja podnebnim spremembam in preprečevanja tveganj.

Pričakovani rezultati

- boljša pripravljenost in odzivnost lokalnih skupnosti in enot civilne zaščite,
- večja zmogljivost in odgovornost deležnikov ter zavedanje o nevarnostih zaradi podnebnih sprememb ter potrebah in ukrepih za prilagajanje podnebnim spremembam,
- oblikovana pilotna rešitev za prilagajanje skupnosti podnebnim spremembam na čezmejnem območju,
- okrepljeno čezmejno sodelovanje enot za odzivanje in usklajenost sistemov za opozarjanje in odzivanje,

- večja zmogljivost prostorskega načrtovanja, ki stremi h krepitvi odpornosti na podnebne spremembe in povezovanje pri oblikovanju rešitev za čezmejno območje,
- okrepljeno sodelovanje in izvajanje čezmejnih podnebnih akcijskih načrtov za boljšo prilagojenost in odpornost skupnosti,
- boljše poznavanje in uporaba na naravi temelječih rešitev za zagotavljanje večnamenskih učinkov,
- okrepljeno znanje in zmogljivost prebivalcev in deležnikov z namenom spremeniti njihov odnos v luči zavedanja pomena ohranjanja narave in virov.

Pričakovan prispevek k makroregionalnim strategijam

Podprti ukrepi v okviru te prednostne naloge so v skladu s Strategijo EU za Podonavsko regijo (EUSDR), ki prilagajanje podnebnim spremembam obravnava z vidika trajnosti virov in obvladovanja tveganj za okolje, zlasti nevarnosti, povezanih z vodo. Preprečevanje tveganja in odpornost na nesreče sta skupni področji predlaganih aktivnosti. Mednarodna komisija za Savski bazen²¹ je pomemben skupni deležnik Strategije EU za Podonavsko regijo in tega čezmejnega programa.

2.1.1.2 Kazalniki

Sklic: točka (e)(ii) člena 17(3), točka (c)(iii) člena 17(9)

Tabela 2: Kazalniki učinka za specifični cilj 2.4

Prednostna naloga	Specifični cilj	ID	Kazalnik	Merska enota	Mejnik (2024)	Končna ciljna vrednost (2029)
1	SC 2.4	RCO83	Skupno oblikovane strategije in akcijski načrti	Strategija/akcijski načrt	0	5
1	SC 2.4	RCO84	Skupno oblikovani pilotni ukrepi, izvedeni v okviru projektov	Pilotni ukrep	0	8
1	SC 2.4	RCO116	Skupno razvite rešitve	Rešitev	0	8
1	SC 2.4	RCO87	Organizacije, ki čezmejno sodelujejo	Organizacija	0	25
1	SC 2.4	RCO115	Javni skupno organizirani čezmejni dogodki	Dogodek	0	16

²¹ International Sava River Basin Commission

Tabela 3: Kazalniki rezultatov za specifični cilj 2.4

Prednost na naloga	Specifični cilj	ID	Kazalnik	Merska enota	Izhodišče	Referenčno leto	Končna ciljna vrednost (2029)	Vir podatkov	Opombe
1	SC 2.4	RCR79	Skupne strategije in akcijski načrti, ki jih uporabljajo organizacije	Skupna strategija/akcijski načrt	0	2021	3	JEMS, skupni elektronski sistem za spremljanje	
1	SC 2.4	RCR104	Rešitve, ki jih uporabljajo ali nadgradijo organizacije	Rešitev	0	2021	2	JEMS, skupni elektronski sistem za spremljanje	
1	SC 2.4	RCR84	Organizacije, ki čezmejno sodelujejo po zaključku projekta	Organizacija	0	2021	15	JEMS, skupni elektronski sistem za spremljanje	

2.1.1.3 Glavne ciljne skupine

Sklic: točka (e)(iii) člena 17(3), točka (c)(iv) člena 17(9)

Ciljne skupine sofinanciranih ukrepov bodo tako posamezniki kot organizacije, ki bodo v ukrepe vključeni ali pa bodo ukrepi nanje imeli pozitiven vpliv, in sicer:

- nacionalni, regionalni in lokalni javni organi in telesa, ki jih ustanovijo in upravljajo nacionalni, regionalni ali lokalni organi (nacionalna, regionalna in lokalna vlada, ministrstva, državne agencije itd.),
- visokošolske ustanove in raziskovalne organizacije (univerze, višje in visokošolske strokovno izobraževalne inštitucije, znanstvena središča in inštituti itd.),
- regionalne in lokalne razvojne agencije,
- nevladne organizacije, združenja in druge interesne skupine (združenja državljanov, združenja občin, strokovna združenja, lokalne akcijske skupine, organizacije za pomoč, organi civilne zaščite, službe za nujne primere in reševanje itd.),
- šole in središča za usposabljanje (npr. ustanove za izobraževanje odraslih),
- sektorske agencije in institucije (npr. energetske agencije),
- ponudniki infrastrukture in storitev v javnem interesu (javni zavodi za urejanje prostora, javna komunalna podjetja, bolnišnice itd.),
- druge javne organizacije (npr. informacijski centri, naravni parki),
- lokalno prebivalstvo.

2.1.1.4 Navedba posebnih ciljnih območij, vključno z načrtovano uporabo celostnih teritorialnih naložb, lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost ali drugih teritorialnih orodij

Ni relevantno.

2.1.1.5 Načrtovana uporaba finančnih instrumentov

Prednostna naloga se bo izvajala s pomočjo nepovratnih sredstev, ki so tudi najustreznejša oblika finančne podpore glede na naravo prednostne naloge in aktivnosti ter finančni obseg specifičnega cilja.

2.1.1.6 Okvirna razčlenitev načrtovanih virov po vrsti ukrepa

Sklic: točka (e)(vi) člena 17(4), točka (c)(v) člena 17(9)

Tabela 4: Razsežnost 1 – področje ukrepa

Prednostna naloga	Specifični cilj	Sklad	Koda	Znesek (v EUR)
1	SC 2.4	ESRR	58 Preprečevanje in obvladovanje poplav in zemeljskih plazov	3.920.000,00
1	SC 2.4	ESRR	59 Preprečevanje in obvladovanje tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami: požari	2.940.000,00
1	SC 2.4	ESRR	60 Ukrepi v zvezi s podnebnimi spremembami – preprečevanje in obvladovanje neviht in suš	1.960.000,00
1	SC 2.4	ESRR	61 Nepodnebna naravna tveganja + tveganja v povezavi s človekovim delovanjem: preprečevanje + upravljanje	980.000,00

Tabela 5: Razsežnost 2 – oblika financiranja

Prednostna naloga	Specifični cilj	Sklad	Koda	Znesek (v EUR)
1	SC 2.4	ESRR	01 Nepovratna sredstva	9.800.000,00

Tabela 6: Razsežnost 3 – mehanizem za ozemeljsko izvrševanje in ozemeljski pristop

Prednostna naloga	Specifični cilj	Sklad	Koda	Znesek (v EUR)
1	SC 2.4	ESRR	33 Drugi pristopi – Brez ozemeljskega ciljnega usmerjanja	9.800.000,00

2.1.2 Specifični cilj 2.7 – Izboljšanje varstva in ohranjanja narave ter biotske raznovrstnosti in zelene infrastrukture, tudi v mestnem okolju, in zmanjšanje vseh oblik onesnaževanja

Sklic: točka (e) člena 17(3)

2.1.2.1 Povezane vrste ukrepov in njihov pričakovani prispevek k tem specifičnim ciljem in, kadar je primerno, makroregionalnim strategijam in strategijam za morske bazene

Sklic: točka (e)(i) člena 17(3), točka (c)(ii) člena 17(9)

Namen podpore v okviru specifičnega cilja je okrepiti, razviti in vzpostaviti zeleno infrastrukturo kot strateško načrtovano omrežje naravnih in polnaravnih območij z drugimi okoljskimi značilnostmi, ki je zasnovano in se z njim upravlja tako, da zagotavljanja širok nabor ekosistemskih storitev, zlasti za obvladovanje zmanjševanja biotske raznovrstnosti. Specifični cilj spodbuja čezmejno sodelovanje za boljše varstvo, obnovo in upravljanje okolja (vključno z Naturo 2000 in drugimi zavarovanimi območji ter območji ekološkega pomena). S ciljem izboljšati biotsko raznovrstnost bodo ukrepi osredotočeni na omilitev nevarnosti (npr. onesnaževanje, podnebne spremembe, invazivne vrste, zmanjševanje biotske raznovrstnosti, razdrobljenost habitata) in izboljšanje čezmejnega ohranjanja krajine.

Vse vrste ukrepov so bile ocenjene kot skladne z okoljskim načelom ne škoduj bistveno (DNSH), saj v okviru njihovega izvajanja ni pričakovati bistvenih negativnih vplivov na okolje.

Ohranjanje habitatov in vrst, omilitev zmanjševanja biotske raznovrstnosti, trajnostno upravljanje narave, zelena infrastruktura na čezmejnem območju in izboljšanje ekosistemskih storitev bo prispevalo k uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja ZN 13. Podnebni ukrepi, 14. Življenje v vodi in 15. Življenje na kopnem. Vsi ukrepi v okviru tega specifičnega cilja bodo prispevali k čistejšemu okolju in boljšemu zdravju prebivalcev, ki živijo na čezmejnem območju (3. cilj trajnostnega razvoja). Uresničevanje zastavljenih rezultatov bo v skladu s pobudo Novi evropski Bauhaus, ki spodbuja trajnost in vključevanje državljanov v vse razvojne procese, kar pomeni, da bodo učinki okolju prijazni in soustvarjani s strani ljudi (npr. strategije). Program bo po potrebi priporočil zeleno naročanje.

Vodilna načela, vključno s horizontalnimi načeli:

- krepitev participativnega procesa za zagotavljanje celostnih rešitev, ki prinašajo številne koristi za habitate in vrste,
- upoštevanje na naravi temelječih rešitev, ki prinašajo številne koristi.

Vrste ukrepov 1: Strateško načrtovanje zelene infrastrukture, ki prinaša okoljske in družbeno-gospodarske koristi

Okvirni seznam aktivnosti:

- krepitev čezmejnega **sodelovanja in izmenjave znanja za vključujoče in celostno prostorsko načrtovanje** s spodbujanjem participativnega procesa za povezovanje **zelene infrastrukture na regionalni ravni**, temelječe (vendar ne zgolj) na omrežju Natura 2000, s ciljem krepitev povezljivosti habitatov, preprečevanja degradacije in zagotavljanja ekosistemskih storitev;
- podpora čezmejnimi pilotnim aktivnostim za uvajanje in upravljanje **zelene infrastrukture ter spodbujanje in krepitev ozaveščenosti o pomenu zagotavljanja številnih ekosistemskih storitev** na čezmejnem območju (npr. vzpostavitev pilotne zelene infrastrukture, spodbujanje okoljskega izobraževanja, trajnostno upravljanje virov itd.).

Vrste ukrepov 2: Boljše varstvo in ohranjanje ogroženih habitatov, vrst in krajin na programskem območju

Okvirni seznam aktivnosti:

- Skupno oblikovani trajnostni **čezmejni ukrepi za boljše upravljanje naravnih območij za izboljšanje stanja ohranjenosti** vrst in habitatnih tipov v slabem ali nazadujočem stanju (npr. mokrišča, travniki itd., tudi ob upoštevanju podzemnih kraških habitatov). Ukrepi v okviru te aktivnosti bodo prispevali k izmenjavi znanja in usklajevanju ustreznih deležnikov z namenom krepitve prizadevanj za varstvo narave; čezmejnimi pilotnimi ukrepi za prikaz možnih rešitev (npr. čezmejni načrti upravljanja režimov obiskovanja, čezmejna interpretacija narave, čezmejni inovativni modeli za na rezultatih temelječe inovacije na področju varstva okolja itd.); vključevanju in izobraževanju državljanov in lokalnih organizacij iz različnih sektorjev, ki vplivajo na odnos in izboljšujejo prakse, ki povzročajo negativne učinke na habitate in vrste v čezmejnem območju;
- Skupno oblikovani ukrepi za čezmejno načrtovanje in upravljanje naravnih krajin (npr. obmejni rečni koridorji, gozdovi, druga skupna območja biotske raznovrstnosti), katerih cilj je vzpostaviti čezmejno sodelovanje in platformo za izmenjavo znanja na področju ohranjanja in izboljšanja kakovosti habitatov in krajinske identitete ter doseči visoko raven ozaveščenosti o vrednosti naravne in polnaravne dediščine obravnavanega čezmejnega območja, zlasti (vendar ne omejeno na) območju Nature 2000 in drugih zavarovanih območjih;
- Čezmejni ukrepi za izboljšanje zaščite, upravljanja in izvajanja skupno oblikovanih ukrepov **proti invazivnim vrstam** (npr. ustrezno čezmejno manjše očiščenje), vključno z zbiranjem in izmenjavo podatkov o dobrih preventivnih praksah, in nadaljnji ukrepi ozaveščanja o pomenu trajnostnega čezmejnega sodelovanja. Aktivnosti bodo usmerjene v Naturo 2000 in druga ekološko pomembna območja;
- Usklajeni čezmejni ukrepi za **zaščito ogroženih združb znotraj ekosistemov, ki podpirajo ekosistemske storitve** na programskem območju (npr. oprasovalci, velike mesojede živali in drugi, ki imajo posebno vlogo v združbi vrst). Aktivnosti naslavlajo vse skupne vidike (čezmejno zbiranje in obdelava podatkov, pilotno izvajanje rešitev, ozaveščanje, krepitev trajnosti čezmejnih ukrepov) in so usmerjene v Naturo 2000 in druga ekološko pomembna območja.

Pričakovani rezultati:

- opredeljene priložnosti in predstavitve zelene infrastrukture, ki prinašajo koristi za številna področja (vključno z naravno in polnaravno dediščino),
- boljša ohranjenost habitatov in vrst, zmanjšanje izgube biotske raznovrstnosti,
- okrepljeno sodelovanje pri upravljanju zavarovanih območij v čezmejnem prostoru in čezmejnih naravnih krajinah,
- oblikovane rešitve za izboljšanje stanja ohranjenosti habitatov in vrst v čezmejnem območju,
- večja ozaveščenost, boljše sodelovanje in raziskovanje zelene infrastrukture na čezmejnem območju ter boljše ekosistemske storitve,
- izboljšano trajnostno upravljanje z naravo,
- zmanjšani negativni vplivi na habitate in vrste, zlasti na zavarovanih območjih,
- večja ozaveščenost in inovativne rešitve za interpretacijo in varstvo narave.

Pričakovan prispevek k makroregionalnim strategijam

Podprti ukrepi v okviru te prednostne naloge so v skladu s Strategijo EU za Podonavsko regijo (EUSDR), ki se v okviru drugega stebra osredotoča na varovanje okolja v Podonavju. Prednostna področja drugega stebra so povrnitev kakovosti voda in njihovo ohranjanje, obvladovanje okoljskih tveganj in ohranjanje biotske raznovrstnosti, pokrajin ter kakovosti zraka in tal.

Izvedeni ukrepi bodo prispevali k uresničevanju ciljev Strategije EU za Jadransko-jonsko regijo (EUSAIR), predvsem z vidika izboljšanja okoljskega in ekološkega stanja obalnega prostora.

Skupno ukrepanje za blažitev zmanjševanja biotske raznovrstnosti in slabšanja ekosistemskih storitev je ključnega pomena tako za obe strategiji kot za ta čezmejni program.

2.1.2.2 Kazalniki

Sklic: točka (e)(ii) člena 17(4), točka (c)(iii) člena 17(9)

Tabela 7: Kazalniki učinka za specifični cilj 2.7

Prednostna naloga	Specifični cilj	ID	Kazalnik	Merska enota	Mejnik (2024)	Končna ciljna vrednost (2029)
1	SC 2.7	RCO83	Skupno oblikovane strategije in akcijski načrti	Strategija/akcijski načrt	0	3
1	SC 2.7	RCO84	Skupno oblikovani pilotni ukrepi, izvedeni v okviru projektov	Pilotni ukrep	0	4
1	SC 2.7	RCO116	Skupno razvite rešitve	Rešitev	0	4
1	SC 2.7	RCO87	Organizacije, ki čezmejno sodelujejo	Organizacija	0	15
1	SC 2.7	RCO115	Javni skupno organizirani čezmejni dogodki	Dogodek	0	8

Tabela 8: Kazalniki rezultatov za specifični cilj 2.7

Prednostna naloga	Specifični cilj	ID	Kazalnik	Merska enota	Izhodišče	Referenčno leto	Končna ciljna vrednost (2029)	Vir podatkov	Opombe
1	SO 2.7	RCR79	Skupne strategije in akcijski načrti, ki jih uporabljajo organizacije	Skupna strategija/akcijski načrt	0	2021	1	JEMS, skupni elektronski sistem za spremljanje	
1	SO 2.7	RCR104	Rešitve, ki jih uporabljajo ali nadgradijo organizacije	Rešitev	0	2021	2	JEMS, skupni elektronski sistem za spremljanje	
1	SO 2.7	RCR84	Organizacije, ki čezmejno sodelujejo po zaključku projekta	Organizacija	0	2021	12	JEMS, skupni elektronski sistem za spremljanje	

2.1.2.3 Glavne ciljne skupine

Sklic: točka (e)(iii) člena 17(3), točka (c)(iv) člena 17(9)

Ciljne skupine sofinanciranih ukrepov so tako posamezniki kot organizacije, ki bodo v ukrepe vključeni ali pa bodo ukrepi nanje imeli pozitiven vpliv, in sicer:

- nacionalni, regionalni in lokalni javni organi in telesa, ki jih ustanovijo in upravljajo nacionalni, regionalni ali lokalni organi (nacionalna, regionalna in lokalna vlada, ministrstva, državne agencije, javni zavodi/agencije za varstvo narave in/ali kulturne dediščine, nacionalni parki itd.),
- visokošolske ustanove in raziskovalne organizacije (univerze, višje in visokošolske strokovno izobraževalne inštitucije, znanstvena središča in inštituti itd.),
- regionalne ali lokalne razvojne agencije,
- nevladne organizacije in druge interesne skupine (združenja državljanov, združenja občin, strokovna združenja, lokalne akcijske skupine itd.),
- šole in središča za usposabljanje (npr. ustanove za izobraževanje odraslih),
- sektorske agencije in institucije (npr. energetske agencije, gozdarske organizacije),
- ponudniki infrastrukture in storitev v javnem interesu (javni zavodi za urejanje prostora, javna komunalna podjetja itd.),
- druge javne organizacije (npr. naravni parki),
- obiskovalci/turisti,
- lokalno prebivalstvo (npr. lokalne skupnosti, kmetje, lastniki zemljišč v Naturi 2000 ali zavarovanih območjih in drugih območjih naravnih vrednosti, lastniki dediščine in drugih zavarovanih območij).

2.1.2.4 Navedba posebnih ciljnih območij, vključno z načrtovano uporabo celostnih teritorialnih naložb, lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, ali drugih teritorialnih orodij

Sklic: točka (e)(iv) člena 17(3)

Ni relevantno.

2.1.2.5 Načrtovana uporaba finančnih instrumentov

Sklic: točka (e)(v) člena 17(4)

Prednostna naloga se bo izvajala s pomočjo nepovratnih sredstev, ki so tudi najustreznejša oblika finančne podpore glede na naravo prednostne naloge in aktivnosti ter finančni obseg specifičnega cilja.

2.1.2.6 Okvirna razčlenitev načrtovanih virov po vrsti ukrepov

Sklic: točka (e)(vi) člena 17(3), točka (c)(v) člena 17(9)

Tabela 9: Razsežnost 1 – področje ukrepa

Prednostna naloga	Specifični cilj	Sklad	Koda	Znesek (v EUR)
1	SC 2.7	ESRR	78 Varstvo, obnova in trajnostno izkoriščanje območij Natura 2000	3.258.000,00
1	SC 2.7	ESRR	79 Varstvo narave in biotske raznovrstnosti	2.172.000,00

Tabela 10: Razsežnost 2 – oblika financiranja

Prednostna naloga	Specifični cilj	Sklad	Koda	Znesek (v EUR)
1	SC 2.7	ESRR	01 Nepovratna sredstva	5.430.000,00

Tabela 11: Razsežnost 3 – mehanizem za ozemeljsko izvrševanje in ozemeljski pristop

Prednostna naloga	Specifični cilj	Sklad	Koda	Znesek (v EUR)
1	SC 2.7	ESRR	33 Drugi pristopi – Brez ozemeljskega ciljnega usmerjanja	5.430.000,00

2.2 Prednostna naloga 2 – Odporna in trajnostna regija

Sklic: točka (d) člena 17(3)

2.2.1 Specifični cilj 4.6 – Krepitev vloge kulture in trajnostnega turizma pri gospodarskem razvoju, socialni vključenosti in socialnih inovacijah

Sklic: točka (e) člena 17(3)

2.2.1.1 Povezane vrste ukrepov in njihov pričakovani prispevek k tem specifičnim ciljem in, kadar je primerno, makroregionalnim strategijam in strategijam za morske bazene

Sklic: točka (e)(i) člena 17(3), točka (c)(ii) člena 17(9)

Namen podpore v okviru specifičnega cilja je olajšati okrevanje turizma in kulture na programskem območju s spodbujanjem trajnostnega turizma in **prehoda od količine h kakovosti, povečanjem raznolikosti turističnih produktov in storitev ter podpiranjem podjetništva in inovativnosti v kulturnem turizmu**. Poudarek bo na podeželskih mejnih območjih in izkoriščanju njihovega skritega potenciala za zagotavljanje produktov in storitev, ki jih narekuje povpraševanje, pri čemer bo zagotovljeno ohranjanje njihove edinstvene kulture in varovanje naravnega okolja. Ukrepi bodo prispevali h krepitvi lokalnih skupnosti in lokalnega gospodarstva, povečanju konkurenčnosti in ustvarjanju delovnih mest na programskem območju.

Vse vrste ukrepov so ocenjene kot skladne z okoljskim načelom ne škoduj bistveno (DNSH), saj ni pričakovati bistvenih negativnih vplivov ukrepov na okolje, ter z načeli kakovosti za posege²², opredeljenimi v dokumentu Evropska načela kakovosti za posege, ki jih financira EU in bi lahko imeli posledice za kulturno dediščino.

Rezultati ukrepov bodo prispevali k ciljem trajnostnega razvoja ZN. Ukrepi bodo izvedeni v skladu z načeli trajnostnega razvoja s spodbujanjem večkulturnosti in raznolikosti, povečevanjem kakovosti s pomočjo oblikovanja standardov, ki presegajo zakonske zahteve, in spodbujanjem razvoja delovnih mest in blaginje prebivalcev.

Vodilna načela, vključno s horizontalnimi načeli:

- spoštovanje in ohranjanje **kulture, narave, biotske raznovrstnosti in zdravja** prebivalcev,
- spodbujanje **gospodarske, okoljske in socialne trajnosti** turizma,
- spodbujanje **počasnega turizma** (slow tourism) s ponudbo višje kakovosti in manjšega števila **edinstvenih doživetij** z razvojem in aplikacijo rešitev za trajnostno mobilnost, spodbujanjem dejavnosti na prostem, ekološke pridelave hrane in ekološko-enoloških doživetij z uporabo lokalnih produktov in s pomočjo učenja preko interaktivnih in izkustvenih dejavnosti in izvajanjem podobnih ukrepov,
- spodbujanje **medsektorskega povezovanja za ustvarjanje delovnih mest** in okrevanja turizma, kulture in kreativnih industrij.

Program spodbuja vključevanje ukrepov, ki ustvarjajo prihodke, za podporo dejavnosti na območjih obnovljene kulturne dediščine ali kulturnih objektih, npr. z diverzifikacijo uporabe območja/objekta ali posredno kot gospodarsko korist za čezmejno regijo.

²² European quality principles for EU-funded interventions with potential impact upon cultural heritage

Vrste ukrepov 1: Spodbujanje trajnostnega turizma in zelenega prehoda v javnih in zasebnih organizacijah s pilotnimi ukrepi, sodelovalnim učenjem ter ozaveščanjem turistov in vseh deležnikov v turizmu in kulturi

Okvirni seznam aktivnosti:

- oblikovanje **skupnih pilotnih ukrepov** za spodbujanje **zelenega prehoda** pri javnih in zasebnih deležnikih v turizmu in kulturi (nadgradnja čezmejnih turističnih produktov in storitev za vključitev v zelene certifikacijske sheme, ukrepi za spodbujanje in izvajanje krožnega gospodarstva);
- **razvoj novih ali zelenitev obstoječih čezmejnih produktov, storitev ali rešitev**, ki prispevajo k trajnosti in dostopnosti turističnih in kulturnih produktov in storitev;
- **čezmejni ukrepi za ozaveščanje** deležnikov v turizmu in kulturi, turistov in obiskovalcev **za večjo okoljsko in družbeno odgovornost**;
- skupne **čezmejne platforme za sodelovanje in ukrepi skupnega učenja** (čezmejni študijski obiski, čezmejno mentorstvo, čezmejni programi izmenjav in programov učenja po metodi osvetlitve dela (Job-shadowing) za **spodbujanje okoljsko in družbeno odgovornega** turizma, kulture in kreativnih industrij);
- izpopolnjevanje v javnih in zasebnih organizacijah za **celovito upravljanje trajnostnih destinacij s pomočjo znanja in spretnosti, ki podpirajo prehod k odpornim turističnim destinacijam, krepijo digitalnih spretnosti in spodbujanjem krožnih poslovnih modelov** v turizmu, kulturi in kreativnih industrijah (vključno z interpretacijo dediščine).

Vrste ukrepov 2: Krepitev odpornosti in spodbujanje okrevanja turizma in kulture z razvojem in nadgradnjo skupnih čezmejnih turističnih produktov in storitev

Okvirni seznam aktivnosti:

- **povečanje raznolikosti in izboljšanje dostopnosti čezmejnega turizma z razvojem** posebnih vrst turizma, skladnih z lokalno ali zgodovinsko identiteto v podeželskih skupnostih in s potrebami ranljivih skupin (kulturni turizem, turizem na prostem in aktivni turizem, ki spoštuje okoljske in prostorske zahteve, razvoj **skupnih turističnih produktov z uporabo obstoječe infrastrukture**);
- modernizacija turističnih in kulturnih organizacij za izpolnjevanje zahtev sodobnih turistov, vključno z ranljivimi skupinami, s spodbujanjem čezmejne **digitalizacije** v obliki digitalnih rešitev za identifikacijo, interpretacijo in predstavitev kulturne in naravne dediščine (npr. kulturne poti), skupnih pametnih tehnoloških rešitev za izmenjavo informacij na programskem območju, čezmejnih rezervacijskih sistemov, itd.;
- povečanje **kakovosti** turistične ponudbe v **čezmejnih turističnih regijah/destinacijah** (npr. z vključitvijo v certifikacijske sheme);
- **nadgradnja skupnih čezmejnih turističnih produktov** s podpiranjem valorizacije, ohranjanja ter vključujoče in interaktivne interpretacije kulturne in naravne dediščine;
- čezmejni pilotni ukrepi za mobilizacijo lokalnih skupnosti in krepitev lokalnega gospodarstva s spodbujanjem **zdravstvenega turizma, enologije in gastronomije** kot dela kmečkega turizma in pobud »od vil do vilic«;
- **skupni čezmejni ukrepi** za podpiranje **socialnih inovacij, kulturnih in kreativnih industrij ter ustvarjalnosti v turizmu in kulturi** (čezmejno kulturno mreženje vključno z grozdi in kulturnimi potmi, zvišanje vrednosti čezmejnih turističnih produktov in storitev z razvojem participatornih in ustvarjalnih doživetij).

Rezultati:

- trajnostni razvoj kot vodilno načelo rasti turizma in ustvarjanja delovnih mest,
- večja odpornost turizma in deležnikov v turizmu na trenutne in prihodnje motnje,
- višja kakovost skupnih čezmejnih produktov in vključujočih doživljajskih storitev v skladu s trenutnimi in nastajajočimi željami sodobnih obiskovalcev,

- boljša ohranjenost, digitalna interpretacija ter promocija kulturne dediščine, ki jo podpirajo kulturne in kreativne industrije,
- višja raven družbene odgovornosti in vključenost marginaliziranih skupin.

Prispevek k makroregionalnim strategijam

Prispevek k EUSDR je predviden predvsem v okviru prednostnega področja 3 (Kultura in turizem) z aktivnostmi za zelenitev turizma na programskem območju, razvojem novih in nadgradnjo obstoječih produktov in storitev (vključno s kulturnimi potmi) ter ohranjanjem in promocijo kulturne in naravne dediščine prek mreženja, grozdenja in interpretacije v skladu s pričakovanji sodobnih obiskovalcev. Na ta način bo program prispeval k doseganju 3., 4. in 6. cilja EUSDR.

Program bo prispeval k doseganju ciljev četrtega stebra EUSAIR (Trajnostni turizem) s povečanjem raznolikosti in višjo kakovostjo turističnih produktov in storitev ter krepitvijo zmogljivosti deležnikov v turizmu in spodbujanjem turistov k uresničevanju načel trajnostnega turizma. Deležniki v turizmu bodo z ukrepi čezmejnega prenosa znanja izboljšali sposobnosti upravljanja in druge veščine, potrebne za zagotavljanje trajnostne turistične ponudbe in povečanje njene kakovosti.

2.2.1.2 Kazalniki

Sklic: točka (e)(ii) člena 17(4), točka (c)(iii) člena 17(9)

Tabela 12: Kazalniki učinka za specifični cilj 4.6

Prednostna naloga	Specifični cilj	ID	Kazalnik	Merska enota	Mejnik (2024)	Končna ciljna vrednost (2029)
2	4.6	RCO83	Skupno oblikovane strategije in akcijski načrti	Strategija/akcijski načrt	0	10
2	4.6	RCO84	Skupno oblikovani pilotni ukrepi, izvedeni v okviru projektov	Pilotni ukrep	0	15
2	4.6	RCO116	Skupno razvite rešitve	Rešitev	0	15
2	4.6	RCO87	Organizacije, ki čezmejno sodelujejo	Organizacija	0	45
2	4.6	RCO115	Javni skupno organizirani čezmejni dogodki	Dogodek	0	15

Tabela 13: Kazalniki rezultatov za specifični cilj 4.6

Prednostna naloga	Specifični cilj	ID	Kazalnik	Merska enota	Izhodišče	Referenčno leto	Končna ciljna vrednost (2029)	Vir podatkov	Opombe
2	SC 4.6	RCR79	Skupne strategije in akcijski načrti, ki jih uporabljajo organizacije	Skupna strategija / akcijski načrt	0	2021	5	JEMS, skupni elektronski sistem za spremljanje	
2	SC 4.6	RCR104	Rešitve, ki jih uporabljajo ali nadgradijo organizacije	Rešitev	0	2021	6	JEMS, skupni elektronski sistem za spremljanje	
2	SC 4.6	RCR84	Organizacije, ki čezmejno sodelujejo po zaključku projekta	Organizacija	0	2021	36	JEMS, skupni elektronski sistem za spremljanje	

2.2.1.3 Glavne ciljne skupine

Sklic: točka (e)(iii) člena 17(3), točka (c)(iv) člena 17(9)

Ciljne skupine sofinanciranih ukrepov bodo tako posamezniki kot organizacije, ki bodo v ukrepe vključeni ali pa bodo ukrepi nanje imeli pozitiven vpliv. Ciljne skupine bodo vključevale akterje javnega in zasebnega sektorja kot npr.:

- nacionalni, regionalni in lokalni javni organi in telesa, ki jih ustanovijo in upravljajo nacionalni, regionalni ali lokalni organi (nacionalna, regionalna in lokalna vlada, ministrstva, državne agencije, javne institucije/agencije za varstvo naravne in/ali kulturne dediščine, turistične organizacije itd.),
- visokošolske ustanove in raziskovalne organizacije (univerze, višje in visokošolske strokovno izobraževalne inštitucije, znanstvena središča in inštituti itd.),
- regionalne ali lokalne razvojne agencije,
- nevladne organizacije, združenja in druge interesne skupine (združenja državljanov, združenja občin, strokovna združenja, kulturne organizacije, lokalne akcijske skupine itd.),
- šole in središča za usposabljanje (npr. organizacije za izobraževanje odraslih),
- sektorske agencije in institucije,
- ponudniki infrastrukture in storitev v javnem interesu,
- druge javne organizacije (npr. turistični informacijski centri, naravni parki, muzeji, gledališča in druge kulturne ustanove),
- mala in srednje velika podjetja, vključno z mikro podjetji (npr. kreativne industrije, obrtniki, potovalne agencije, pridelovalci hrane itd.),
- organizacije/združenja za podporo podjetništvu, vključno z gospodarskimi/obrnimi zbornicami, mrežami in grozdi (poslovni inkubatorji, tehnološki parki, organizacije za upravljanje turističnih destinacij itd.),
- lokalno prebivalstvo (npr. turistične kmetije, lastniki območij dediščine),

- obiskovalci in turisti,
- ranljive in marginalizirane skupine.

2.2.1.4 Navedba posebnih ciljnih območij, vključno z načrtovano uporabo celostnih teritorialnih naložb, lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, ali drugih teritorialnih orodij

Sklic: točka (e)(iv) člena of 17(3)

Ni relevantno.

2.2.1.5 Načrtovana uporaba finančnih instrumentov

Sklic: točka (e)(v) člena 17(3)

Prednostna naloga se bo izvajala s pomočjo nepovratnih sredstev, ki so tudi najustreznejša oblika finančne podpore glede na naravo prednostne naloge in aktivnosti ter finančni obseg specifičnega cilja.

2.2.1.6 Okvirna razčlenitev načrtovanih virov po vrsti ukrepa

Sklic: točka (e)(vi) člena 17(3), točka (c)(v) člena 17(9)

Tabela 14: Razsežnost 1 – področje ukrepa

Prednostna naloga	Specifični cilj	Sklad	Koda	Znesek (v EUR)
2	4.6	ESRR	165 Varstvo, razvoj in spodbujanje javnih sredstev na področju turizma in turističnih storitev	10.820.740,00
2	4.6	ESRR	166 Varstvo, razvoj in spodbujanje kulturne dediščine in kulturnih storitev	5.037.241,00
2	4.6	ESRR	167 Varstvo, razvoj in spodbujanje naravne dediščine in ekoturizma, razen območij Natura 2000	2.798.467,00

Tabela 15: Razsežnost 2 – oblika financiranja

Prednostna naloga	Specifični cilj	Sklad	Koda	Znesek (v EUR)
2	4.6	ESRR	01 Nepovratna sredstva	18.656.448,00

Tabela 16: Razsežnost 3 – mehanizem za ozemeljsko izvrševanje in ozemeljski pristop

Prednostna naloga	Specifični cilj	Sklad	Koda	Znesek (v EUR)
2	4.6	ESRR	33 Drugi pristopi – Brez ozemeljskega ciljnega usmerjanja	18.656.448,00

2.3 Prednostna naloga 3 – Dostopna in povezana regija

Sklic: točka (d) člena 17(3)

2.3.1 Specifični cilj 6.2 – Specifični cilj Interreg 1 (ISC 1) – Krepitev učinkovite javne uprave s spodbujanjem pravnega in upravnega sodelovanja ter sodelovanja med državljani, akterji civilne družbe in institucijami, zlasti z namenom, da se odpravijo pravne in druge ovire v obmejnih regijah

Sklic: točka (e) člena 17(3)

2.3.1.1 Povezane vrste ukrepov in njihov pričakovani prispevek k tem specifičnim ciljem in, kadar je primerno, makroregionalnim strategijam in strategijam za morske bazene

Sklic: točka (e)(i) člena 17(3), točka (c)(ii) člena 17(9)

Podpora v okviru tega specifičnega cilja bo namenjena javni upravi v vlogi pobudnika/koordinatorja procesov, katerih cilj je izboljšanje kakovosti storitev in razvoj inovativnih rešitev na področju zdravstva, socialne vključenosti in blaginje, energetske učinkovitosti in dostopnosti na obmejnem območju. Izvajanje aktivnosti v okviru tega specifičnega cilja bo sledilo naslednjim vodilnim načelom: lokalni pristop, pristop, ki temelji na soudeležbi, trajnost in digitalizacija. Čezmejno sodelovanje ter odpravljanje pravnih in drugih ovir je bistvenega pomena za dobre, funkcionalne odnose med različnimi akterji in izvajanje dejavnosti na obmejnem območju.

Vse vrste ukrepov so bile ocenjene kot skladne z okoljskim načelom ne škoduj bistveno (DNSH), saj zaradi njihove narave ni pričakovati bistvenih negativnih vplivov na okolje. Specifični cilj prispeva k 16. cilju trajnostnega razvoja ZN (Mir, pravičnost in močne institucije), in sicer z ukrepi za krepitev upravne zmogljivosti, ki bodo omogočili izkoriščanje potenciala institucij za trajnostno in vključujoče delovanje. Krepitev zmogljivosti, digitalizacija, izboljšanje sodelovanja med zdravstvenimi in socialnimi ustanovami in izboljšanje dostopnosti do teh ustanov (še posebej za starejše osebe in osebe s posebnimi potrebami) bodo prispevali k 3. cilju trajnostnega razvoja ZN (Zdravje in dobro počutje) v skladu z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah. Vsi ukrepi v okviru tega specifičnega cilja bodo oblikovani in izvedeni v sodelovanju s prebivalci, ki živijo na programskem območju, kar je v skladu s prednostnimi nalogami pobude Novi evropski Bauhaus.

Vodilna načela:

- lokalni pristop,
- pristop, ki temelji na soudeležbi,
- trajnost,
- digitalizacija.

Tematska področja:

- zdravstvo,
- socialna vključenost in blaginja,
- energetska učinkovitost,
- dostopnost.

Vrste ukrepov: Izboljšanje kakovosti in povečanje raznolikosti storitev ter razvoj inovativnih rešitev na področju zdravstva, socialne vključenosti in blaginje, dostopnosti in energetske učinkovitosti na obmejnih območjih z odpravljanjem pravnih in upravnih ovir

Okvirni seznam aktivnosti:

- oblikovanje in izvajanje **čezmejnih modelov sodelovanja**; vzpostavitev orodij in mrež za učenje za učinkovitejšo in dostopnejšo javno upravo na področju zdravstva, socialne vključenosti, dostopnosti in energetske učinkovitosti (npr. izmenjava znanja in krepitev zmogljivosti, ukrepi za ozaveščanje, čezmejni prenos podatkov in informacijski sistemi za spremljanje, uvajanje digitalnih orodij za opredelitev mejnih ovir pravne in upravne narave, skupne delavnice, izpopolnjevanja, sestanki in seminarji za krepitev čezmejnega sodelovanja med občinami, mesti in regijami, študijski obiski za izmenjavo dobrih praks, programi čezmejne izmenjave osebja in čezmejno mentorstvo);
- vzpostavitev in usklajevanje **skupnega večstopenjskega in večsektorskega sistema izmenjave znanja in izkušenj, modelov upravljanja in oblikovanje teritorialnih strategij** čezmejnih območij z vključitvijo javne uprave na različnih ravneh (lokalna, regionalna, nacionalna), civilne družbe in drugih deležnikov;
- vzpostavitev novih in/ali nadgradnja obstoječih **čezmejnih organizacijskih struktur**, ki zagotavljajo storitve na področju zdravstva, socialne vključenosti, dostopnosti in energetske učinkovitosti (npr. čezmejno omrežje prevoza, odzivnega na povpraševanje, skupni razvoj modelov na področju deinstitucionalizacije oskrbe starejših);
- oblikovanje inovativnih čezmejnih **rešitev in pilotnih ukrepov na področju energetske učinkovitosti** (skupno oblikovana orodja in rešitve za izboljšanje energetske učinkovitosti na različnih ravneh, modeli energetske samozadostnih skupnosti, sistemi za spremljanje, predlogi za zmanjšanje pravnih, upravnih in drugih ovir, ki zavirajo uporabo tovrstnih orodij in rešitev);
- oblikovanje skupnih **rešitev in pilotnih ukrepov za izboljšanje kakovosti in povečanje raznolikosti zdravstvenih, socialnih in dopolnilnih storitev** (npr. rešitve za izzive, povezane s staranjem prebivalstva, zdravjem, energetske revščino in mobilnostno revščino za večjo privlačnost oddaljenih območij in zajezitev upadanja števila prebivalcev na teh območjih, pilotni ukrepi za združevanje zdravstvenih, socialnih in dopolnilnih storitev, diverzifikacija aktivnosti za krepitev zdravja in preprečevanje bolezni itd.);
- oblikovanje **rešitev in pilotnih ukrepov za izboljšanje dostopnosti** (npr. akcijski načrti in pilotni ukrepi skupnih čezmejnih storitev trajnostne mobilnosti, uvajanje digitalnih rešitev za lažji dostop do zdravstvenih in socialnih storitev, ukrepi participativnega odločanja za zmanjšanje upravnih ovir, uskladitev voznih redov, itd.);
- **spodbujanje uveljavljanja (mainstreaming) in uporaba razvitih rešitev** na področju zdravstva, socialne vključenosti, dostopnosti in energetske učinkovitosti na čezmejnem območju med civilno družbo in v javni upravi na različnih ravneh (npr. spodbujanje predlogov za izboljšanje zakonodaje, predstavitev predlogov za vključevanje in uporabo razvitih digitalnih platform, platform za sodelovanje, čezmejnih novičnikov in časopisov).

Pričakovani rezultat: učinkovita javna uprava, ki zagotavlja izboljšane storitve in dejavno išče nove rešitve na področju zdravstva, socialne vključenosti in blaginje, dostopnosti ter energetske učinkovitosti.

Prispevek k makroregionalnim strategijam

Program bo prispeval k obema makroregionalnima strategijama (EUSDR in EUSAIR), saj sta institucionalno sodelovanje in upravljanje horizontalni temi. Prispevek k EUSDR se še posebej pričakuje v okviru prednostnega področja 10 in četrtega stebra (Krepitev institucionalne zmogljivosti), saj program predvideva vrsto ukrepov za krepitev upravnih zmogljivosti na izbranih tematskih področjih. Namen ukrepov v okviru specifičnega cilja je krepitev zmogljivosti za izvajanje načel trajnostnega razvoja, ponovno zблиževanje, sodelovanje in vključevanje

ljudi, spodbujanje kultur in raznolikosti, izboljšanje dostopa do zdravstva in splošno izboljšanje blaginje ter, nenazadnje, izboljšanje kakovosti življenja na programskem območju.

2.3.1.2 Kazalniki

Sklic: točka (e)(ii), člena 17(4), točka (c)(iii) člena 17(9)

Tabela 17: Kazalniki učinka za ISC 1 (6.2)

Prednostna naloga št.	Specifični cilj	ID	Kazalnik	Merska enota	Mejnik (2024)	Končna ciljna vrednost (2029)
3	ISC (6.2) 1	RCO83	Skupno oblikovane strategije in akcijski načrti	Strategija/akcijski načrt	0	4
3	ISC (6.2) 1	RCO84	Skupno oblikovani pilotni ukrepi, izvedeni v okviru projektov	Pilotni ukrep	0	5
3	ISC (6.2) 1	RCO87	Organizacije, ki čezmejno sodelujejo	Organizacija	0	15

Tabela 18: Kazalniki rezultatov za ISC1 (6.2)

Prednostna naloga št.	Specifični cilj	ID	Kazalnik	Merska enota	Izhodišče	Referenčno leto	Končna ciljna vrednost (2029)	Vir podatkov	Opombe
3	ISC (6.2) 1	RCR 79	Skupne strategije in akcijski načrti, ki jih uporabljajo organizacije	Skupna strategija/ akcijski načrt	0	2021	2	JEMS, skupni elektronski sistem za spremljanje	
3	ISC (6.2) 1	RCR104	Rešitve, ki jih uporabljajo ali nadgradijo organizacije	Rešitev	0	2021	2	JEMS, skupni elektronski sistem za spremljanje	
3	ISC (6.2) 1	RCR84	Organizacije, ki čezmejno sodelujejo po zaključku projekta	Organizacija	0	2021	12	JEMS, skupni elektronski sistem za spremljanje	

2.3.1.3 Glavne ciljne skupine

Sklic: točka (e)(iii) člena 17(3), točka (c)(iv) člena 17(9)

Ciljne skupine sofinanciranih ukrepov bodo tako posamezniki kot organizacije, ki bodo v ukrepe vključeni ali pa bodo ukrepi nanje imeli pozitiven vpliv. Ciljne skupine bodo vključevale akterje javnega in zasebnega sektorja kot npr.:

- visokošolske ustanove in raziskovalne organizacije (univerze, višje in visokošolske strokovno izobraževalne inštitucije, znanstvena središča in inštituti itd.),
- regionalne ali lokalne razvojne agencije,
- nevladne organizacije, združenja in druge interesne skupine (združenja državljanov, strokovna združenja, lokalne akcijske skupine, prostovoljci itd.),
- šole in središča za usposabljanje,
- sektorske agencije in institucije (npr. energetske agencije),
- ponudniki infrastrukture in storitev v javnem interesu (ponudniki storitev javnega potniškega prevoza, zdravstveni zavodi, socialnovarstveni zavodi, javna komunalna podjetja itd.),
- druge javne organizacije,
- lokalno prebivalstvo.

2.3.1.4 Navedba posebnih ciljnih območij, vključno z načrtovano uporabo celostnih teritorialnih naložb, lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, ali drugih teritorialnih orodij

Ni relevantno.

2.3.1.5 Načrtovana uporaba finančnih instrumentov

Prednostna naloga se bo izvajala s pomočjo nepovratnih sredstev, ki so tudi najustreznejša oblika finančne podpore glede na naravo prednostne naloge in aktivnosti ter finančni obseg specifičnega cilja.

2.3.1.6 Okvirna razčlenitev načrtovanih virov po vrsti ukrepa

Sklic: točka (e)(vi) člena 17(3), točka (c)(v) člena 17(9)

Tabela 19: Razsežnost 1 – področje ukrepa

Prednostna naloga	Specifični cilj	Sklad	Koda	Znesek (v EUR)
3	ISC 1 (6.2)	ESRR	171 Krepitev sodelovanja s partnerji znotraj in zunaj države članice	2.400.000,00
3	ISC 1 (6.2)	ESRR	173 Izboljšanje institucionalnih zmogljivosti javnih organov in deležnikov za izvajanje projektov teritorialnega sodelovanja in pobud v čezmejnem, transnacionalnem, pomorskem in medregionalnem kontekstu	1.600.000,00

Tabela 20: Razsežnost 2 – oblika financiranja

Prednostna naloga	Specifični cilj	Sklad	Koda	Znesek (v EUR)
3	ISC 1 (6.2)	ESRR	01 Nepovratna sredstva	4.000.000,00

Tabela 21: Razsežnost 3 – mehanizem za ozemeljsko izvrševanje in ozemeljski pristop

Prednostna naloga	Specifični cilj	Sklad	Koda	Znesek (v EUR)
3	ISC 1 (6.2)	ESRR	33 Drugi pristopi – Brez ozemeljskega ciljnega usmerjanja	4.000.000,00

2.3.2 Specifični cilj 6.3 – Specifični cilj Interreg 1 (ISC 1) – Krepitev medsebojnega zaupanja, zlasti s spodbujanjem ukrepov v zvezi s projekti povezovanja med ljudmi (people-to-people)

Sklic: točka (d) člena 17(3)

2.3.2.1 Povezane vrste ukrepov in njihov pričakovani prispevek k tem specifičnim ciljem in, kadar je primerno, makroregionalnim strategijam in strategijam za morske bazene

Sklic: točka (e)(i) člena 17(3), točka (c)(ii) člena 17(9)

Namen podpore v okviru tega specifičnega cilja je krepiti medsebojno zaupanje in razumevanje med ljudmi, ki živijo na obmejnem območju s spodbujanjem izvedbe skupnih čezmejnih dogodkov, medgeneracijskega sodelovanja ter skupnega učenja in ozaveščanja.

Vse vrste ukrepov so bile ocenjene kot skladne z okoljskim načelom ne škoduj bistveno (DNSH), saj zaradi njihove narave ni pričakovati bistvenih negativnih vplivov na okolje.

Zbliževanje in povezovanje prebivalcev v obmejnih regijah močno krepí povezanost čezmejnega območja in spodbuja vzpostavljanje partnerstev za prihodnost, pri čemer je skladno s 17. ciljem trajnostnega razvoja ZN (Partnerstva za doseganje ciljev). Pobuda Novi evropski Bauhaus spodbuja vključevanje in sodelovanje na vseh ravneh in sega do državljanov, strokovnjakov in deležnikov ter podpira njihovo sodelovanje, interakcijo in partnerstva za skupno ustvarjanje, kar lahko pripelje do novih razvojnih idej državljanov. Sodelovanje v projektih bo temeljilo na načelih enakosti spolov, nediskriminacije ter vseh načelih, opredeljenih v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah. Program bo spodbujal vključevanje starejših oseb in oseb s posebnimi potrebami, ki se zaradi posledic omejitev, sprejetih v času epidemije covid-19, spopadajo z izrazito socialno izključenostjo.

Vodilna načela:

- vključevanje,
- dejavno sodelovanje,
- okoljska in podnebna odgovornost.

Vrste ukrepov: projekti povezovanja med ljudmi za izboljšanje kulturnih in družbenih odnosov ter dejavno vključevanje v skupnost

Okvirni seznam aktivnosti:

- **čezmejni ukrepi za ozaveščanje** (npr. o solidarnosti, podpori skupnosti, podnebnju in okolju prijaznem življenjskem slogu in zdravem načinu življenja);
- **ukrepi, ki spodbujajo čezmejno učenje na podlagi medsebojnega sodelovanja** npr. izobraževalni programi za otroke, mladostnike in študente za aktivno državljanstvo, izobraževalni programi za starejše osebe (npr. za pridobivanje digitalnih veščin), čezmejni ukrepi medgeneracijskega učenja, platforma za prenos podnebnju prijaznih rešitev za gospodinjstva, čezmejni ukrepi za spodbujanje zdravega načina življenja, čezmejno učenje o kulturni in naravni dediščini (npr. tradicionalna hrana in glasba);
- **skupni čezmejni dogodki** za povečanje povezanosti, mreženje in medgeneracijsko pomoč (npr. kulturni dogodki, športni dogodki, poletni tabori, rekreativne dejavnosti na prostem, dogodki, ki spodbujajo izkustveno učenje, skupne čistilne akcije, ozelenitev javnih prostorov).

Prispevek k makroregionalnim strategijam

Program bo s številnimi aktivnostmi povezovanja med ljudmi prispeval k doseganju ciljev prednostnega področja 9 v okviru tretjega stebra EUSDR (Zagotavljanje blaginje v Podonavju), ki je namenjen naložbam v ljudi in spretnosti.

2.3.2.2 Kazalniki

Sklic: točka (e)(ii) člena 17(3), točka (c)(iii) člena 17(9)

Tabela 22: Kazalniki učinka za ISC 1 (6.3)

Prednostna naloga	Specifični cilj	ID	Kazalnik	Merska enota	Mejnik (2024)	Končna ciljna vrednost (2029)
3	ISC 1 (6.3)	RCO87	Organizacije, ki čezmejno sodelujejo	Organizacija	16	48
3	ISC 1 (6.3)	RCO115	Javni skupno organizirani čezmejni dogodki	Dogodek	4	8

Tabela 23: Kazalniki rezultatov za ISC 1 (6.3)

Prednostna naloga	Specifični cilj	ID	Kazalnik	Merska enota	Izhodišče	Referenčno leto	Končna ciljna vrednost (2029)	Vir podatkov	Opombe
3	ISC 1 (6.3)	RRC84	Organizacije, ki čezmejno sodelujejo po zaključku projekta	Organizacija	0	2021	29	JEMS, skupni elektronski sistem za spremljanje	

2.3.2.3 Glavne ciljne skupine

Sklic: točka (e)(iii) člena 17(3), točka (c)(iv) člena 17(9)

Glavna ciljna skupina sofinanciranih ukrepov bo lokalno prebivalstvo, ki bo v ukrepe vključeno ali pa bodo ukrepi nanj imeli pozitiven vpliv.

2.3.2.4 Navedba posebnih ciljnih območij, vključno z načrtovano uporabo celostnih teritorialnih naložb, lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, ali drugih teritorialnih orodij

Sklic: točka (e)(iv) člena 17(3)

Ni relevantno.

2.3.2.5 Načrtovana uporaba finančnih instrumentov

Sklic: točka (e)(v) člena 17(3)

Specifični cilj 6.3 se bo izvajal s pomočjo nepovratnih sredstev (omejen finančni obseg), ki so tudi najustreznejša oblika finančne podpore glede na naravo prednostne naloge in aktivnosti ter finančni obseg specifičnega cilja.

2.3.2.6 Okvirna razčlenitev načrtovanih virov po vrsti ukrepa

Sklic: točka (e)(vi) člena 17(3), point (c)(v) of Article 17(9)

Tabela 24: Razsežnost 1 – področje ukrepa

Prednostna naloga	Specifični cilj	Sklad	Koda	Znesek (v EUR)
3	ISC 1 (6.3)	ESRR	171 Krepitev sodelovanja s partnerji znotraj in zunaj države članice	720.555,00

Tabela 25: Razsežnost 2 – oblika financiranja

Prednostna naloga	Specifični cilj	Sklad	Koda	Znesek (v EUR)
3	ISC 1 (6.3)	ESRR	01 Nepovratna sredstva	720.555,00

Tabela 26: Razsežnost 3 – mehanizem za ozemeljsko izvrševanje in ozemeljski pristop

Prednostna naloga	Specifični cilj	Sklad	Koda	Znesek (v EUR)
3	ISC 1 (6.3)	ESRR	33 Drugi pristopi – Brez ozemeljskega ciljnega usmerjanja	720.555,00

3. FINANČNI NAČRT

Sklic: točka (f) člena 17(3)

3.1 Finančna sredstva po letih

Sklic: točka f(i) člena 17(3), točke (a) do (d) člena 17(4)

Tabela 27: Finančna sredstva po letih

Sklad	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj
ESRR (cilj »teritorialno sodelovanje«)	0	9.221.228	6.829.190	6.939.312	7.051.636	5.843.131	5.959.996	41.844.493
IPA III CBC ²³								
NDICI-CBC ²⁴								
IPA III ²⁵								
NDICI ²⁶								
OCTP ²⁷								
Skladi Interreg ²⁸								
Skupaj	0	9.221.228	6.829.190	6.939.312	7.051.636	5.843.131	5.959.996	41.844.493

²³ Programi Interreg A, zunanje čezmejno sodelovanje

²⁴ Programi Interreg A, zunanje čezmejno sodelovanje

²⁵ Programi Interreg B in C

²⁶ Programi Interreg B in C

²⁷ Programi Interreg B, C in D

²⁸ ESRR, IPA III, NDICI ali OCTP, kadar je pomoč nakazana kot enotni znesek v okviru programov Interreg B and C

3.2 Skupna finančna sredstva po skladih in nacionalno sofinanciranje

Sklic: točka (f)(ii) člena 17(3), točke (a) do (d) člena 17(4)

Tabela 28: Skupna finančna sredstva po skladih in nacionalno sofinanciranje

Cilj politike	Prednost na naloga	Sklad (kakor je ustrezno)	Osnova za izračun podpore EU (skupni upravičeni stroški ali javni prispevki)	Prispevek EU (a)=(a1)+(a2)	Okvirna razčlenitev prispevka EU		Nacionalni prispevek (b)=(c)+(d)	Okvirna razčlenitev ustreznega nacionalnega partnerja		Skupaj (e)=(a)+(b)	Stopnja sofinanciranja (f)=(a)/(e)	Prispevek tretjih držav (v vrednost)
					Brez tehnične pomoči na podlagi člena 27(1) (a1)	S tehnično pomočjo na podlagi člena 27(1) (a2)		Nacionalni javni prispevek (c)	Nacionalni zasebni prispevek (d)			
CP 2	Prednost na naloga 1	ESRR	Skupni upravičeni stroški	16.520.746	15.230.000	1.290.746	4.130.187	3.658.320	471.867	20.650.933	80,00	0,00
CP 4	Prednost na naloga 2	ESRR	Skupni upravičeni stroški	20.203.124	18.656.448	1.546.676	5.050.781	4.374.867	675.914	25.253.905	80,00	0,00
ISC1	Prednost na naloga 3	ESRR	Skupni upravičeni stroški	5.120.623	4.720.555	400.068	1.280.156	1.241.424	38.732	6.400.779	80,00	0,00
	Skupaj	ESRR	Skupni upravičeni stroški	41.844.493	38.607.003	3.237.490	10.461.124	9.274.611	1.186.513	52.305.617	80,00	0,00
	Skupaj	Vsi skladi	Skupaj upravičeni stroški	41.844.493	38.607.003	3.237.490	10.461.124	9.274.611	1.186.513	52.305.617	80,00	0,00

4. UKREPI, SPREJETI ZA VKLJUČITEV USTREZNIH PARTNERJEV V PROGRAMU V PRIPRAVO INTERREG PROGRAMA TER VLOGA TEH PARTNERJEV V PROGRAMU PRI IZVAJANJU, SPREMLJANJU IN VREDNOTENJU

Sklic: točka (g) člena 17(3)

Pri pripravi Interreg programa Slovenija-Hrvaška so tesno sodelovali in svoje delo usklajevali Delovna skupina za programiranje (PTF), organ upravljanja in skupina zunanjih strokovnjakov. Med programiranjem so člani Delovne skupine za programiranje redno sodelovali in se posvetovali z ustreznimi pristojnimi organi na regionalni in nacionalni ravni ter spodbujali tudi sodelovanje drugih ustreznih organov.

Postopek programiranja je bil razdeljen v tri faze, oblikovane v sodelovanju z deležniki in pristojnimi organi, ki so zastopali programsko območje, in je bil izveden v skladu z Evropskim kodeksom dobre prakse za partnerstvo. Programiranje je potekalo pod budnim očesom članov Delovne skupine za programiranje. Delovno skupino za programiranje, ki jo je junija 2019 ustanovil Odbor za spremljanje, so sestavljali člani iz obeh partnerskih držav, predstavniki organa upravljanja in predstavniki skupnega sekretariata. Ključni vidik priprave programa je bila vključitev predstavnikov ciljnih skupin v vse tri faze postopka programiranja. Zunanji strokovnjaki so pri postopku programiranja posebno pozornost namenili sodelovanju predstavnikov javnosti in pripravili poročila, ki so povzela obseg sodelovanja različnih organizacij in strokovnjakov iz obeh partnerskih držav, različnih ciljnih skupin in akterjev na prednostnih tematskih področjih pri postopku programiranja.

V postopek programiranja so bila vključena telesa, ki zastopajo civilno družbo (npr. nevladne okoljske organizacije, mladinske organizacije) ter organizacije, ki spodbujajo socialno vključenost, pravice oseb s posebnimi potrebami in nediskriminacijo. Poleg njih so bili v postopek priprave programa vključeni tudi predstavniki raziskovalnih organizacij in izobraževalnih ustanov na zadevnem območju.

Opredeljeni so bili vsi deležniki programa, s katerimi je bil vzpostavljen neposreden stik prek e-pošte na podlagi podatkovne baze programa (kontaktni podatki upravičencev in prijaviteljev ter predstavnikov zainteresirane javnosti, ki so sodelovali v aktivnostih Programa sodelovanja Slovenija-Hrvaška za obdobje 2014-2020, lokalnih organov na programskem območju in ustreznih tematskih institucij). Nacionalna organa v obeh partnerskih državah sta bila zadolžena za obveščanje in neposredno kontaktiranje vseh ustreznih institucij na državni ravni. Informacije o postopku programiranja in vabila za sodelovanje v postopku javnega posvetovanja so bili objavljeni na spletni strani programa (<http://www.si-hr.eu/en2/programme/ip-si-hr-21-27/>) v angleškem, slovenskem in hrvaškem jeziku. Nacionalni organi so preko različnih komunikacijskih kanalov (spletne objave, e-poštna sporočila) še posebej spodbujali mobilizacijo deležnikov na zadevnem programskem območju in njihovo dejavno sodelovanje v postopku programiranja.

Vsaka izmed faz postopka priprave programa se je zaključila s poročilom strokovnjakov, ki je povzelo rezultate korakov posameznih faz postopka.

Faza 1: Priprava teritorialne in socialno-ekonomske analize

V prvi fazi postopka programiranja so bili zbrani prispevki dosedanjih partnerjev v programu in deležnikov, na podlagi katerih je bil pripravljen dokument, ki je opredelil glavne izzive, potenciale in pomanjkljivosti čezmejnega območja ter potrebe na ključnih področjih, ki bi jih program lahko podprl. Za čim večji odziv in sodelovanje zadevnih deležnikov in splošne javnosti sta bili uporabljeni dve glavni orodji.

Delovna skupina za programiranje je v sodelovanju z organom upravljanja skrbno pripravila spletni vprašalnik, katerega namen je bil zbrati pričakovanja, stališča in potrebe državljanov na prednostnih programskih področjih. Vprašalnik je bil javno objavljen na spletni strani programa in odprt za izpolnjevanje 35 dni. Anketiranci so svoje odgovore lahko podali v maternem jeziku. Vprašalnik je bil namenjen širokemu krogu deležnikov, saj so bili k sodelovanju vabljeni prijavitelji in deležniki že izvedenih in tekočih projektov. Vprašalnik je izpolnilo 313 anketirancev iz več kot 14 različnih organizacij na programskem območju. 22 % vseh anketirancev je zastopalo lokalne organe, ki so jim sledili predstavniki visokošolskega izobraževanja in raziskovalnih institucij (15 %) ter interesnih skupin, vključno z neprofitnimi organizacijami (13 %). Po temeljiti analizi in predhodnem poročilu skupine strokovnjakov so bila ustrezna mnenja, pridobljena v okviru spletnega vprašalnika, upoštevana v programskih dokumentih.

Junija in julija 2021 so bili izvedeni intervjuji s predstavniki predhodno opredeljenih ključnih regionalnih deležnikov. Vabilo za sodelovanje je bilo poslano 110 organizacijam na programskem območju. Intervjuji so bili skrbno zasnovani in so vključevali vprašanja v zvezi z vsemi prednostnimi cilji. Intervjuvanci so bili vnaprej seznanjeni s temami za razpravo. Skupaj je bilo izvedenih 48 intervjujev z 71 osebami, tekom katerih so bili zbrani dragoceni prispevki za programske dokumente. Med intervjuvanci so bili predstavniki nacionalnih organov (ministrstva) in regionalnih organov, regionalni deležniki, vključno z razvojnimi agencijami, ekonomski in socialni partnerji, nevladne organizacije in predstavniki raziskovalne sfere. Prispevki intervjuvancev so bili analizirani, najustrenejši so bili upoštevani pri oblikovanju strateških tematskih usmeritev programa. Končna različica teritorialne in socialno-ekonomske analize je bila januarja 2022 objavljena na spletni strani programa.

Faza 2: Oblikovanje strateških tematskih usmeritev

Namen dokumenta je bil opredeliti ključna področja ukrepov v okviru prihodnjega Interreg programa na podlagi rezultatov teritorialne analize. Z namenom dodatne utemeljitve izbora tematskih področij ter pristopov k izvajanju programa je bilo organiziranih šest fokusnih skupin. Povabljenih je bilo 99 posameznikov iz 71 institucij (regionalni deležniki, predstavniki strokovne javnosti, nevladnih organizacij in predstavniki raziskovalnih organizacij), ki so aktivno sodelovali v tem procesu. Partnerji v programu so izbrali širok nabor deležnikov na ključnih tematskih področjih, udeležence so imenovalle odgovorne institucije. Za fokusne skupine so bile uporabljene interaktivne metode, ki so spodbujale predloge in široko razpravo o specifičnih ciljih pametnega razvoja, zelenega prehoda, mobilnosti in socialne vključenosti ter storitev.

Na podlagi izsledkov fokusnih skupin in upoštevajoč vse omejitve, so se strateške tematske usmeritve osredotočile na cilje politike 2, 4 in specifični cilj Interreg 1. Člani Delovne skupine za programiranje so potrdili predlagane prednostne cilje, ki so bili nadalje razdelani v osnutku Interreg programa.

Faza 3: Priprava osnutka Interreg programa Slovenija-Hrvaška 2021-2027

Osnutek programa je bil javnosti na voljo na spletni strani programa med 31. 1. 2022 in 28. 2. 2022. Zainteresirana javnost je na osnutek programa lahko podala svoje mnenje, pripombe ali predloge na transparenten in vključujoč način. Pripombe so predložili predstavniki desetih organizacij. Delovna skupina za programiranje je proučila vse pripombe, najustrenejše pa so bile upoštewane v končnem osnutku programa. Vse pripombe so bile javno objavljene na spletni strani programa (<http://www.si-hr.eu/si2/download/Online-public-consultations-table.pdf>).

Osnutek programa je bil zainteresirani javnosti predstavljen na dveh delavnicah, ki sta v slovenskem in hrvaškem jeziku potekali 15. in 16. 2. 2022. Na delavnicah je dejavno sodelovalo 262 organizacij in 353 posameznikov. Namen delavnic je bil vse deležnike, strokovno javnost in potencialne prijavitelje seznaniti z izbranimi strateškimi prednostnimi nalogami programa ter njihovimi pričakovanimi rezultati. Vse institucije, ki so bile vabljeni k

sodelovanju že v predhodnih fazah postopka javnega posvetovanja (vprašalnik, intervjuji in fokusne skupine) so bile vabljeni na obe delavnici in pozvane tudi k oddaji pripomb, predlogov in povratnih informacij na osnutek programa. Na obe delavnici je bilo tako vabljenih več kot 1500 oseb. Vsi udeleženci so bili nadalje pozvani, da predložijo svoje predloge ali pripombe tudi v okviru posvetovanja, ki je potekalo prek spleta.

Med postopkom programiranja so člani Delovne skupine za programiranje sodelovali in se posvetovali tudi s strokovnjaki drugih regionalnih in nacionalnih organov o poteku postopka programiranja in vsebini programa ter zagotavljali vključitev njihovih predlogov in pripomb v končni osnutek dokumenta.

Vloga partnerjev v programu pri izvajanju, spremljanju in vrednotenju programa

Zbiranje informacij o interesih in potrebah splošne javnosti in ustrezna vključitev pristojnih partnerjev v program sta ključna za uspešno izvajanje programa. Vključevanje javnosti v program je potrebno za zagotavljanje rezultatov in občutka pripadnosti programu (ownership).

Stalno vključevanje partnerjev v program oziroma v izvajanje programa je predvideno z namenom:

- krepitve občutka partnerjev v smislu odgovornosti za program in pripadnosti programu z namenom polnega izkoriščanja strokovnega znanja in izkušenj partnerjev ter večje preglednosti postopkov odločanja;
- izboljšanja usklajevanja z drugimi programi ter makroregionalnimi strategijami za kapitalizacijo rezultatov projektov in programa ter krepitev sinergij in dopolnjevanje.

Partnerji v programu bodo vključeni tudi v usmerjanje in spremljanje izvajanja programa, tako da bodo njihove pobude upoštevane v posvetovanjih in postopkih odločanja.

V skladu s členom 8 Uredbe (EU) 2021/1060 in členom 29 Uredbe (EU) 2021/1059 bodo vsi zadevni partnerji sodelovali v Odboru za spremljanje, ki bo odobril metodologijo in merila za izbor operacij, redno spremljal napredek pri izvajanju programa ter odobril končno poročilo o smotrnosti in načrt vrednotenja programa. Ustrezni ukrepi za preprečevanje nasprotja interesov bodo opredeljeni v postopkovniku Odbora za spremljanje, člani Odbora za spremljanje pa bodo predsednika Odbora za spremljanje morali pisno obvestiti o kakršnikoli okoliščini, v kateri zasebni interes člana vpliva ali ustvarja videz, da vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje njegovih javnih nalog. Po potrebi ali na zahtevo bodo ustanovljene posebne delovne skupine, npr. za vrednotenje programa.

5. PRISTOP H KOMUNICIRANJU IN PREPOZNAVNOSTI ZA INTERREG PROGRAM (CILJI, CILJNA OBČINSTVA, KOMUNIKACIJSKE POTI, VKLJUČNO S POJAVLJANJEM V DRUŽBENIH MEDIJIH, KJER JE TO USTREZNO, NAČRTOVANI PRORAČUN IN USTREZNI KAZALNIKI ZA SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE)

Sklic: točka (h) člena 17(3)

Pristop h komuniciranju in prepoznavnosti programa je podrobno opisan v komunikacijski strategiji programa. Namen komuniciranja o programu je razširjati informacije o programu, o njem informirati in obveščati ciljno javnost, ozaveščati, graditi sodelujoče skupnosti in privabljati morebitne prijavitelje s celotnega programskega območja.

Komunikacijski cilji

Izvajanje programa podpirajo naslednji komunikacijski cilji:

- informiranje in obveščanje javnosti o možnostih financiranja s sredstvi programa z zagotavljanjem informacij o vseh vidikih programa in spodbujanjem morebitnih upravičencev, da izkoristijo možnosti, ki jih evropska sredstva nudijo;
- zagotavljanje podpore programskim telesom, prijaviteljem in upravičencem pri učinkovitem izvajanju projektov z omogočanjem učinkovite notranje komunikacije med programskimi telesi. Tako bo lahko program uspešno deloval, upravičencem in prijaviteljem pa bo omogočena pravočasna in kakovostna podpora v vseh fazah izvajanja projekta;
- povečanje prepoznavnosti programa z zagotavljanjem razumljivih in jasnih informacij o sofinanciranih projektih splošni javnosti/medijem, ozaveščanjem o koristih čezmejnega sodelovanja in možnostih financiranja s sredstvi EU na programskem območju in onkraj njega s posebnim poudarkom na koristih čezmejnega sodelovanja za prebivalstvo na programskem območju ter obveščanjem o dosežkih projekta in kapitalizaciji rezultatov projekta;
- sodelovanje z drugimi Interreg programi in krepitev sodelovanja med programi na področju komuniciranja z izmenjavo znanja in dobrih praks;
- krepitev zmogljivosti projektov za komuniciranje o dosežkih s podpiranjem in spodbujanjem upravičencev pri komunikacijskih dejavnostih, krepitev sodelovanja med projekti in spodbujanjem kapitalizacije rezultatov projektov.

Ciljna publika

Program opredeljuje štiri temeljne vrste ciljne publike, ki so podrobneje opredeljene v komunikacijski strategiji programa, in sicer prijavitelji ali upravičenci, programska telesa, strokovna javnost in politična sfera ter splošna javnost, še posebej prebivalci na čezmejnih območjih in mediji.

Komunikacijski kanali in orodja

Za posredovanje posamezne vsebine ciljni publiki bodo uporabljeni naslednji komunikacijski kanali in orodja: spletna stran programa, družbeni mediji, javni dogodki (letni dogodki, delavnice za prijavitelje/upravičence/strukture programa, tematski informativni dnevi in mreženja, dogodki za ustvarjanje sinergij in za kapitalizacijo rezultatov projektov), spletne in tiskane publikacije, spletne kampanje, vključno s produkcijo vizualnega gradiva (npr. video posnetki), še posebej za promocijo (kapitalizacijo) rezultatov projekta, članki in drugi prispevki v medijih.

Prepoznavnost programa je v veliki meri odvisna od projektov. Program bo posebno pozornost namenil projektom manjšega obsega, in sicer z organizacijo različnih dogodkov in predstavitev na spletni strani programa in v družbenih medijih.

V okviru programa bo imenovan skrbnik za komuniciranje za program, ki bo odgovoren za izvajanje usklajenih ukrepov v zvezi s komuniciranjem in prepoznavnostjo.

V skladu z besedilom v Dodatku 3 se v okviru programa načrtuje izbor vseh operacij na podlagi javni razpisov. Zaradi tega v program niso vključene vnaprej opredeljene operacije strateškega pomena.

Spremljanje, vrednotenje in kazalniki

Notranji ali zunanji ocenjevalci bodo redno vrednotili vse komunikacijske dejavnosti. Zbiranje podatkov bo potekalo s pomočjo vprašalnikov, internih statističnih podatkov in spletne analitike. Podroben nabor kazalnikov za spremljanje in vrednotenje dejavnosti v zvezi s komuniciranjem o programu bo omogočil boljšo učinkovitost dejavnosti komuniciranja in prepoznavnosti. Predvideni kazalniki učinka se bodo nanašali na zadovoljstvo s kakovostjo vodenja in vključenost splošne javnosti v programske aktivnosti. Za spremljanje napredka pri doseganju ciljev komuniciranja se načrtuje nabor kazalnikov rezultatov, npr. število dejavnih regij, število prejetih in potrjenih vlog, stopnja zadovoljstva prijaviteljev ali upravičencev s prejetimi informacijami, usmeritvami in podporo, raven ozaveščenosti o možnostih financiranja na programskem območju, število udeležencev na dogodkih in posebnih dejavnostih, stopnja vključenosti v izdelavo novičnika, uporaba in doseg družbenih medijev, število dogodkov in udeležencev na dogodkih, ki niso delavnice (npr. letni dogodek). Predvidena ocena stroškov za komuniciranje (brez stroškov osebja) o programu znaša najmanj 0.3 % vseh dodeljenih sredstev programa.

6. NAVEDBA PODPORE ZA PROJEKTE MANJŠEGA OBSEGA, VKLJUČNO Z MALIMI PROJEKTI V OKVIRU SKLADOV ZA PROJEKTE MANJŠEGA OBSEGA

Sklic: točka (i) člena 17(3), člen 24

Čezmejno sodelovanje med Slovenijo in Hrvaško že od leta 2003 podpirajo različni instrumenti EU, povezanost programskega območja pa sega še mnogo dlje v zgodovino. Kulturno bližino je moč čutiti na vsakem koraku, kljub temu pa si prebivalci na obmejnem območju želijo (ponovno) vzpostaviti čezmejne stike ter zagotoviti, da bo obmejno območje (še naprej) privlačno za življenje.

Z izvajanjem projektov manjšega obsega bo novi program na čezmejnemu območju ustvarjal možnosti za poglobljanje medsebojnega zaupanja in razumevanja med prebivalci na čezmejnem območju in spodbujal krepitev medsebojnih vezi.

Projekti manjšega obsega bodo naslavljali še neizkoriščene možnosti za čezmejno sodelovanje in spodbujali ukrepe za prenos znanja ter interakcijo med ljudmi na obeh straneh meje. Sodelovanje med prebivalstvom in organizacijami civilne družbe na obeh straneh meje bo povežalo ljudi in prispevalo k večji prepoznavnosti čezmejnega programa s pomočjo spodbujanja skupnih čezmejnih dogodkov, ukrepov za ozaveščanje in skupnega učenja.

Projektom manjšega obsega bo namenjen nižji proračun in krajše trajanje. Njihove aktivnosti bodo prispevale k doseganju kazalnikov učinka in kazalnikov rezultatov programa, opredeljenih za specifični cilj Interreg (ISC 1) 3.2. V programu načrtovana višina sredstev za projekte manjšega obsega bo znašala 2 % vseh dodeljenih sredstev programa. Predvideni obseg projektov manjšega obsega bo znašal največ 30.000 EUR, zato bo obvezna raba poenostavljenih možnosti obračunavanja stroškov.

Podpora malim projektom v okviru sklada za male projekte iz člena 2(10) Uredbe (EU) 2021/1060 in člena 25 Uredbe (EU) 2021/1059 ni načrtovana v Interreg programu Slovenija-Hrvaška 2021-2027.

7. IZVEDBENE DOLOČBE

7.1. Organi, pristojni za program

Sklic: točka (a) člena 17(6)

Tabela 29: Organi, pristojni za program

Organi, pristojni za program	Ime institucije	Ime kontaktne osebe	Položaj	E-pošta
<i>Organ upravljanja</i>	<i>Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj (MKRR)</i> <i>Urad za Interreg in finančne mehanizme</i> <i>Sektor za upravljanje čezmejnih programov</i>	<i>Aleš Mrkela</i>	<i>Vodja Organa upravljanja</i>	ales.mrkela@gov.si
<i>Revizijski organ</i>	<i>Republika Slovenija</i> <i>Ministrstvo za finance</i> <i>Urad republike Slovenije za nadzor proračuna</i>	<i>Patricija Pergar</i>	<i>Vodja Revizijskega organa</i>	patricija.pergar@gov.si
<i>Predstavniki Skupine revizorjev</i>	<i>Republika Slovenija</i> <i>Ministrstvo za finance</i> <i>Urad Republike Slovenije za nadzor proračuna</i> <i>Republika Hrvaška</i> <i>Agencija za revizijo sistemov izvajanja programov Evropske unije</i>	<i>Patricija Pergar</i> <i>Neven Šprlje</i>	<i>Direktorica Urada</i> <i>Direktor Agencije</i>	patricija.pergar@gov.si neven.sprlje@arpa.hr
<i>Organ, ki mu Evropska komisija nakazuje izplačila</i>	<i>Javni sklad Republike Slovenije za regionalni razvoj in razvoj podeželja (Slovenski regionalno razvojni sklad)</i>	<i>Uroš Klopčič</i>	<i>Vodja računovodske funkcije</i>	uros.klopacic@srrs.si

7.2. Postopek za ustanovitev skupnega sekretariata

Sklic: točka (b) člena 17(6)

Organ upravljanja po posvetovanju z državama članicama/partnerji v programu v skladu s členom 46(2) Uredbe (EU) 2021/1059 ustanovi skupni sekretariat (SS).

Na podlagi uspešne izvedbe treh predhodnih programov čezmejnega sodelovanja v obdobjih 2004-2006, 2007-2013 in 2014-2020 sedež skupnega sekretariata ostaja v Ljubljani znotraj organizacijske sestave Ministrstva za kohezijo in regionalni razvoj (Sektor za upravljanje čezmejnih programov), medtem ko bosta regionalni podružnici oziroma anteni še naprej na hrvaškem delu programskega območja z namenom zagotavljanja učinkovite pokritosti celotnega čezmejnega območja, ki se razteza čez 17 regij na ravni NUTS 3 vse od Jadranskega morja do Panonske nižine. Regionalni podružnici skupnega sekretariata bosta izvajali naloge za celotno čezmejno območje in delovali pod polno odgovornostjo vodje skupnega sekretariata. Izvajali bosta iste naloge kot preostalo osebje skupnega sekretariata, vključeni bosta v postopke ocenjevanja predlogov projektov, vendar ne bosta sodelovali v postopkih odločanja v okviru odbora za spremljanje. Vzpostavljeni bodo ustrezni postopki za nadomeščanje in zamenjave osebja, v kolikor bo to potrebno. Strukturne in izvedbene ureditve znotraj institucije, ki bo gostila sedež skupnega sekretariata se bodo ohranile. Skupni sekretariat bo vzpostavljen znotraj iste notranje organizacijske enote kot organ upravljanja. Z opisom nalog za posamezna delovna mesta bo zagotovljena jasna delitev nalog. Skupni sekretariat bo pri izvajanju in usklajevanju programa tesno sodeloval z organom upravljanja. Na tak način bo zagotovljeno sodelovanje kot tudi neodvisnost od nacionalnih struktur.

Z ohranitvijo obstoječih organizacijskih, izvedbenih in strukturnih ureditev bosta zagotovljena nemoten prehod v novo obdobje in institucionalna stabilnost, pri čemer bo visoko kvalificirano in izkušeno osebje skupnega sekretariata zagotavljalo podporo tudi bodočemu programu. Sedanje in tudi bodoče osebje skupnega sekretariata je/bo izbrano na podlagi transparentnega postopka in soglasja obeh držav članic ob čim večjem upoštevanju partnerskega pristopa in bo imelo ustrezne jezikovne kompetence in široko znanje o programskem območju.

Skupni sekretariat bo še naprej nudil podporo tako organu upravljanja kot Odboru za spremljanje pri opravljanju njihovih funkcij ter zagotavljal, da bodo vse izvedbene in operativne naloge programa učinkovito izvedene. Osebje skupnega sekretariata bo nudilo podporo tudi morebitnim prijaviteljem z zagotavljanjem informacij o možnostih financiranja in podpore upravičencem za omogočanje učinkovitega izvajanja projektov.

7.3 Porazdelitev odgovornosti med sodelujočima državama članicama in, kjer je ustrezno, tretje ali partnerske države in ČDO pri finančnih popravkih, ki jih naloži organ upravljanja ali Komisija

Sklic: točka (c) člena 17(6)

Ureditev v zvezi z nepravilnostmi, ki vodijo do finančnih popravkov in v zvezi s porazdelitvijo odgovornosti med sodelujočima državama članicama, ki je bila vzpostavljena že v obdobju 2014-2020 in za katero se je izkazalo, da dobro deluje, se bo ohranila tudi v programskem obdobju 2021-2027.

Brez poseganja v odgovornosti držav članic pri preprečevanju, odkrivanju in odpravljanju nepravilnosti in poročanju o nepravilnostih, vključno z goljufijo, v skladu s členom 69(2) Uredbe (EU) 2021/1060, organ upravljanja v skladu s členom 52(1) Uredbe (EU) 2021/1059 zagotovi, da se vsak znesek, plačan kot posledica nepravilnosti, izterja od vodilnega partnerja. Projektni partnerji vodilnemu partnerju vrnejo vsak neupravičeno izplačan znesek.

V skladu s členom 52(2) Uredbe (EU) 2021/1059 organ upravljanja ne izterja neupravičeno izplačanega zneska, ki brez obresti ne presega 250 EUR v obliki prispevka k operaciji iz katerega koli sklada Interreg v obračunskem letu.

Kadar vodilnemu partnerju ne uspe zagotoviti povračila zneskov od drugega partnerja ali kadar organu upravljanja ne uspe zagotoviti povračila zneskov od vodilnega partnerja, država članica na ozemlju katere ima zadevni vodilni partner ali drugi partner sedež oziroma je registriran, če gre za EZTS, vrne organu upravljanja vsak znesek, ki je bil neupravičeno izplačan zadevnemu partnerju v skladu s členom 52(3) Uredbe (EU) 2021/1059. Republiko Hrvaško zastopa Ministrstvo za regionalni razvoj in sredstva EU, Republiko Slovenijo pa Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj. Končno odločitev o finančni odgovornosti za vsak primer posebej sprejme Odbor za spremljanje. Organ upravljanja je odgovoren za povračilo zadevnih zneskov v splošni proračun Unije v skladu s porazdelitvijo odgovornosti med sodelujoči državi članici, kot je določeno spodaj. Organ upravljanja povrne zadevni znesek v proračun Unije potem, ko so bili zneski izterjani od vodilnega partnerja/drugega partnerja/države članice.

V primeru, da mora organ upravljanja nositi kakršnekoli pravne stroške za proces izterjave začete po posvetovanju in odobritvi s strani države članice, tudi če je postopek neuspešen, so le-ti povrnjeni s strani države članice, ki je odgovorna za takšne postopke za zadevnega vodilnega partnerja ali projektnega partnerja.

Ker se izdatke za tehnično pomoč povrne kot pavšalno stopnjo, sodelujoči državi članici organu upravljanja povrneta vsaka svoj sorazmerni delež zneska naloženega finančnega popravka v skladu z načelom skupne odgovornosti.

Ker imata državi članici splošno odgovornost za podporo ESRR, dodeljeno vodilnemu partnerju ali projektnim partnerjem na njunem zadevnem ozemlju, morata zagotoviti, da so izvedeni vsi zahtevani finančni popravki in si morata prizadevati za izterjavo vseh zneskov, izgubljenih zaradi nepravilnosti ali malomarnosti upravičenca na njunem ozemlju. Če je primerno, lahko država članica zaračuna tudi zamudne obresti.

Ko država članica organu upravljanja vrne vse zneske, ki so bili partnerju neupravičeno izplačani, lahko nadaljuje ali začne postopek izterjave zoper tega partnerja na podlagi svojega nacionalnega prava v skladu s členom 52(4) Uredbe (EU) 2021/1059.

Kadar država članica organu upravljanja ne vrne vseh zneskov, ki so bili partnerju neupravičeno izplačani, so ti zneski v skladu s členom 52(5) Uredbe (EU) 2021/1059 predmet naloga za izterjavo, ki ga izda Komisija in se po možnosti izvrši s poboto z zadevno državo članico. Taka izterjava ne pomeni finančnega popravka in ne

zmanjšuje podpore iz ESRR za zadevni Interreg program. Pobot se nanaša na naknadna plačila za isti Interreg program. V tem primeru organ upravljanja prične bilateralne pogovore z zadevno državo članico, da bi skupaj našla rešitev za izravnavo terjatve.

V skladu s členom 69(12) Uredbe (EU) 2021/1060 države članice poročajo o nepravilnostih v skladu z merili za ugotavljanje primerov nepravilnosti o katerih je treba poročati, podatki, ki jih je treba zagotoviti in predlogo za poročanje, ki so določeni v Prilogi XII k uredbi. O nepravilnostih obvešča država članica, v kateri je nastal izdatek pri vodilnemu partnerju ali projektnemu partnerju in bil izplačan pri izvajanju projekta. Država članica hkrati obvesti organ upravljanja in revizijski organ programa.

Državi članici nosita odgovornost v zvezi z uporabo sredstev ESRR programa, kot sledi:

- vsaka država članica nosi odgovornosti za morebitne finančne posledice nepravilnosti, ki so jih povzročili vodilni partnerji in projektni partnerji, ki se nahajajo na njenem ozemlju;
- za sistemske nepravilnosti ali finančne popravke (ki jih določijo organi, pristojni za program ali Komisija) vsaka država članica nosi finančne posledice, ki so sorazmerne z obsegom nepravilnosti, odkritih na njenem ozemlju;
- za sistemske nepravilnosti ali finančne popravke na ravni programa, ki jih ni mogoče povezati z določeno državo članico, odgovornost skupaj nosita državi članici, pri čemer so finančne posledice za vsako izmed držav članic sorazmerne z zneskom ESRR, ki se uveljavlja za povračilo izdatkov vodilnemu partnerju in projektnim partnerjem (na ozemlju države članice) s strani Komisije za obdobje, ki je podlaga za finančni popravek.

Zgoraj opisana načela odgovornosti se uporabljajo tudi za izračun finančnih popravkov za tehnično pomoč v skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/1059, saj bi bili tovrstni popravki neposredna posledica s projektom povezanih (sistemskih) nepravilnosti, če zadevnih zneskov ne bi bilo mogoče ponovno uporabiti. Organ upravljanja bo države članice obveščal o vseh nepravilnostih in njihovem vplivu na sredstva za tehnično pomoč. Ob koncu programskega obdobja bo organ upravljanja izvedel uskladitev bilance stanja in preveril, če so bili v zvezi z nepravilnostmi in njihovim vplivu na sredstva za tehnično pomoč, opravljeni ustrezni poračuni. V kolikor ti niso bili izvedeni, bo organ upravljanja o tem obvestil zadevno državo članico oziroma državi članici in zahteval povračilo ustreznega zneska ESRR sredstev.

8. UPORABA STROŠKOV NA ENOTO, PAVŠALNIH ZNESKOV, PAVŠALNIH STOPENJ IN FINANCIRANJA, KI NI POVEZANO S STROŠKI

Sklic: člena 94 in 95 Uredbe (EU) 2021/1060 (Uredba o skupnih določbah)

Tabela 30: Uporaba stroškov na enoto, pavšalnih zneskov, pavšalnih stopenj in financiranja, ki ni povezano s stroški

Načrtovana uporaba členov 94 in 95	YES	NO
Od sprejetja programa se bo uporabljalo povračilo prispevka Unije na podlagi stroškov na enoto, pavšalnih zneskov in pavšalnih stopenj v okviru prednostne naloge v skladu s členom 94 uredbe o skupnih določbah (če je odgovor pritrtilen, izpolnite Dodatek 1)	☒	☐
Od sprejetja programa se bo uporabljalo povračilo prispevka Unije na podlagi financiranja, ki ni povezano s stroški, v skladu s členom 95 uredbe o skupnih določbah (če je odgovor pritrtilen, izpolnite Dodatek 2)	☐	☒

DODATKI

Dodatek 1: Prispevek Unije na podlagi stroškov na enoto, pavšalnih zneskov in pavšalnih stopenj

Dodatek 2: Prispevek Unije, na podlagi financiranja, ki ni povezano s stroški

Ni relevantno.

Dodatek 3: Seznam načrtovanih operacij strateškega pomena s časovnim načrtom

Dodatek 4: Zemljevid programskega območja

Dodatek 1

Prispevek Unije na podlagi stroškov na enoto, pavšalnih zneskov in pavšalnih stopenj
Predloga za predložitev podatkov v obravnavo Komisiji (Člen 94) uredbe o skupnih določbah

Datum predložitve predloga	15.11.2023

Ta dodatek se ne zahteva, kadar se uporabljajo poenostavljene možnosti obračunavanja stroškov na ravni Unije, določene z delegiranim aktom iz člena 94(4) uredbe o skupnih določbah.

A. Povzetek glavnih elementov

Prednostna naloga	Sklad	Specifični cilj	Kategorija regij	Ocenjeni delež skupnih finančnih dodelitev v okviru prednostne naloge, za katere bodo veljale poenostavljene možnosti obračunavanja stroškov, v %	Vrsta(-e) zajetih operacij		Kazalnik, ki sproži povračilo		Merska enota za kazalnik, ki sproži povračilo	Vrsta poenostavljenih možnosti obračunavanja stroškov (standardni stroški na enoto, pavšalni zneski ali pavšalne stopnje)	Znesek (v EUR) ali odstotni delež (v primeru pavšalnih stopenj) poenostavljenih možnosti obračunavanja stroškov
					Koda ⁽¹⁾	Opis	Koda ⁽²⁾	Opis			
3. Sodelujoča obmejna regija	ESRR	ISO6.3	33. Drugi pristopi – brez ozemeljskega usmerjanja	7,03	171	Vrsta I – Projekt sodelovanja na podlagi stroškov na enoto		Izveden projekt (z vsaj dvema bilateralnimi dogodkoma z udeleženci iz obeh držav in z najmanj 30 udeleženci na projekt)	udeleženec	Stroški na enoto	128,00 EUR

3. Sodelujoča obmejna regija	ESRR	ISO 6.3	33. Drugi pristopi – brez ozemeljskega ciljnega usmerjanja	7,04	171	Vrsta II – Projekti za krepitev vzajemnega zaupanja na podlagi pavšalnih zneskov		Izvedeni dogodki	Dva dogodka	Pavšalni znesek	31.000,00 EUR
<p>(¹) To se nanaša na kodo za razsežnost področja ukrepanja v preglednici 1 Priloge I k uredbi o skupnih določbah in Priloge IV k uredbi o ESPRA.</p> <p>(²) To se nanaša na kodo skupnega kazalnika, če je ustrezno.</p>											

B. Podrobnosti glede na vrsto operacije (izpolni se za vsako vrsto operacije)

Ali je organ upravljanja prejel podporo zunanje podjetja za določitev poenostavljenih stroškov v nadaljevanju?

Če je tako, navedite ime zunanje podjetja:

Ne

1. Opis vrste operacije, vključno s časovnim razporedom izvajanja(¹)	<p>Tip 1 – Projekti čezmejnega sodelovanja na podlagi stroškov na enoto</p> <p>Izračunani strošek na enoto bo veljal samo za projekte manjšega obsega, ki se izvajajo izključno v okviru ISO1-SC 6.3. Projekti manjšega obsega se bodo uporabljali za doseganje specifičnega cilja spodbujanje ukrepov povezovanja med ljudmi. Javni razpis z rednimi roki za oddajo projektov bi lahko bil objavljen konec leta 2023. Obe opredeljeni vrsti projektov bi bili predmet istega razpisa.</p> <p>Projekt traja največ eno leto in podpira dogodke, ki krepijo medsebojno zaupanje ter omogočajo ali krepijo sodelovanje projektnih partnerjev. Izvedena morata biti vsaj dva fizična bilateralna dogodka v okviru enega projekta (najmanj en dogodek na državo članico na katerem sodelujejo udeleženci iz obeh držav) z najmanj 30 udeleženci. Dogodki vključujejo delavnice, konference, seminarje, usposabljanja, turnirje, taborje, itd.</p> <p>Stroški na enoto krijejo vse stroške, ki nastanejo v fazah priprave in izvajanja projekta (stroški osebja, administrativni stroški, potni stroški in stroški nastanitve, stroški prevajanja/tolmačenja, najem prostora (prostor in oprema), moderiranje dogodka in gostinske storitve).</p>
2. Specifični cilj(i)	Prednostna naloga 3, ISO1 (SO6.3)
3. Kazalnik, ki sproži povračilo(²)	Zaključen projekt (z vsaj dvema bilateralnima dogodkoma z udeleženci iz obeh držav in z najmanj 30 udeleženci na projekt)

4. Merska enota za kazalnik, ki sproži povračilo	Udeleženeec
5. Standardni stroški na enoto, pavšalni zneski ali pavšalne stopnje	Stroški na enoto
6. Znesek na enoto meritve ali odstotek (za pavšalni znesek) poenostavljene možnosti obračunavanja stroškov	128,00 EUR
7. Kategorije stroškov, krite s stroški na enoto, pavšalnimi zneski ali pavšalnimi stopnjami	V strošek na enoto so vključeni vsi stroški, ki nastanejo v fazah priprave in izvajanja projekta (stroški osebja, administrativni stroški, potni stroški in stroški nastanitve, stroški prevajanja/tolmačenja, najem prostora (prostor in oprema), moderiranje dogodka in gostinske storitve). Glej metodologijo I (razdelek C.3).
8. Ali te kategorije stroškov krijejo vse upravičene izdatke za delovanje? (Da/Ne)	Da
9. Prilagoditvena(-e) metoda(-e) ⁽³⁾	Določeni zneski predstavljajo sofinanciranje projektov partnerjem obeh držav članic brez (poznejših) prilagoditev.
10. Preverjanje doseganja enot – opišite, kateri dokument(i)/sistem se bo(do) uporabljal(i) za preverjanje doseganja dokončanih merskih enot – opišite, kaj se bo preverjalo v okviru upravljalnih preverjanj in kdo bo to preverjal – opišite načrtovano ureditev za zbiranje in shranjevanje relevantnih podatkov /dokumentov	a) Obvezni dokumenti so: - podpisana pogodba o sofinanciranju, - seznam udeležencev in poročilo o dogodku za vsak zaključen dogodek z opisom izvedbe dogodka (v besedi in sliki kje in kdaj je dogodek potekal, kdo se ga je udeležil, kaj je bilo udeležencem predstavljeno, ponujeno in podeljeno ter na kakšen način). b) OU/SS bo izvajal upravljalna preverjanja za povračila na podlagi dokumentov, navedenih pod točko a, v katerih so določeni pogoji za podporo (podpisana pogodba o sofinanciranju), vključno z vsemi pogoji za izvedbo dogodka in poročanje o njem (dokazilo o izvedbi dogodka: seznam udeležencev in končno poročilo, ki vsebuje informacije o izvedenem dogodku, vključno z datumom, lokacijo, vabilom, fotografijami, trajanjem). Povračilo je odvisno od števila udeležencev na dogodkih. c) Izvirne dokumente hranijo projektni partnerji (upravičenci) in morajo biti na voljo v primeru pregledov na kraju samem in drugih kontrol. Upravičenci bodo zbrali ustrezne podatke/dokumente in jih v postopku poročanja naložili v sistem za spremljanje Jems.
11. Morebitne neprimerne spodbude, ublažitveni ukrepi ⁽⁴⁾ in ocenjena stopnja tveganja (visoka/srednja/nizka)	Stopnja tveganja pri izvajanju projektov z uporabo poenostavljenih možnosti obračunavanja stroškov v primerjavi z dejanskimi stroški je nizka. Pri določanju višine stroškov na enoto so bili upoštevani vsi redni stroški, ki nastanejo pri izvajanju načrtovanih dogodkov. Omilitveni ukrepi zato niso predvideni.

12. Skupni znesek (nacionalni znesek in EU), za katerega se pričakuje, da ga bo Komisija povrnila na tej podlagi	Skupni povrnjeni znesek za projekte tipa 1 znaša približno 450.347,00 EUR (360.277,50 EUR ESRR (80 %) in 90.069,50 EUR nacionalnega prispevka (20 %)).
1. Opis vrste operacije, vključno s časovnim razporedom izvajanja ⁽¹⁾	<p>Tip 2 – projekti za krepitev medsebojnega zaupanja na podlagi pavšalnih zneskov</p> <p>Izračunani strošek na enoto bo veljal samo za projekte manjšega obsega, ki se izvajajo izključno v okviru ISO1 (SC 6.3). Projekti manjšega obsega se bodo uporabljali za doseganje specifičnega cilja spodbujanje ukrepov povezovanja med ljudmi. Javni razpis z rednimi roki za oddajo projektov bi lahko bil objavljen konec leta 2023. Obe opredeljeni vrsti operacij bi bili predmet istega razpisa.</p> <p>Projekt traja največ eno leto in podpira odprte javne bilateralne fizične dogodke, ki krepijo medsebojno zaupanje.</p> <p>Izvedena morata biti vsaj dva enodnevna bilateralna fizična dogodka, po en v vsaki državi članici. Upoštevani bodo javni dogodki, ki se jih udeleži približno 200 ljudi, kot so koncerti in tržnice, sejmi in drugi tematski dogodki (npr. kulturni dogodki, športni dogodki, rekreativne dejavnosti v naravi, skupne čistilne akcije v naravi, ozelenitev javnih površin itd.).</p> <p>Če sta oba dogodka izvedena pod zgoraj navedenimi pogoji in če so izpolnjeni vsi pogoji za povračilo, se povrne celoten znesek pavšalnega zneska.</p> <p>V predlagani pavšalni znesek so vključeni vsi stroški, ki nastanejo v fazah priprave in izvajanja projekta (stroški osebja, administrativni stroški, potni stroški in stroški nastanitve, stroški prevajanja/tolmačenja, najem prostora (prostor in oprema), moderiranje dogodka in gostinske storitve).</p>
2. Specifični cilj(i)	Prednostna naloga 3, ISO1 (SO 6.3)
3. Kazalnik, ki sproži povračilo ⁽²⁾	Zaključen dogodek
4. Merska enota za kazalnik, ki sproži povračilo	Dva izvedena dogodka
5. Standardni stroški na enoto, pavšalni zneski ali pavšalne stopnje	Pavšalni znesek
6. Znesek na enoto meritve ali odstotek (za pavšalni znesek) poenostavljene možnosti obračunavanja stroškov	31.000,00 EUR
7. Kategorije stroškov, krite s stroški na enoto, pavšalnimi zneski ali pavšalnimi stopnjami	V predlagani pavšalni znesek so vključeni vsi stroški, ki nastanejo v fazah priprave in izvajanja projekta (stroški osebja, administrativni stroški, potni stroški in stroški nastanitve, stroški prevajanja/tolmačenja, najem prostora (prostor in oprema), moderiranje dogodka in gostinske storitve).

	Glej metodologijo II (razdelek C.3).
8. Ali te kategorije stroškov krijejo vse upravičene izdatke za delovanje? (Da/Ne)	Da
9. Prilagoditvena(-e) metoda(-e) ⁽³⁾	Določeni zneski predstavljajo sofinanciranje projektov partnerjem obeh držav članic brez (poznejših) prilagoditev.
10. Preverjanje doseganja enot – opišite, kateri dokument(i)/sistem se bo(do) uporabljal(i) za preverjanje doseganja enot – opišite, kaj se bo v okviru upravljalnih preverjanj preverjalo in kdo bo to preverjal – opišite, katere ureditve bodo uporabljene za zbiranje in shranjevanje zadevnih podatkov/dokumentov	<p>a) Obvezni dokumenti so:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podpisana pogodba o sofinanciranju, - poročilo o dogodku za vsak zaključen dogodek z opisom izvedbe dogodka, ki mora opisati izvedbo dogodka (v besedi in sliki kje in kdaj je dogodek potekal, kdo se ga je udeležil, kaj je bilo udeležencem predstavljeno, ponujeno in podeljeno ter na kakšen način), seznam ponudnikov vsebin (npr. za kulturne prireditve seznam ponudnikov programov, za tržnice in sejme seznam ponudnikov blaga in storitev) itd. <p>b) OU/SS bo izvajal upravljalna preverjanja za povračila na podlagi dokumentov, navedenih pod točko a, v katerih so določeni pogoji za povračilo (podpisana pogodba o sofinanciranju), vključno z vsemi pogoji za izvedbo dogodka in poročanje o njem (dokazilo o izvedbi dogodka: seznam ponudnikov storitev in končno poročilo, ki vsebuje informacije o izvedenem dogodku, vključno z datumom, lokacijo, vabilom s programom, fotografijami, trajanjem).</p> <p>Zaključen dogodek je kazalnik, ki sproži povračilo (ko je zaključen zadnji dogodek). Preverjanje vsebuje preverbo ali je bil/sta bila dogodka izvedena in učinki/rezultati doseženi v skladu s pogoji določenimi s strani programskih teles (učinki/kazalniki morajo biti dobro dokumentirani).</p> <p>c) Izvirne dokumente hranijo projektni partnerji (upravičenci) in morajo biti na voljo v primeru pregledov na kraju samem in drugih kontrol. Upravičenci bodo zbrali ustrezne podatke/dokumente in jih v postopku poročanja naložili v sistem za spremljanje Jems.</p>
11. Morebitne neprimerne spodbude, ublažitveni ukrepi ⁽⁴⁾ in ocenjena stopnja tveganja (visoka/srednja/nizka)	Stopnja tveganja pri izvajanju projektov z uporabo poenostavljenih možnosti obračunavanja stroškov v primerjavi z dejanskimi stroški je nizka. Pri določanju višine stroškov na enoto so bili upoštevani vsi redni stroški, ki nastanejo pri izvajanju načrtovanih dogodkov. Omilitveni ukrepi zato niso predvideni.
12. Skupni znesek (nacionalni znesek in EU), za katerega se pričakuje, da ga bo Komisija povrnila na tej podlagi	Skupni povrnjeni znesek za projekte tipa 2 znaša približno 450.347,00 EUR (360.277,50 EUR ESRR (80 %) in 90.069,50 EUR nacionalnega prispevka (20%)).

C. Izračun standardnih stroškov na enoto, pavšalnih zneskov in pavšalnih stopenj

1. Vir podatkov, uporabljenih za izračun standardnih stroškov na enoto, pavšalnih zneskov ali pavšalnih stopenj (kdo je predložil, zbral in evidentiral podatke; kje so podatki shranjeni; presečni datumi; potrjevanje itd.).

Pretekli podatki, uporabljeni za pripravo metodologije predlaganih poenostavljenih oblik stroškov (strošek na enoto, pavšalni znesek) v programskem obdobju 2021–2027, so bili pridobljeni iz elektronskega sistema za spremljanje (eMS) programa 2014–2020 na ravni računa (že potrjeni stroški). Presečni datum za zbiranje podatkov je bil 12. maj 2023.

Podatki v eMS so shranjeni pri poročilih o napredku projektnega partnerja/ projektnega poročila. Vsi računi so bili skrbno preverjeni, da bi zagotovili celovitost in kvaliteto glede na njihov namen. Skladno s sistemom upravljanja in nadzora programa 2014–2020 ter ustreznimi določbami Uredbe o skupnih določbah in Uredbe Interreg 2014–2020, se izdatke preveri in potrdi kot upravičene s preverjanji s strani prvostopenjskega nadzora, preden se jih predloži Organu za potrjevanje in OU/SS. Skupaj je bilo upoštevanih petnajst (od 37) zaključenih standardnih projektov.

Za izračun plač so bili uporabljeni spodaj navedeni podatki:

Slovenija: drugi bruto je bruto plača (povprečna mesečna bruto plača v Sloveniji za april 2023 je po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije znašala 2.181,70 EUR) skupaj s prispevki delodajalca v višini 16,1 % bruto plače in nadomestilom za dopust (v letu 2023: 1.203,36 EUR).

Hrvaška: drugi bruto je bruto plača (povprečna mesečna bruto plača na Hrvaškem za april 2023 je po podatkih hrvaškega statističnega urada znašala 1.547,00 EUR) skupaj s prispevki delodajalca v višini 16,5 % bruto plače.

Povprečje druge bruto plače obeh držav znaša 2.213,88 EUR na mesec.

2. Navedite, zakaj sta predlagana metoda in izračun na podlagi člena 94(2) uredbe o skupnih določbah relevantna za vrsto operacije.

Zneski stroškov na enoto in pavšalni zneski za predlagana dva tipa projektov manjšega obsega so bili pripravljene na podlagi poštene, pravične in preverljive metode izračuna, ki temelji na zanesljivih statističnih podatkih, preverjenih historičnih podatkih, drugih objektivnih informacij in strokovni presoji.

3. Prosimo, navedite, kako so bili izračuni narejeni, vključno zlasti s predpostavkami v smislu kakovosti ali količin. Če je relevantno, bi bilo treba uporabiti statistične dokaze in referenčne vrednosti in na zahtevo predložiti v obliki, ki jo lahko uporabi Komisija.

Projekti tipa 1 – projekti čezmejnega sodelovanja na podlagi stroškov na enoto

Taki dogodki so namenjeni izvedbi delavnic, konferenc, seminarjev, usposabljanj, turnirjev, taborov itd. Za izračun zneska na enoto meritve (strošek na enoto na udeleženca) sta potrebna vsaj dva bilateralna dogodka na projekt in najmanj 25 udeležencev na dogodek iz obeh držav članic.

- a) Pavšalni znesek pripravljalnih stroškov krije vse stroške, potrebne za pripravo projekta do datuma oddaje projektne vloge programu.

Pripravljalni stroški so bili že uporabljeni v trenutnem programskem obdobju kot pavšalni znesek pri standardnih projektih v višini 5.000,00 EUR. Pavšalni znesek pripravljajalnih stroškov zajema vse stroške, potrebne za pripravo projekta do datuma oddaje projektne vloge programu. Na podlagi navedenega se ocenjuje, da je znesek 550,00 EUR ustrezen, saj gre za enostavnejše projekte manjše vrednosti. Pri vseh projektih so nastali pripravljajalni stroški za pripravo predloga projekta, neodvisno od tega, ali jih je mogoče uveljavljati. Opredelimo lahko naslednje stroške: stroške osebja (pisanje projektne vloge, komunikacija in sodelovanje s potencialnimi partnerji), povezani administrativni stroški, potni stroški in stroški sestankov s partnerji za razpravo o vsebini, stroški prevajanja dokumentov in v nekaterih primerih stroški zunanjih storitev in opreme.

Pripravljalni stroški so ocenjeni na 550,00 EUR. Vključujejo vsaj dva srečanja, stroške osebja in administrativne stroške.

Ta znesek vključuje stroške vsaj dveh srečanj, stroške osebja in pisarniške in administrativne stroške ter potne stroške in stroške nastavitve. Upošteva povprečno plačo aprila 2023 2.213,88 EUR in ob predpostavki da bosta dve osebi potrebovali dve celodnevni srečanja za pripravo projektne vloge, je struktura pripravljajalnih stroškov naslednja:

- stroški osebja 423,36 EUR,
- pisarniški in administrativni stroški (15 % pavšalna stopnja) 63,50 EUR,
- potni stroški in stroški nastanitve (= 550,00 EUR – stroški osebja – pisarniški in administrativni stroški) 63,14 EUR.

b) Stroški na enoto* za dogodke na udeleženca na dogodek, ki zajemajo moderiranje, prizorišče (prostor in oprema) in gostinske storitve, so bili določeni na naslednji način:

Zbrani so bili podatki za vse dogodke (oglejte si točko 1 v poglavju C tega dokumenta). Po zbiranju in opravljenem pregledu so bili izločeni vsi nepopolni podatki (npr. manjkajoče število udeležencev, manjkajoči certificirani stroški, če so bili poročani samo stroški najema prostora ali samo stroški gostinskih storitev, samo kratke novinarske konference). Nazadnje so bili izpuščeni tudi t. i. nereprezentativni dogodki zaradi njihove specifične narave (interna srečanja). Kot reprezentativne dogodke opredeljujemo konference, tematske dogodke, usposabljanja in delavnice. Trajanje dogodkov je bilo določeno na enodnevno enoto in za vse vrste dogodkov sta bili izračunani povprečna in srednja vrednosti stroškov na enoto. Izračunana vrednost izraža stroške za enega udeleženca na dan na dogodek.

Izračunani povprečna in srednja vrednosti za enega udeleženca na enodnevni delavnici znašata 45,65 EUR in 29,91 EUR.

Izračunani povprečna in srednja vrednosti za enega udeleženca na enodnevni konferenci znašata 45,94 EUR in 39,90 EUR.

Izračunani povprečna in srednja vrednosti za enega udeleženca na enodnevnem usposabljanju znašata 76,89 EUR in 73,65 EUR.

Izračunani povprečna in srednja vrednosti za enega udeleženca na enodnevnem tematskem dogodku znašata 61,10 EUR in 42,22 EUR.

Uporaba povprečja/srednje vrednosti je ustrezna, saj najbolje odraža realno stanje na programu in izravnava skrajnosti. Po upoštevanju števila tipov dogodkov ter izračunanih povprečnih in srednjih vrednosti znaša preračunan strošek na enoto* na udeleženca za enodnevni dogodek 45,00 EUR (glej Excel dokument DČ).

- c) Stroški prevajanja dokumentov znašajo 20,00–30,00 EUR na stran, stroški tolmačenja (simultano in konsektivno) pa 70,00–140,00 EUR na uro. Ker je dolžina dogodka okvirno štiri ure, so stroški prevajanja in tolmačenja ocenjeni na 520,00 EUR na dogodek.
- d) Ostali (drugi) stroški, ki so bili upoštevani pri velikosti proračuna projekta so: stroški osebja, administrativni stroški, potni stroški in stroški namestitve; ocenjeni so na približno 40 % celotnega proračuna projekta. Obrazložitev ocene drugih stroškov na približno 40 % je podana v spodnjih izračunih:

IZRAČUN STROŠKOV NA ENOTO (projekt z dvema projektnima partnerjema, od katerih vsak načrtuje en dogodek s 25 udeleženci):

velikost proračuna projekta = pripravljalni stroški + stroški sodelovanja + št. dogodkov × stroški prevoda + drugi stroški

velikost proračuna projekta = pripravljalni stroški + stroški na enoto* × št. dogodkov × št. udeležencev + št. dogodkov × stroški prevoda + drugi stroški

pripravljalni stroški = 550,00 EUR

stroški sodelovanja = 45,00 EUR × 2 × 25 = 2.250,00 EUR

stroški prevoda = 2 × 520,00 EUR

velikost proračuna projekta = $\frac{550,00 \text{ EUR} + 2.250,00 \text{ EUR} + 1.040,00 \text{ EUR}}{0,6} = \text{EUR}$

drugi stroški = 0,4 × velikost proračuna projekta = 2.560,00 EUR

V izračunu se znesek v višini 2.560,00 EUR šteje kot drugi stroški. Ta znesek se razdeli na dva partnerja (vsak 1.280,00 EUR). Če bi porabili 80,00 EUR za potne stroške za udeležbo na dogodku znotraj programskega območja, bi ostalo 1.200,00 EUR. 15 % od 1.163,34 EUR predstavljajo administrativne stroške (180,00 EUR), kar pomeni, da ostane 1.020,00 EUR. Pri povprečni mesečni bruto plači v februarju 2023 (po podatkih slovenskega in hrvaškega statističnega urada) bi znesek v višini približno 1.000,00 EUR ustrezal približno desetim polnim delovnim dnevom, ki so osebjem vsakega partnerja na voljo za pripravo in izvedbo dogodka ter poročanje o njem.

Za programsko obdobje 2021–2027 je torej izračunani strošek na enoto na udeleženca na dogodek ocenjen na:

$$\text{STROŠKI NA ENOTO} = \frac{6.400,00 \text{ EUR}}{2 \times 25} = \mathbf{128,00 \text{ EUR}}$$

Projekti Tip 2 – Projekti za krepitev medsebojnega zaupanja na podlagi pavšalnih zneskov

Za izračun višine pavšalnega zneska za dogodke se šteje organizacija dveh enodnevnih dogodkov – en dogodek v vsaki državi članici je predviden v okviru projekta. Štejejo javni fizični dogodki, ki se jih udeleži približno 200 ljudi, kot so koncerti, tržnice, sejmi in drugi tematski dogodki (npr. kulturni dogodki, športni dogodki, rekreacijske dejavnosti v naravi, skupne čistilne akcije v naravi, ozelenitev javnih površin itd.).

a) Pripravljalni stroški so ocenjeni na 550,00 EUR po enaki metodologiji kot za projekte tipa 1.

b) Pavšalni znesek* za en dogodek, ki vključuje moderiranje, prizorišče (prostor in oprema) in gostinske storitve, je bil določen na spodnji način: Izračunani strošek na enoto* je bil 45,00 EUR na udeleženca na dogodek na dan.

Ker se upoštevajo javni dogodki, je bila sprejeta odločitev, da se šteje, da se dogodka udeleži približno 200 ljudi, tako da predlagani pavšalni znesek* za enodnevni dogodek znaša 9.000,00 EUR.

c) Morebitni drugi stroški, ki so bili upoštevani pri določanju velikosti proračuna projekta so: stroški osebja, administrativni stroški, potni stroški in stroški namestitve ter stroški prevoda in zunanjih strokovnjakov; ocenjeni so na približno 40 % celotnega proračuna projekta.

IZRAČUN PAVŠALNEGA ZNESKA NA DOGODEK (projekt z dvema projektnima partnerjema; vsak načrtuje en dogodek):

velikost proračuna projekta = pripravljalni stroški + pavšalni znesek* × št. dogodkov + drugi stroški

pripravljalni stroški = 550,00 EUR

velikost proračuna projekta = $\frac{550,00 \text{ EUR} + 9.000,00 \text{ EUR} \times 2}{0,6} = 30.916,67 \text{ EUR}$

drugi stroški = $0,4 \times$ velikost proračuna projekta = 12.366.67 EUR

Za programsko obdobje 2021–2027 je bil izračunan pavšalni znesek na projekt z dvema dogodkoma zaokrožen na 31.000,00 EUR, kar je program določil kot proračunsko omejitev za projekte manjšega obsega:

PAVŠALNI ZNESEK ZA DOGODEK = 31. 000, 00 EUR

Pavšalni znesek na projekt z enim dogodkom znaša 15.500,00 EUR.

Iz izračuna je razvidno, da se za kritje drugih stroškov predlaga znesek v višini 12.366,67 EUR. Ta znesek se razdeli med oba partnerja (vsak 6.183,00 EUR) za kritje stroškov prevajanja dokumentov (20,00–30,00 EUR na stran) in stroške tolmačenja (simultano in konsektivno), ki so 70,00–140,00 EUR na uro. Ker smo določili dolžino dogodka

na najmanj štiri ure, znaša ocena stroškov prevoda 520,00 EUR na dogodek. Pri povprečni mesečni bruto plači v avgustu bi znesek v višini 1.000,00 EUR ustrezal približno desetim polnim delovnim dnevom, ki so osebu vsakega partnerja na voljo za pripravo in izvedbo dogodka ter poročanje o njem. Administrativni stroški predstavljajo 15 % (150,00 EUR). Na partnerja ostane približno 4.513,00 EUR za potne stroške in stroške zunanjih strokovnjakov (v primeru kulturne prireditve za nastopajoče, v primeru tržnice/sejma za dobavitelje blaga in/ali storitev, plačila objave člankov, plačila za fotografе in varovanje na dogodku ter drugo).

4. Prosimo, pojasnite, kako ste zagotovili, da so bili v izračun standardnih stroškov na enoto, pavšalnega zneska ali pavšalne stopnje vključeni le upravičeni izdatki.

Podatki, uporabljeni za izračun standardnih stroškov na enoto in pavšalnih zneskov, so bili preverjeni skladno z opisom sistema upravljanja in nadzora programa (npr. upravljalna preverjanja, preverjanja kakovosti in revizije) in delno revizijo operacij brez ugotovitev na proračunski postavki zunanji strokovnjaki in storitve. V programskem obdobju 2014–2020 je revizijski organ med sistemsko revizijo ocenil programski elektronski sistem spremljanja kot kategorijo 1. Poleg tega so bili uporabljeni statistični podatki o povprečni bruto plači, ki sta jih objavila Statistični urad Republike Slovenije in hrvaški statistični urad, s čimer je zagotovljena upravičenost.

5. Ocena revizijskega organa ali organov v zvezi z metodologijo za izračun in zneski ter ureditvijo za zagotovitev potrjevanja, kakovosti, zbiranja in shranjevanja podatkov.

Splošna ocena revizijskega organa o vzpostavitvi dveh vrst poenostavljenih možnosti obračunavanja stroškov: pozitivna

- 1) stroški na enoto – tip 1 – projekti čezmejnega sodelovanja na podlagi stroškov na enoto;
- 2) pavšalni znesek – tip 2 – projekti za krepitev medsebojnega zaupanja na podlagi pavšalnih zneskov;

so bili vzpostavljeni skladno s členom 94(2) Uredbe (EU) 2021/1060 na podlagi:

- (a) a poštene, pravične in preverljive metode izračuna, ki temelji na:
- (i) statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji;
  - (ii) preverjenih historičnih podatkih;

Na podlagi ocene metodologij, uporabljenih za vzpostavitev dveh vrst poenostavljenih možnosti obračunavanja stroškov, lahko revizijski organ potrdi, da je predlagana ureditev skladna z regulativnimi zahtevami iz drugega odstavka 94. člena, zlasti:

- a) Metoda izračuna je poštena, pravična in preverljiva.
- b) Uporabljeni podatki temeljijo na statističnih podatkih in preverjenih historičnih podatkih. Uporabljeni podatki so bili ocenjeni kot zanesljivi in so ustrezni glede na vrsto projektov.
- c) Kategorije/vrste stroškov, ki se upoštevajo pri vzpostavitvi poenostavljenih možnosti obračunavanja stroškov, so skladne z relevantnimi nacionalnimi in EU pravili, kot so določeni v poglavju V Uredbe Interreg (EU) 2021/1059 (37.–44. člen) za programe Interreg in poglavju III Uredbe (EU) 2021/1060 o skupnih določbah (63. in 67. člen).
- d) Na podlagi razpoložljivih informacij o vzpostavljenih metodologijah, ni tveganja za dvojno financiranje istih izdatkov.
- e) Zneski, ki so določeni so skladni s postavljenimi predpostavkami in s podatki, uporabljeni za določitev zneskov.

f) Prilagoditvena metoda ne bo uporabljena pri izvajanju dveh vrst poenostavljenih možnosti obračunavanja stroškov.

Glede ureditve za zagotovitev preverjanja, kakovosti, zbiranja in shranjevanja podatkov, je INTERACTov informacijski sistem Jems predviden kot podporni sistem za potrjevanje doseganja mejnikov/števila enot in shranjevanje podatkov.

Ta ocena vključuje vse ustrezne elemente, navedene v razdelku 1 kontrolnega seznama za poenostavljene možnosti obračunavanja stroškov revizijskih služb Komisije. Revizijski organ je izpolnil ločen kontrolni seznam za vsako vrsto poenostavljene možnosti obračunavanja stroškov.

DODATEK 3: Seznam načrtovanih operacij strateškega pomena s časovnim načrtom – člen 22(3) Uredbe (EU)

2021/1060

V skladu s členom 17(3) Uredbe (EU) 2021/1059 in členom 22(3) Uredbe (EU) 2021/1060 država članica ob predložitvi programa zagotovi, da mu je v informativne namene priložen seznam načrtovanih operacij strateškega pomena in časovni raspored.

V okviru Interreg programa Slovenija-Hrvaška 2021-2027 bodo vse operacije izbrane na podlagi javnega razpisa. Vnaprej opredeljene operacije strateškega pomena zato niso vključene v program. Kljub temu bodo tekom izvajanja programa opredeljene tiste operacije strateškega pomena, ki bodo bistveno prispevale k prepoznavnosti programa.

Poseben javni razpis za projekte manjšega obsega bo objavljen leta 2023 v okviru specifičnega cilja 6.3.

Program bo podprl projekte z omejenim finančnim obsegom (projekti manjšega obsega) v okviru specifičnega cilja Interreg 1 (specifični cilj 6.3) z namenom večje prepoznavnosti programa in spodbujanja medsebojnega zaupanja med prebivalci na programskem območju in onkraj njega. Dodana vrednost projektov manjšega obsega se pričakuje v večjem medsebojnem zaupanju med prebivalci na obeh straneh meje, kar bo odprlo nove priložnosti za sodelovanje med sosedama in zblížalo čezmejno regijo. Sodelovanje majhnih institucij v projektih bo pripomoglo k združevanju prebivalcev na programskem območju ter k večji prepoznavnosti Interreg programa preko organizacije namenskih kampanj, dogodkov in objav v družbenih medijih in na spletni strani programa.

Projekti sodelovanja med ljudmi so zato projekti, ki bodo prispevali h gradnji in krepitvi medsebojnega zaupanja, zaradi česar so izrednega pomena za čezmejno območje in bodo bistveno prispevali k prepoznavnosti programa.

DODATEK 4: Zemljevid programskega območja

Zemljevid programskega območja ne posega v potek meje med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško (ta dokument ne vpliva na končno razmejitvev med Republiko Hrvaško in Republiko Slovenijo, grafični prikaz in upodobitev meje se uporabljata zgolj za potrebe tega dokumenta).